

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY

**Třeboňsko - krajinné hodnoty jako impulsy a limity
rozvoje sídel**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.

Diplomant: Bc. Veronika Hačková

2017

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Veronika Hačková

Regionální environmentální správa

Název práce

Třeboňsko – krajinné hodnoty jako impulsy a limity rozvoje sídel

Název anglicky

Třeboňsko – landscape values – impulses and limits of development of settlements

Cíle práce

- a) Identifikace přírodních, kulturních a historických hodnot, které vytvářejí specifický charakter a individualitu krajiny Třeboňska a zvážení jejich významu jakožto potenciálu rozvoje struktury osídlení a jednotlivých sídel na správním území ORP Třeboň.
- b) Analýza ochranných režimů zajišťujících zachování a rozvoj krajinných hodnot a specifikace jejich dopadů na rozvojové možnosti sídel.
- c) Vyhodnocení vztahů mezi omezujícím významem krajinných hodnot a jejich potenciálem pro rozvoj a vymezení segmentů krajiny se specifickými podmínkami rozvoje sídel a krajiny.

Metodika

- a) Rešerše odborné literatury a dokumentů týkající se specifických hodnot rybníční krajiny Třeboňska, krajinného rázu a kulturně historického vývoje krajiny
- b) Identifikace hodnot podle územně plánovacích podkladů a oborových dokumentů ochrany přírody a památkové péče a dle terénního průzkumu
- c) Porovnání ochranných režimů a rozdílných způsobů členění krajiny (zonace CHKO, pásma odstupňované ochrany krajinného rázu, území NATURA, území chráněná dle mezinárodních smluv atd.)
- d) Návrh vymezení segmentů krajiny se specifickými podmínkami rozvoje

Doporučený rozsah práce

cca 60 stran textu

Klíčová slova

Krajinné hodnoty, potenciál krajiny, specifické podmínky rozvoje území

Doporučené zdroje informací

Hodnocení krajinného rázu CHKO Třeboňsko (AOPK Praha)

KUPKA, J. *Krajiny kulturní a historické : vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2010. ISBN 978-80-01-04653-1.

LOW, J. – MÍČHAL, I. *Krajinný ráz*. Kostelec n.Č.l.: LP, 2003.

OCHRANA KRAJINNÉHO RÁZU (2006 : PRAHA, ČESKO), – VOREL, I. – ČESKO. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY, – ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. ÚSTAV URBANISMU, – SKLENIČKA, P. *Ochrana krajinného rázu : třináct let zkušeností, úspěchů i omylů – : sborník příspěvků z konference, Praha 2006*. Praha: Naděжда Skleničková, 2006. ISBN 80-903206-7-8.

Principy a pravidla územního plánování (www.uur.cz)

ÚAP ORP Třeboň

VOREL, I. – KUPKA, J. *Krajinný ráz : identifikace a hodnocení*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2011. ISBN 978-80-01-04766-8.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – FŽP

Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra biotechnických úprav krajiny

Elektronicky schváleno dne 16. 3. 2017

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 17. 3. 2017

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 03. 04. 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, pod vedením doc. Ing. arch. Ivana Vorla, CSc. a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

V Třeboni 18.04.2017

.....

Bc. Veronika Hačková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. arch Ivanu Vorlovi, CSc. za nejen odborné vedení, ale také jeho trpělivost, cenné rady a připomínky, bez níž by tato práce neměla takové kvality jako má. Poděkování patří také mé rodině a přátelům, za trpělivost, podporu a vlídná slova, kterými mě uklidňovali a dodávali mi sílu nejen v době psaní diplomové práce ale i během celého mého studia.

Abstrakt

Tato diplomová práce sleduje rozvoj struktury osídlení a jednotlivých sídel obce s rozšířenou působností Třeboň v závislosti na hodnotách území. V úvodu práce je téma řešeno z pohledu odborné literatury a legislativy. Následně je řešené území stručně charakterizováno a dané jevy jsou zobrazeny v mapách, které jsou přílohou této práce. Nejdůležitější částí práce je vlastní vymezení hodnot přírodních, kulturně historických, urbanistických, civilizačních a také architektonických, které jsou charakteristické pro území Třeboňska a určují jeho individualitu. V práci jsou definovány hodnoty, jakož to limity rozvoje sídel, ale také hodnoty, které naopak rozvoj území podporují. Tyto hodnoty byly vymezeny na základě terénního průzkumu a dlouhodobého studia území, hodnocení jsou doplněna o fotografie z terénu a následně zapracována do mapových podkladů. Aby byl zajištěn komplexní rozvoj území, musí být také zohledněny všechny zákonné limity, tedy všech 119 jevů územně analytických podkladů. Největším přínosem práce je vymezení segmentů krajiny pro rozvoj a poznání území ze všech perspektiv, uvědomění si, že hodnoty nelze jednoznačně členit a že veškerý rozvoj území je kompromisem mezi přírodou a člověkem.

Klíčová slova

Krajinné hodnoty, potenciál krajiny, specifické podmínky rozvoje území

Abstract

This diploma thesis deals with the structure of the settlement development and every single settlement of the municipality with extended competence Třeboň area. The first part focuses on the topic from the view of the scientific literature and legislative. After that, the selected area is shortly characterized and the highlighted phenomena are displayed in the maps which are in the supplement of this work. The definition of the nature values, culture-historical, city-planning, civilization and architectural itself is the most important part. These values are typical for Třeboň area and define its individuality. There are defined the values as limits for settlement development and also the values, which develop the area. These values were specified on the basis of the field research and long term studying of the area. The evaluation is accompanied by the pictures from the fieldwork and presented in the maps. To ensure the comprehensive development of the area, all the legislative limits, that

imply 119 effects of the area analytic sources, have to be considered. The definition of the nature segments for the area development and cognition is the most valuable part of this work.

Keywords

landscape values, landscape potential, specific conditions of the area development

Obsah

1	ÚVOD	11
2	CÍL PRÁCE	13
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
3.1	Krajina	14
3.1.1	Charakter a identita krajiny	15
3.1.2	Krajinný ráz.....	17
3.2	Územní rozvoj, územní plánování.....	20
3.3	Hodnoty	27
3.3.1	Přírodní hodnoty	29
3.3.2	Kulturně historické hodnoty.....	30
3.3.3	Urbanistické hodnoty	30
3.3.4	Civilizační hodnoty	30
3.3.5	Architektonické hodnoty.....	31
4	CHARAKTERISTIKA HODNOCENÉHO ÚZEMÍ.....	32
4.1	Geografie a geomorfologie.....	32
4.2	Klima	33
4.3	Vodní poměry	33
4.4	Ochrana přírody a krajiny.....	34
4.5	Krajinný ráz CHKO Třeboňsko	35
4.6	Hospodářské podmínky	37
4.7	Rekreace a cestovní ruch	37
4.8	Osídlení a demografie	39
5	METODIKA PRÁCE	42
6	VÝSLEDKY PRÁCE	44
6.1	Přírodní hodnoty.....	44
6.1.1	Vodní plochy	44

6.1.2	Mokřady a rašeliniště	46
6.1.3	Rozsáhlý lesní komplex	47
6.1.4	Údolní niva (Horní tok Lužnice, Stará řeka, Dračice), vodní toky a stoky	48
6.1.5	Významná liniová zeleň.....	51
6.1.6	Úrodná půda	53
6.2	Kulturně historické hodnoty	53
6.2.1	Rybniční soustavy	54
6.2.2	Křížové cesty.....	55
6.2.3	Místa spojená s význačnými osobnostmi.....	57
6.3	Urbanistické hodnoty	60
6.3.1	Roztroušená zástavba.....	60
6.3.2	Zaniklé obce	62
6.3.3	Návesní prostory	63
6.4	Civilizační hodnoty	65
6.4.1	Ložiska nerostných surovin (štěrkopísky, rašelina atd.).....	65
6.4.2	Rekreace, lázeňství.....	66
6.4.3	Zásobování pitnou vodou.....	68
6.4.4	Veřejná vybavenost obcí.....	68
6.5	Architektonické hodnoty	69
6.5.1	Zámek Třeboň se Schwarzenberskou hrobkou a Areál kláštera Augustiniánu s kostelem sv. Jiljí.....	70
6.5.2	Kotěrova vodárna v Třeboni	72
6.5.3	Hájenky a myslivny.....	74
6.5.4	Seníky na Mokřích lukách u Třeboně	76
6.5.5	Zámek Chlum u Třeboně	77
6.5.6	Pivovar	79
6.5.7	Sakrální stavby	79

6.6	Identifikace a klasifikace znaků a hodnot krajinného rázu	83
7	DISKUZE.....	88
8	ZÁVĚR	93
9	PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	94
10	PŘÍLOHY	103
11	DATOVÝ NOSIČ - CD/DVD	114

1 ÚVOD

Třeboňsko dnes známe jako „kraj dvojí oblohy“. Při pohledu ke slunci vidíme obláčky, které se honí po azurově modré obloze, rybniční hladiny nám odráží pohled totožný. Třeboňsko je ideální destinací pro letní cyklodovolenou, rovinatý terén není náročný ani pro cyklisty začátečníky. Tento pohled na krajinu však není původní. Třeboňská krajina, ač je dlouhodobě chráněna, je krajinou člověkem přetvořenou. Právě proto se tato práce zabývá využitím krajiny a možnostmi jejího přetváření a kam až sahají hranice zásahu člověka do původní krajiny v rámci udržitelného rozvoje území?

Před mnoha staletími si člověk začal přírodu přizpůsobovat k pohledu svému, nejinak tomu bylo i s původně nehostinnou krajinou Třeboňska. Původně zde byly pouze husté lesy, rašeliniště a močály, přes které vedla obchodní stezka z Prahy do Vídně. Jak se obchod rozmáhal, ve 12. století došlo k založení trhové osady a později vznikl i panský dvůr (dnes už původní osadě neřekneme jinak než město Třeboň). Člověk potřeboval půdu, avšak jílové podloží bránilo odtoku vody. Systém promyšlených stok, rybníků a drobných vodotečí byl jediným možným řešením zúrodnění a hospodářské využitelnosti Třeboňska. Člověk tedy využil skrytý potenciál krajiny a vytvořil plochou rybniční krajinu s meandrující osou řeky Lužnice, která je unikátem dodnes. Tato práce zohledňuje nejen přírodní prvky krajiny ale také kulturně historické, civilizační, urbanistické a architektonické hodnoty.

Třeboňsko, rovinatá krajina po staletí člověkem přetvářená, bylo v roce 1977 vyhlášeno Biosférickou rezervací UNESCO, od roku 1979 je chráněnou krajinnou oblastí (CHKO). Najdeme zde Mokřady Ramsarské úmluvy (Třeboňské rašeliniště a rybníky), patří také do chráněných území Evropského významu NATURA 2000 (Ptačí oblasti i Evropsky významné lokality) atd. Nesmíme také opomíjet fakt kandidatury Třeboňského rybníkářského dědictví do světového seznamu kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Všechny výše uvedené pojmy jsou příkladem nejen hodnot, ale i limitů, se kterými se člověk v přetváření krajiny Třeboňska potýká.

Není sporu o tom, že se jedná o velice cenné území. Území o rozloze 538,37 km² je také domovem více jak 25 tisíc obyvatel. Třeboňsko by bez lidí nebylo tím Třeboňskem, které dnes známe, jak to bude ale dál? Dříve lidé žili s přírodou v rovnováze, svůj život přizpůsobovali přírodě, životní styl přírodnímu bohatství,

kteří jim příroda zdarma poskytovala, a lidé o ni na oplátku pečovali. V dnešní uspěchané době se ale málo kdo zastaví a zamyslí, kam se ten vývoj nejen krajiny, ale i osídlení posouvá? Máme se bát příchodu velkých developerů na Třeboňsko? Nejsou větší hrozbou spíše místní obyvatelé, kteří si mnohdy ani neuvědomují všechny ty hodnoty krajiny, ve které vyrostli? Tyto všechny otázky jsou tématem této práce.

Třeboňsko je chráněno nejen českou, ale také evropskou legislativou. Zastupitelstva obcí dále mohou chránit své území vyhláškami a dalšími regulativy např. v územních plánech. Nad celým územím také „drží ochrannou ruku“ Agentura ochrany přírody a krajiny (Správa Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko), která je však místním spíše trnem v oku.

Obecně nelze říct, že by člověk do krajiny Třeboňska vůbec vstupovat nemohl – vždyť člověk právě Třeboňsko vybudoval. Tato krajina skrývá nepřeberné množství hodnot, ale jak tyto hodnoty zachovat ve vztahu k neustálému rozvoji území a ekonomickému růstu obyvatelstva? Kde je hranice mezi hodnotami území a možností využitelnosti? Lze ještě sídla dále rozvíjet, aniž by nedošlo k narušení přírodních, historických a kulturních hodnot? Předmětem této práce je identifikace hodnot území Třeboňska a jejich vliv na rozvoj osídlení, analýza ochranných režimů a rozvoj krajinných hodnot a jejich potenciálu pro rozvoj, vymezení segmentů krajiny se specifickými podmínkami rozvoje sídel a krajiny.

2 CÍL PRÁCE

Diplomová práce je zpracována formou studie předem daného území, která má za cíl identifikaci přírodních, kulturních a historických hodnot, které vytváří specifický charakter a individualitu krajiny Třeboňska. Význam hodnot bude zvážen v souvislosti s rozvojem struktury osídlení jednotlivých sídel, potažmo vlivem na celé správní území obce s rozšířenou působností Třeboň.

Dále budou analyzovány ochranné režimy zajišťující zachování a rozvoj krajinných hodnot a budou specifikovány jejich dopady na rozvojové možnosti sídel.

V závěru práce budou vyhodnoceny vztahy mezi omezujícím významem krajinných hodnot a jejich potenciálem pro rozvoj. Budou vymezeny segmenty krajiny se specifickými podmínkami rozvoje sídel a krajiny s ohledem na zákonné limity. Celá studie bude doplněna o mapové přílohy, které mapují znázorněné území Třeboňska.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Abychom mohli identifikovat přírodní, kulturní a historické hodnoty, musíme nejprve jasně stanovit, jak tyto pojmy vznikly, jak lze jednotlivé hodnoty členit a z čeho vycházejí. Toto je důležité pro pochopení specifického charakteru krajiny Třeboňska a její individualitu.

3.1 Krajina

„Krajina je kouzelný palimpsest, zápisník historie, v němž se napsaná slova překrývají, ale přesto mohou být rozluštěna“ F. W. Maitland (Gojda, 2000). I toto je jedna z mnoha definic krajiny, kterých existuje nespočet. Každý obor či vědní disciplína má odlišný pohled na vnímání krajiny. Existuje historické pojetí, ekologické, právní, geomorfologické, umělecké, demografické atd. (Sklenička, 2003). I anglický pojem „landscape“ či německý „Landschaft“ je v českém jazyce často používaným výrazem, kterému rozumí každý. Pojem krajina je starogermánského původu a původně označoval pozemek obdělávaný jedním hospodářem. Krajina byla tedy brána jako prostor, který byl vnímán z jednoho konkrétního místa (Pešková, 1998).

Geomorfologie pohlíží na krajinu jako vývojově více či méně stejnorodou část zemského povrchu, vyznačující se určitou strukturou jednotlivých složek této části země a jejich vzájemnými přirozenými vztahy (Mezera et al., 1979).

Na krajinu můžeme také nahlížet jako na heterogenní část zemského povrchu, skládající se ze souborů vzájemně se ovlivňujících ekosystémů, který se v dané části povrchu v podobných formách opakuje (Forman et Godron, 1993).

Dle ekologického hlediska je pro pochopení krajiny klíčová znalost její heterogenity, skladebných prvků a charakteru vazeb a toků mezi těmito prvky (Lipský, 1999). Jiná definice zase uvádí, že krajina značí část území vnímanou obyvateli, jejíž charakter je výsledkem působení přírodních nebo lidských činitelů a jejich vzájemných vztahů (Novotná, 2001). Na krajinu můžeme také nahlížet jako na reálně existující část povrchu planety, která tvoří celek kvalitativně se odlišující od ostatních částí krajinné sféry. Krajinu charakterizují přirozené hranice a vyznačuje se vnitřní stejnorodostí, individuální strukturou a zákonitým souhrnem pochodů a jevů (Demek, 1999).

V územním plánování je krajina chápána jako území, ve kterém převládají přírodní složky - terén, voda a vegetace, vůči složkám civilizačním - zástavba, stavby, zpevněné plochy, technická zařízení (UUR¹, 2016).

Pro tuto práci bude nejdůležitější definice dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen zákon) která uvádí, že krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačních prvků.

Pro společnost má krajina tři základní funkce a to funkci výrobní, obytnou a rekreační (Havrlant et Buzek, 1985). Obytná a výrobní funkce jsou od sebe neoddelitelné, lidé musí někde bydlet a současně také pracovat (zemědělská výroba a vesnické osídlení; průmyslové podniky a vznik aglomerací). Funkce rekreační naopak slouží pro odpočinek a relaxaci, otázkou je, zda se jedná o rekreaci krátkodobou (wellness centrum ve městě) či dlouhodobou (týdenní pobyt mimo město). Krajinu můžeme využívat i multifunkčně. V horské krajině můžeme najít lyžařské středisko (funkce rekreace), pastvu dobytka (funkce produkční) či využití ve funkci vodohospodářské (Hradecký, 2001).

Dle přítomnosti vlivu člověka na krajinu rozlišujeme dva základní typy krajiny. Krajinu přirozenou a krajinu kulturní (Sklenička, 2003). Přírodní krajinou rozumíme útvar, který se vytváří působením přírodních, abiotických i biotických, krajinotvorných procesů bez ovlivnění antropogenními faktory nebo jen s jejich minimálním působením (Manych, 1988). Kulturní krajina je zpravidla mozaikou ekosystémů do různé míry ovlivněných činností člověka, s různou strukturou a druhovým složením, vyžadujících ke svému fungování různý přísun dodatečné energie zvnějšku (Löw et al. 1995). Ne vždy chráníme tu krajinu, která nám přináší užitek, ale téměř vždy jsme citliví ke krajině, kde se cítíme doma a kterou máme rádi (Cílek, 2005).

3.1.1 Charakter a identita krajiny

Každá krajina je něčím charakteristická a obecně nelze ke každé krajině přistupovat obdobně, přestože pro předmětnou krajinu platí totožná legislativa. Některá místa krajiny mají určité specifické vlastnosti, díky kterým je nám tato krajina bližší než jiná, máme k ní zvláštní vztah. Taková krajina se vyznačuje výrazností a nezaměnitelností krajinné scény (zejména přírodními podmínkami

¹ UUR – Ústav územního rozvoje

terénu, vody a vegetace) a přítomností viditelných a charakteristických, pro lokalitu typických stop kulturního vývoje krajiny, jejího osidlování a kultivace (Vorel et Kupka, 2011).

Například zákon 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu uvádí v § 4, že nejcennější zemědělskou půdu lze odejmout pouze v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany zemědělského půdního fondu. Tento zákon dále také uvádí, že se má co nejméně narušovat organizace zemědělského půdního fondu. Dotčený orgán tedy při posuzování návrhů územně plánovací dokumentace argumentuje těmito paragrafy, avšak nebere v potaz charakter krajiny a její individualitu (pokud je v daném území charakteristická roztroušená zástavba, i orgán ochrany zemědělského půdního fondu ji musí brát v potaz).

U krajiny se můžeme také setkat s pojmem „genius loci“ – „duch místa“, který charakterizuje specifickou atmosféru určitého místa či oblasti. Charakter území přitom neurčují pouze hmotné struktury, ale také emoce, intuice a lidské aktivity (Maier et al., 2012). Pro úvahy o charakteru krajiny je její vnější výraz – krajinný obraz – základní kategorií (Kupka, 2010). Charakter krajiny vyjadřuje určité vlastnosti krajiny, které od sebe krajiny vzájemně odlišují nebo naopak je k sobě pojí. V krajinném plánování je myšlen charakter krajiny jako určitá množina znaků terénu, vodních toků a ploch, vegetačního krytu a znaků souvisejících s osídlením a hospodářskou činností v krajině. Některá místa a oblasti krajiny mají specifické vlastnosti, které způsobují, že je nám tato krajina bližší než jiná místa a oblasti, že máme právě k této krajině zvláštní vztah a to je právě identita krajiny (Gojda, 2000). Jedná se o obecnou vlastnost, ale současně také o subjektivní hodnocení a vnímání vlastností vyvolávající skryté významy, vzpomínky a asociace. Identitu krajiny také spoluvytváří nehmotné vlastnosti míst - duchovní, symbolický či historický význam (Day, 2004). Krajinná identita je chápána jako komplex symbolů a významů svázaných s konkrétní krajinou a uchovávaných v kolektivní paměti jejích uživatelů. Jde o nepostradatelnou součást genia loci každé kulturní krajiny (Dneboská, 2006).

Charakter krajiny je dán prostorovým uspořádáním hmotných prvků a jejich vlastnostmi. Prostorové uspořádání a vlastnosti hmotných prvků však nepopisují všechny jedinečné vlastnosti krajiny nebo krajinného prostoru. Existují zde také jevy nehmotné (kulturní význam a tradice místa), které navyšují hodnotu místa, kulturně historický, památkový nebo přírodovědný význam. Všechny tyto hodnoty vytvářejí vztah návštěvníka k určitému místu, jeho subjektivnímu, emotivnímu vztahu,

identifikaci s konkrétním prostředím. Vzniká charakter jedinečnosti, neopakovatelnosti dojmu z určitého krajinného prostoru (Vorel, 1996). Charakter krajiny je proměnlivý dle nepřítomnosti a přítomnosti určitých znaků (tzv. znaky krajinného rázu), jejich vizuálních projevů, výraznosti a jedinečnosti, v jejich kombinaci a prostorových vztazích (Vorel et Kupka, 2011).

3.1.2 Krajinný ráz

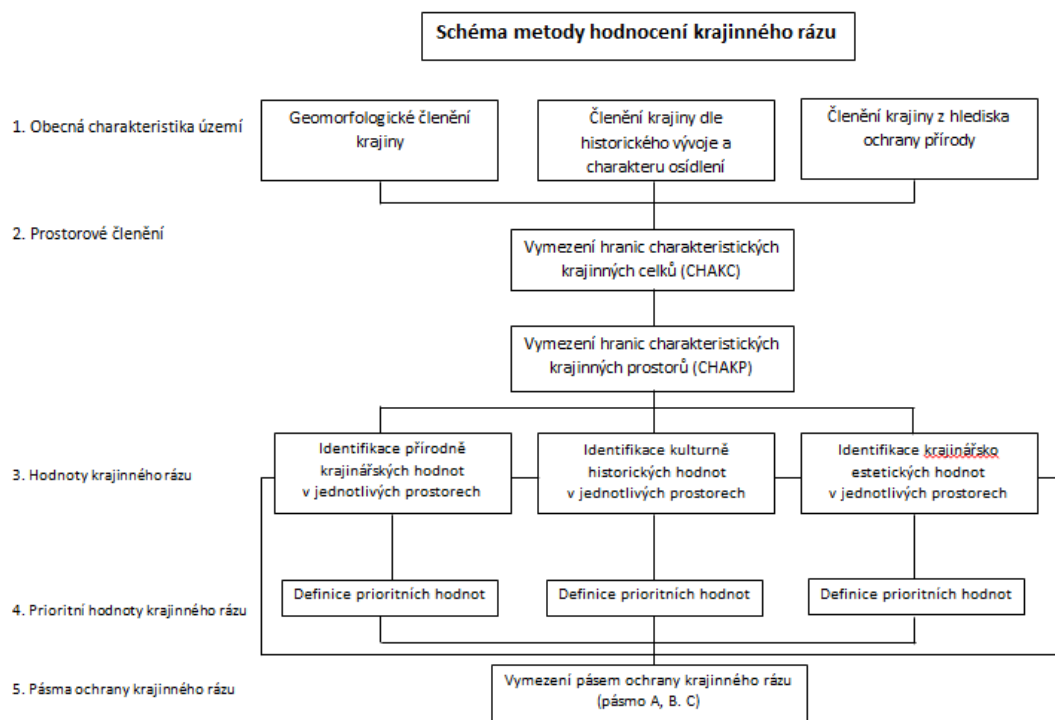
Dle zákona je krajinný ráz přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítko a vztahu v krajině (§ 12 odst. 1). Přírodní, kulturní a historická charakteristika se projevuje soustavou znaků, které je možno v krajině identifikovat. Tyto znaky mají dvojí charakter – na jedné straně přítomnost určitého jevu a jeho význam ve struktuře přírodních nebo civilizačních složek a na straně druhé vizuální projev takového jevu v krajinné scéně, přičemž vizuální projev (uplatnění v krajinné scéně) může vytvářet estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině (Vorel et Kupka, 2011).

Znaky krajinného rázu mohou být pro určitá místa odlišné nebo naopak společné. Obvykle se jedná o znaky esteticky a vizuálně vnímatelné v krajině. Znaky přírodní charakteristiky jsou rysy krajiny jako georeliéf, přítomnost specifických vodních prvků či charakter porostů. Znaky kulturní a historické charakteristiky jsou způsob hospodářského využití krajiny, formy osídlení, struktura sídel či architektonický výraz staveb. Znaky přírodní i kulturní charakteristiky se mohou často prolínat a někdy se ve vizuální scéně ani nemusí uplatňovat. Pokud v krajinných scénách nalezneme společné znaky, hovoříme o krajinách podobného charakteru, zejména vizuálního projevu různých prvků, jevů a rysů krajiny, tzv. vizuální scéně. Právě v přítomnosti společných znaků přírodní, kulturní a historické charakteristiky tkví podstata určitých typů krajinného rázu. K rozmanitosti krajiny přispívá neopakovatelnost situací, diverzita, výraznost a jedinečnost jednotlivých znaků prostorového uspořádání – konfigurace hmotných prvků krajinné scény a proměnlivost měřítko (Vorel et Kupka, 2011).

Zákonná definice krajinného rázu klade důraz na ochranu před činností snižující jeho **estetickou** a přírodní hodnotu. Vyplývá z toho tedy, že se jedná zejména o hodnotu vizuální. Existence hodnot přírodních, kulturních a historických je důležitá z hlediska významu, cennosti a vzácnosti, avšak pro charakter krajiny se stává důležitým faktorem především svým vizuálním uplatněním (Vorel, 2007). Jakým způsobem ale můžeme estetickou hodnotu posuzovat? Estetická hodnota je chápána jako pojem s ryze subjektivním přístupem a tudíž metodicky těžko uchopitelný (Stibral et Dadejík, 2009).

V praxi se setkáváme se dvěma typy posuzování krajinného rázu. Tzv. preventivní hodnocení (generel krajinného rázu) a posuzování vlivu záměrů či změny využití území, na krajinný ráz (Kupka, 2010). Zákon v tomto případě jasně stanovuje kritéria krajinného rázu: přírodní, kulturní a historickou charakteristiku, estetickou hodnotu, významné krajinné prvky, zvláště chráněná území, kulturní dominanty, harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině. Např. ve správním území obce s rozšířenou působností Třeboň najdeme hned dvě preventivní hodnocení krajinného rázu. Prvním dokumentem je „Hodnocení území chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace z hlediska krajinného rázu“ z roku 1996 zpracované ATELIEREM V. Toto hodnocení člení území do charakterově homogenních krajinných celků a vizuálně vymezených krajinných prostorů. Identifikuje dílčí hodnoty krajinného rázu a vymezuje jeho pásma, které jsou odstupňované dle důležitosti (Vorel, 1996). Charakteristické krajinné celky (CHAKC) charakterizují krajinu z hlediska geomorfologie, vegetačního pokryvu, formy osídlení a hospodářského využití. V krajinných celcích lze dále najít charakteristické krajinné prostory, které jsou základními jednotkami pro členění krajiny a pro určení hranic ochrany krajinného rázu, pro snazší pochopení je níže uvedeno schéma metody hodnocení krajinného rázu (viz Obr. 1).

V roce 2010 bylo pro Třeboňsko zpracováno druhé hodnocení „Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Třeboňsko“ od Společnosti pro životní prostředí spol. s.r.o. Brno (Bínová, Lacinová). Cílem této studie byla aktualizace hodnocení z roku 1996 a její doplnění, zejména z hlediska kategorizace sídel a doplnění regulativů (Bínová et Lacinová, 2010).

Obrázek 1: Schéma metody hodnocení krajinného rázu (Vorel, 1996)

Ze schématu je patrné, že existují tři pásma ochrany krajinného rázu, pásma A, B a C. Pásma A vymezuje přísné území krajinného rázu, území, které je ojedinelé. Jedná se o velké plochy rybníků, oddělené velkými plochami polí v rovinnatém terénu nebo jasně vymezené plochy polí s vesnicemi, ležící v lesních masivech bez možnosti vzdálenějších pohledových vazeb. V pásmu A nelze povolit stavby a změny využití území, které by negativně ovlivnily hodnoty krajinného rázu.

Pásma B vymezuje území zpřísněné ochrany krajinného rázu. Reprezentuje území, se zřetelným krajinným rázem, který charakterizuje území CHKO, spoluvytváří ráz jednotlivých krajinných celků. Jedná se o území lesních masivů či maloplošné krajinné struktury navazující na pásma A. V daném území nelze povolit stavby a změny využití území, které negativně ovlivní některé z prioritních hodnot krajinného rázu nebo svým důsledkem ovlivní území v pásmu A.

Pásma C vymezuje území běžné ochrany krajinného rázu – území s méně výraznými hodnotami krajinného rázu nebo s krajinným rázem narušeným existující hospodářskou činností, osídlením či dopravními a technickými stavbami. Jedná se o zemědělské plochy při hranici CHKO, o území těžby, městské sídelní útvary či nečleněné plochy polí mezi významnými krajinnými prostory velkých rybníků.

V daném pásmu nelze povolovat stavby a změny využití území, které by vytvořily novou charakteristickou hodnotu, která by neodpovídala převládajícímu charakteru krajinného rázu nebo je krajinářsko-estetickým negativním prvkem.

Dle Přílohy č. 1 vyhlášky 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti sledujeme u krajinného rázu také oblast a místo. Jevem číslo 17. je oblast krajinného rázu a její charakteristika. Jedná se o krajinný celek s podrobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou, který se výrazně liší od jiného celku. Ve všech charakteristikách, či v některé z nich, zahrnuje hranici, kterou může být vizuální horizont, přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik. Jevem číslo 18. je místo krajinného rázu a jeho charakteristika. Jedná se o část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu; může se jednat o vizuálně vymezený krajinný prostor nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

3.2 Územní rozvoj, územní plánování

Současné období je pravděpodobně jedno z klíčových období lidské civilizace. Z krajiny, která byla přírodou a umožňovala homo sapiens přežití, se stal prostor, který naplňuje homo economicus novými funkcemi a požadavky na využití (Beran et Dlask, 2005). Lidé od pradávna žijí v souladu s přírodou, avšak postupem času si člověk přírodu začal podmiňovat a přizpůsobovat k obrazu svému. S příchodem 21. století člověk začal vnímat územní hodnoty a rozvoj území jako víceúrovňový proces. Každé území je něčím specifické a záleží pouze na lidech, zda potenciál území využijí pro jeho prospěch nebo ho naopak utlumí.

Územní rozvoj není možno chápat pouze jako umísťování staveb v území. Jde o složitý komplex interakcí hmotné struktury, přírodních i civilizačních hodnot a všech činností v území, včetně vyhodnocení ekonomických, sociálních, ekologických i kulturních souvislostí, které tyto činnosti obsahují. Jedná se o trvalý proces vývoje krajiny včetně jejich údržby a ochrany hodnot zvláště (UUR et MMR², 2002).

Česká legislativa územní rozvoj koriguje zejména zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (stavební zákon), který stanovuje pravidla a postupy nejen pro územní plánování, ale také pro povolování

² MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

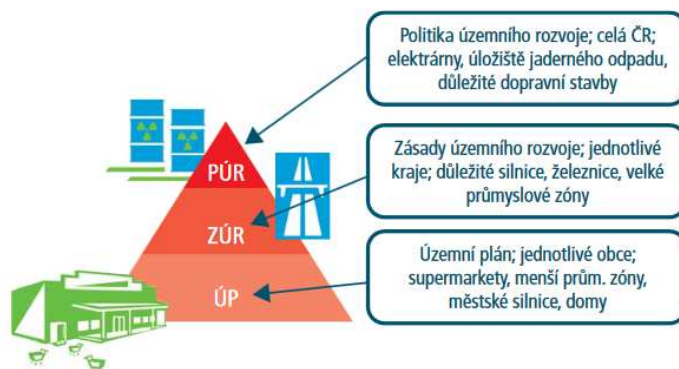
staveb a využití území. Územní plánování určuje předpoklady pro budoucí výstavbu, účelné využívání a prostorové uspořádání území s cílem udržitelného rozvoje území. Veškeré rozhodování územního plánování musí být v souladu s ochranou přírody, ale také s veřejnými a soukromými zájmy (Hačková, 2013).

Z pohledu územního plánování je dle české legislativy na nejvyšším místě tzv. Politika územního rozvoje (PÚR), která představuje nástroj územního plánování, který je závazný pro celou Českou republiku. Politika územního rozvoje stanovuje republikové priority, vymezuje významné oblasti se specifickými hodnotami a problémy, plochy dopravní a technické infrastruktury. Pro vymezené oblasti, koridory a plochy se stanovují kritéria a podmínky pro rozhodování o možnostech změn v jejich využití. V současné době je platná Politika územního rozvoje ve znění aktualizace č. 1, která byla schválena usnesením vlády ČR č. 276/2015, dne 15. 04. 2015.

Na krajské úrovni územního plánování najdeme tzv. Zásady územního rozvoje, které stanovují základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání kraje, vymezují plochy a koridory nadmístního významu, pro veřejně prospěšné stavby a opatření a stanovují požadavky na jejich využití a kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití. V současné době je na území Jihočeského kraje platná 5. aktualizace Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje, která nabyla účinnosti dne 9. 3. 2017.

Na obecní úrovni najdeme územní plány, které stanovují základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, požadavky na vymezení ploch a koridorů územních rezerv, veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací atd.

Zásady územního rozvoje a územní plány nazýváme souhrnně pojmem územně plánovací dokumentace (ÚPD). Mezi ÚPD také patří tzv. regulační plány, které stanovují podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. Regulační plán může být zpracován pro část území kraje i obce. Návaznost územně plánovací dokumentace můžeme vidět na Obr. 2.

Obrázek 2: Hierarchie uspořádání dokumentů územního plánování (URL 1)

Nástroje územního plánování	Politika územního rozvoje		
	Územně plánovací podklady (nemají právní závaznost)	Územně analytické podklady	Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území
		Územní studie	Rozbor udržitelného rozvoje území
	Územně plánovací dokumentace (právně závazné)	Zásady územního rozvoje	
		Územní plány	
		Regulační plány	
	Územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území		
	Územní rozhodnutí (výsledky správního řízení)	Rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení	
		Rozhodnutí o změně využití území	
		Rozhodnutí o změně vlivu užívání stavby na území	
Rozhodnutí o dělení nebo scelování pozemků			
Rozhodnutí o ochranném pásmu			

Tabulka 1: Nástroje územního plánování (autorka, stavební zákon)

Ve spojení s územně plánovací dokumentací se také setkáváme s pojmem územně plánovací podklady, které dále dělíme na územně analytické podklady a

územní studie. Územní studie slouží k ověření možností a podmínek změn v území, jako podklad k pořizování územně plánovací dokumentace a pro rozhodování v území. Územní studie se dle stavebního zákona řadí do územně plánovacích podkladů, nikoliv do dokumentace, z čehož vyplývá, že obsah územní studie není závazný (MMR, 2016).

Územně analytické podklady dle stavebního zákona obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území. Dle vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti můžeme územně analytické podklady dále rozdělit na rozbor udržitelného rozvoje území a na podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Součástí podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje území je 119 jevů uvedených v Příloze č. 1 výše uvedené vyhlášky. Tyto jevy se dělí dle datové struktury, zpravidla společné pro celý kraj. V České republice jsou nejrozšířenější dvě datové struktury, od společnosti Hydrosoft Veleslavín a T-mapy. Pro Jihočeský kraj se používá datový model společnosti T-mapy, který byl upraven pro potřeby kraje. Dále existují tzv. jevy „A“ pro obce a jevy „B“ pro kraje.

Jevy od nadmístních poskytovatelů (např. E.ON, AOPK³) zpracovává Krajský úřad, ostatní jevy zpracovávají obce s rozšířenou působností. Všechna data se synchronizují a sehrávají na Geoportálu Jihočeského kraje, odkud se dále poskytují projektantům. Všechna data jsou průběžně aktualizována. V tabulce č. 2 vidíme kompletní výčet územně analytických podkladů obcí s rozšířenou působností dle vyhlášky. Sledované jevy lze mimo jiné rozdělit na čtyři typy hodnot, tj. kulturně historické, urbanistické, přírodní a civilizační (Rozmanová et Gajdíková, 2016).

³ AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY OBCÍ (ÚAP)	
Řádek číslo	Sledovaný jev
1	zastavěné území
2	plochy výroby
3	plochy občanského vybavení
4	plochy k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území
5	památková rezervace včetně ochranného pásma
6	památková zóna včetně ochranného pásma
7	krajinná památková zóna
8	nemovitá kulturní památka, popřípadě soubor včetně ochranného pásma
9	nemovitá národní kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma
10	památka UNESCO včetně ochranného pásma
11	urbanistické hodnoty
12	region lidové architektury
13	historicky významná stavba, soubor
14	architektonicky cenná stavba, soubor
15	významná stavební dominanta
16	území s archeologickými nálezy
17	oblast krajinného rázu a její charakteristika
18	místo krajinného rázu a jeho charakteristika
19	místo významné události
20	významný vyhlídkový bod
21	územní systém ekologické stability
22	významný krajinný prvek registrovaný, pokud není vyjádřen jinou položkou
23	významný krajinný prvek ze zákona, pokud není vyjádřen jinou položkou
24	přechodně chráněná plocha
25	národní park včetně zón a ochranného pásma
26	chráněná krajinná oblast včetně zón
27	národní přírodní rezervace včetně ochranného pásma
28	přírodní rezervace včetně ochranného pásma
29	národní přírodní památka včetně ochranného pásma
30	přírodní park
31	přírodní památka včetně ochranného pásma
32	památný strom včetně ochranného pásma
33	biosférická rezervace UNESCO, geopark UNESCO
34	NATURA 2000 - evropsky významná lokalita
35	NATURA 2000 - ptačí oblast
36	lokality výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem
37	lesy ochranné
38	lesy zvláštního určení
39	lesy hospodářské
40	vzdálenost 50 m od kraje lesa
41	bonitová půdně ekologická jednotka

42	hranice biochor
43	investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti
44	vodní zdroj povrchové, podzemní vody včetně ochranných pásem
45	chráněná oblast přirozené akumulace vod
46	zranitelná oblast
47	vodní útvar povrchových, podzemních vod
48	vodní nádrž
49	povodí vodního toku, rozvodnice
50	záplavové území
51	aktivní zóna záplavového území
52	území určené k rozlivům povodní
53	území zvláštní povodně pod vodním dílem
54	objekt/zařízení protipovodňové ochrany
55	přírodní léčivý zdroj, zdroj přírodní minerální vody včetně ochranných pásem
56	lázeňské místo, vnitřní a vnější území lázeňského místa
57	dobývací prostor
58	chráněné ložiskové území
59	chráněné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry
60	ložiska nerostných surovin
61	poddolované území
62	sesuvné území a území jiných geologických rizik
63	staré důlní dílo
64	staré zátěže území a kontaminované plochy
65	oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
66	odval, výsypka, odkaliště, halda
67	technologický objekt zásobování vodou včetně ochranného pásma
68	vodovodní síť včetně ochranného pásma
69	technologický objekt odvádění a čištění odpadních vod včetně ochranného pásma
70	síť kanalizačních stok včetně ochranného pásma
71	výrobní elektrárny včetně ochranného pásma
72	elektrická stanice včetně ochranného pásma
73	nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy včetně ochranného pásma
74	technologický objekt zásobování plynem včetně bezpečnostního pásma
75	vedení plynovodu včetně ochranného a bezpečnostního pásma
76	technologický objekt zásobování jinými produkty včetně ochranného pásma
77	ropovod včetně ochranného pásma
78	produktovod včetně ochranného pásma
79	technologický objekt zásobování teplem včetně ochranného pásma
80	teplovod včetně ochranného pásma
81	elektronické komunikační zařízení včetně ochranného pásma
82	komunikační vedení včetně ochranného pásma
83	jaderné zařízení
84	objekty nebo zařízení zařazené do skupiny A nebo B s umístěnými nebezpečnými látkami

85	skládka včetně ochranného pásma
86	spalovna včetně ochranného pásma
87	zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu včetně ochranného pásma
88	dálnice včetně ochranného pásma
89	rychlostní silnice včetně ochranného pásma
90	silnice I. třídy včetně ochranného pásma
91	silnice II. třídy včetně ochranného pásma
92	silnice III. třídy včetně ochranného pásma
93	místní a účelové komunikace
94	železniční dráha celostátní včetně ochranného pásma
95	železniční dráha regionální včetně ochranného pásma
96	koridor vysokorychlostní železniční trati
97	vlečka včetně ochranného pásma
98	lanová dráha včetně ochranného pásma
99	speciální dráha včetně ochranného pásma
100	tramvajová dráha včetně ochranného pásma
101	trolejbusová dráha včetně ochranného pásma
102	letiště včetně ochranného pásma
103	letecká stavba včetně ochranného pásma
104	vodní cesta
105	hraniční přechod
106	cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická stezka
107	objekt důležitý pro obranu státu včetně ochranného pásma
108	vojenský újezd
109	vymezené zóny havarijního plánování
110	objekt civilní ochrany
111	objekt požární ochrany
112	objekt důležitý pro plnění úkolů Policie České republiky
113	ochranné pásmo hřbitova, krematoria
114	jiná ochranná pásma
115	ostatní veřejná infrastruktura
116	počet dokončených bytů k 31.12. každého roku
117	zastavitelná plocha
118	jiné záměry
119	další dostupné informace, např. průměrná cena za m ² stavebního pozemku v členění podle katastrálních území, průměrná cena m ² zemědělské půdy v členění podle katastrálních území

	kulturně historické hodnoty
	urbanistické hodnoty
	přírodní hodnoty
	civilizační hodnoty

Tabulka 2: Územně analytické podklady obcí (autorka, vyhláška č. 500/2006 Sb.)

Výše uvedené jevy jsou základem pro tvorbu rozvojových dokumentů (územně plánovací dokumentace), pro rozhodování v území a pro sledování trendů vývoje v území. Jednotlivé jevy jsou kromě hodnot zároveň také rozdílně důležitými limity rozvoje území.

Další dokument, na který můžeme na Třeboňsku narazit je územní opatření o stavební uzávěře, tzv. „stavební uzávěra“. Stavební uzávěra se obdobně jako územně plánovací dokumentace vydává formou opatření obecné povahy, avšak omezuje, nebo zakazuje v nezbytném rozsahu stavební činnost ve vymezeném území.

Obec s rozšířenou působností (ORP) Třeboň má 25 obcí, z čehož územní plán má 22 obcí. Obec Hrachoviště, Ponědraž a město Suchdol nad Lužnicí mají vymezené zastavěné území. Z 22 obcí s platným územním plánem má 10 obcí územní plán obce, který k 31. 12. 2020 pozbyde platnosti. Šest obcí je však již v procesu pořizování nového územního plánu. Dále ve správním území ORP Třeboň najdeme 4 regulační plány (tři na území Třeboně) a 6 schválených územních studií. Celé správní území ORP Třeboň řeší Územní studie Třeboňsko - Novohradsko, jejímž účelem je zajištění vyváženého stavu všech rozhodujících složek v území prostřednictvím rozboru udržitelného rozvoje území a uchování specifických rysů oblasti Třeboňska a Novohradských hor v zájmu vodohospodářských (soustava Třeboňských rybníků), rekreačních (chaty, kempy, hotely, lázeňství), bydlení (sídla, stálé bydlení, druhé bydlení), rozvoje pracovních příležitostí, ochrany kulturního dědictví a environmentálních (NATURA, apod.) (Geoportál Jihočeského kraje, 2009).

Stavební uzávěry jsou v daném území zatím dvě - na území bývalého areálu velkovýkrmů Gigant (Třeboň) a v lokalitě budoucích plánovaných lázní Lavana (Domanín). V průběhu dubna 2017 lze předpokládat vydání stavební uzávěry v Českých Velenicích a také v Rapšachu.

3.3 Hodnoty

Se slovem „hodnota“ se setkáváme dnes a denně. Každý člověk si v životě stanovuje své vlastní hodnoty. Hodnota je životní postoj, který o člověku řekne, čeho si nejvíce cení, co má rád, co je pro něho nejdůležitější. Žebříček hodnot je tedy zcela subjektivní věcí, která určuje životní cíle a priority jednotlivců. Hodnoty jsou pro každého jedince jiné. Obecně lze tedy určovat hodnoty jen těžce a k jejich

vymezení není jasně stanovený postup. Hodnoty se mění dle úhlu pohledu, časového hlediska či životních podmínek (Prudký, 2004).

Například ekonomie vyjadřuje hodnotu, jako něco, čeho jsou lidé ochotni se vzdát, aby určitou věc dostali (Graeber, 2001). Krajina jako součást lidského životního prostředí má být zdravá a krásná. Proto je péče o ni zaměřena především na ekologické (zejména psychohygienické) a kulturní (především estetické) hodnoty (Löw et Míchal, 2003).

Hodnoty v území jsou kvantitativním i kvalitativním vyjádřením vztahů jednotlivých lidí, skupin, případně celé společnosti k územnímu rozvoji. Jsou tedy hodnocením území a jeho složek z hlediska potřebnosti a užitečnosti (často také „vzácnosti“, vyvolané nedostatkem a potřebou ochrany) pro člověka a společnost. Soustava hodnot je soustavou preferencí, podle které lidé hodnotí složky, procesy nebo vztahy v území. Kritéria pro posouzení hodnot pak v různé formě posuzují, do jaké míry se přiblížil navržený rozvoj ideální, cílové nebo požadované hodnotě (UUR, 2016).

Aby území fungovalo dlouhodobě udržitelným způsobem, je nezbytné, aby v něm byly zastoupeny hodnoty všech kategorií, tj. stabilní a funkční ekologické systémy, aby svým obyvatelům poskytovalo základní zdroje obživy a aby k němu měli zároveň vztah a cítili se zde dobře (Maier et al., 2012). Maier dále hodnoty dělí na tzv. „měkké“ a „tvrdé“. Pro tvrdé hodnoty najdeme oporu v legislativě. Jedná se zejména o hodnoty, které jsou významné pro život a blahobyt společenství obyvatel a o jejichž významnosti pro společnost existuje široký konsenzus. Tvrdé hodnoty jsou legislativně jasně dané, stejně tak instituce, které je mají chránit. Na příklad stavební zákon v § 5 říká, že orgány obce zajišťují ochranu a rozvoj hodnot území obce, pokud nejsou svěřeny působností v záležitostech nadmístního významu orgánům kraje nebo na základě zvláštních právních předpisů dotčeným orgánům. Právě dotčené orgány chrání tvrdé hodnoty a to zejména pomocí limitů využití území. Na příklad zákon o ochraně přírody a krajiny určuje jako limit národní park, chráněnou krajinnou oblast, ptačí oblast, památný strom atd. Vodní zdroje a plochy chrání zase zákon vodní, jedná se zejména o vymezení limitů typu chráněných oblastí přirozené akumulace vod, vymezení ochranných pásem vodního zdroje, citlivé oblasti, či zranitelné oblasti. Dalšími zákony mohou být lesní, památkový, horní, lázeňský, o pohřebnictví, o pozemních komunikacích, o ochraně ovzduší atd.

Měkké hodnoty jsou ty, které nemají oporu v právních předpisech, zejména hodnoty specifické pro dané území. Ochrana těchto hodnot spočívá zejména na iniciativě, aktivitě a úsilí jednotlivců a skupin, kteří v daném území žijí.

Naše legislativa na ochranu krajiny a jejích hodnot není zanedbatelná, avšak je roztržena do mnoha právních předpisů a do různých oborů, např. do ochrany přírody a krajiny, kultury, územního plánování či zemědělství (Kučová, 2006). Stavební zákon v § 18 odst. 4 uvádí, že územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Stavební zákon nám tedy určuje základní okruhy hodnot, které mají být ve veřejném zájmu chráněny. Pokud v legislativě budeme dále hledat pojmy typu přírodní či kulturní hodnota, nic konkrétního nenajdeme, obdobně tomu je i u pojmu veřejný zájem. Pro potřebu uplatňování hodnot i veřejného zájmu je nutností jejich vymezení a popsání, které však již vychází ze subjektivního posouzení ať již dotčeného orgánu, pořizovatele územně plánovací dokumentace či územně analytických podkladů, projektanta nebo žadatele. Hodnotám v území se pro usnadnění práce na územním plánu věnují územně analytické podklady (Rozmanová et Gajdíková, 2016). Vyhláška č. 500/2006 Sb., v Příloze č. 1 definuje 119 sledovaných jevů. Hodnoty z hlediska územního plánování tedy můžeme rozdělit na hodnoty přírodní, kulturně historické, urbanistické a civilizační (Bečka et al., 2010). Hodnoty se však často prolínají a mnohdy můžeme posuzovaný prvek zařadit do více hodnot.

Níže uvedené dělení hodnot je pojato v obecné rovině, dle vymezení v územně plánovací dokumentaci. Částečně toto dělení uvádí ve svých Principech a zásadách urbanistické kompozice také Ministerstvo pro místní rozvoj a Ústav územního rozvoje. Pro tuto práci bude dělení hodnot upraveno dle charakteru území, tj. některé uvedené hodnoty se v daném území nevyskytují, v jiných případech zase vymezená hodnota chybí.

3.3.1 Přírodní hodnoty

Jako přírodní (krajinné) hodnoty určujeme jevy, které souvisejí s charakterem krajinného rázu, výskytem v daném místě unikátních biotopů a přírodních prvků, prostředí s vyváženou biodiverzitou, důležité pro místní mikroklima a vodní režim a podobně (Maier et al., 2012). Jak je uvedeno výše, do této kategorie hodnot patří zvláště chráněné území, krajinný ráz a ekologická stabilita území.

3.3.2 Kulturně historické hodnoty

Kulturně historické hodnoty vychází z identity a historie území. Jde o hodnotu myšlenek a tradic, obsažených v hmotných prvcích nebo jimi reprezentovaných. Tyto hodnoty jsou důležité pro místní obyvatele (podporují jejich identitu), ale také pro turistickou atraktivitu území (Maier et al., 2012). Do kulturně-historických hodnot řadíme: památkově chráněné území, historické struktury a objekty, paměť a ráz místa.

3.3.3 Urbanistické hodnoty

Urbanistická hodnota území spočívá např. v uspořádání, návaznosti i vlastnostech prostorů a staveb, zejména přístupných veřejnosti (průhledové osy, orientační, architektonické dominanty území, členitost a různorodost zástavby apod.). Jedná se nejen o hodnotu dlouhodobě rozvíjené urbanistické struktury jednotlivých sídel a jejich vazeb, ale i o hodnotu krajiny, vytvořené a kultivované dlouhodobým hospodařením (UUR, 2013). Urbanistické, nebo také často nazývané prostorové a kompoziční hodnoty dále můžeme dělit na tyto čtyři kategorie opět s podrobnějším členěním: obraz sídla, urbánní struktura, urbánní prostor a urbánní soubory.

3.3.4 Civilizační hodnoty

Civilizační hodnoty, někdy také označovány jako hodnoty osídlení a infrastruktury mají zejména užitný charakter a představují hmotnou základnu lidské existence. V případě civilizačních hodnot se jedná o zařízení, jejichž existence a funkce přináší veřejný prospěch, posilují sociální soudržnost v území a jsou důležitá pro ekonomický rozvoj území (Maier et al., 2012). Civilizační hodnoty dále dělíme na občanskou vybavenost (veřejná správa, církev, kultura, vzdělání a výchova, sport, zdravotnictví, ubytování, stravování, obchodní prodej, ochrana obyvatelstva, služby, sociální služby, nákupní centrum, rozmístění občanského vybavení v sídle), pracovní příležitosti (soustředění pracovních příležitostí), zeleň a rekreace (souvislá plocha zeleně, oblast intenzivní volné rekreace), zemědělsky využívané plochy, přírodní zdroje (objekt/ zařízení protipovodňové ochrany), dopravní infrastruktura (metro/ rychlodráha, tramvajová dráha, trolejbusová dráha, stanice MHD s přiměřenou či vyšší frekvencí spojů, cyklostezky a cyklotrasy, hipostezky, kvalitní pěší spojnice), technická infrastruktura.

3.3.5 Architektonické hodnoty

Neměli bychom opomínat ani architektonické hodnoty. Jedná se o hodnoty stavitelského umění, o hodnoty staveb, které nejsou jenom užitkovým, technickým dílem, ale které spočívají v jejich estetickém působení, výrazu.

4 CHARAKTERISTIKA HODNOCENÉHO ÚZEMÍ

Zájmové území Třeboňsko se nachází v České republice, v Jihočeském kraji, v okrese Jindřichův Hradec. Na území obce s rozšířenou působností Třeboň najdeme 25 obcí a 43 katastrálních území. Status města zde má Třeboň, Lomnice nad Lužnicí, Suchdol nad Lužnicí a České Velenice, Chlum u Třeboně je městysem, dalších 20 obcí jsou vesnice.

Na rozloze 538,37 km² žije 25 089 obyvatel (viz. tabulka č. 3), pohybujeme se zde v nadmořské výšce mezi 420 – 550 m n. m. Pro zdejší krajinu je charakteristický vysoký podíl vodních a lesních ploch, což naznačuje hlavní směry využití území, tj. rybníkářství, lesnictví, těžba šterkopísků, rekreace a cestovní ruch často spojený s lázeňstvím.

Třeboňsko je krajina, která byla člověkem osídlena nejpozději a přetvořena nejvíce, a přesto dopadla nejlépe (Cílek, 2013). Krajina kolem jihočeské Třeboně je výsledkem tisíciletých přírodních pochodů a staletých vlivů lidské společnosti. Podle odborníků UNESCO je to příkladné území, v němž se výjimečným způsobem prolínají přírodní a civilizační hodnoty (Ševčík, 2006).

Třeboň, v tehdy bažinaté krajině kolem řeky Lužnice, kudy procházela do nitra Čech z Rakous Vitorazská stezka, zřejmě založil syn Vítka z Prčice, Vítěk nejmladší z Klokot. Původně jméno hradu a přilehlé osady znělo latinsky Witigenowe, německy Wittingau, tedy Vítkův luh nebo Vítkova mokřina. Název se však vztahoval nejen na osadu a hrad, ale i na širší okolí (Baier, 2010).

4.1 Geografie a geomorfologie

Třeboňská pánev se utvářela od konce poslední doby ledové, kdy zde bylo podnebí chladné a suché, krajina byla bezlesá, porostlá pouze skupinami borovic, bříz a jalovců. Po rychlém oteplení asi před 6 000 lety rychle roztávala hluboko promrzlá půda a z artézských pramenů vznikala jezera. V teplém a vlhkém prostředí se dařilo vegetaci, jezera a tůňe zarůstaly vrstvami rašeliny a ostatní plochy se pokryly borovými lesy (Psíková et Ziegler, 2009).

Hodnocené území leží v Českomoravské soutěsce v Třeboňské pánvi. Terén je zde rovinatý, směrem k severovýchodu se pozvolna zvedá do Kardašorečické pahorkatiny, naopak k jihu pokračuje rovinatý terén do Rakouska. Na Třeboňsku nejvýznamnější horniny jsou druhohorní usazeniny klikovského souvrství, které jsou rozšířeny na celé území Třeboňské pánve. Pozůstatkem z třetihor je mydlovarské

souvrství tvořené z jílu, písků, křemeliny, diatomových jílu a lignitu. Ve čtvrtohorách byly z nezalesněných ploch odnášeny šterkopisky do údolí říčních toků (Lužnice a Nežárky) a daly tak za vznik několikasupňovým pískovým terasám (Dykyjová, 2000).

Ve východní části území nalezneme prvohorní granoitoidy a starohorní ortoruly, granuly, pararuly a migmatity. Tyto horniny se nacházejí v místech, kde do území zasahuje Novobystřická vrchovina – Homolka a Maršovinská pahorkatina a tvoří tím kopcovitý okraj Třeboňské pánve.

4.2 Klima

Pro vymezené území je typický mírný pás, přechodné podnebí středoevropského typu. Četné vodní plochy fungují jako tepelné akumulátory, které ovlivňují množství srážek a zvýšení teploty vzduchu. Třeboňský region se vyznačuje teplotními inverzemi a častým výskytem ranních mlh. Průměrná roční teplota je 8°C (v lednu -2,8°C a v červnu 18°C), průměrné roční srážky dosahují 600 – 700 mm, průměrná délka trvání souvislé sněhové pokrývky je 50 – 60 dní s maximem 20 – 30 cm. Převládají západní a jihozápadní větry (AOPK, 2016).

4.3 Vodní poměry

Třeboňsko patří do povodí řeky Vltavy, nejvýznamnějším tokem je zde řeka Lužnice se svými dvěma koryty – Starou a Novou řekou, důležitým vodním tokem je také řeka Nežárka a Zlatá stoka. Dále např. řeka Dračice, Koštěnický potok a rozlehlá síť kanálů a stok zajišťující propojení rybníků.

Třeboňská rybníční soustava s více než 400 rybníky a celkovou výměrou téměř 8 000 ha je nejrozsáhlejší rybníční soustavou v České republice. Na Třeboňsku jsou také rozsáhlá rašeliniště o rozloze 6 tisíc ha a objemu kolem 130 mil. m³. Ta byla a jsou také trvalým rezervoárem podzemní vody (Pokorný et al., 2015). První rybníky na Třeboňsku byly zakládány již ve 14. století (Bošilecký, Dvořiště – oba do řešeného území zasahují pouze nepatrnou částí). Největší rozmach zažilo rybníkářství v 16. století a je spjato s Josefem Štěpánkem Netolickým, Jakubem Krčínem z Jelčan a Sedlčan a Mikulášem Ruthardem z Malešova. Některé jejich stavby později zanikly (Hrádeček, Maluškov) a jiné byly přetvořeny (Nevděk, Naděje). V 19. století nebylo rybníkářství tolik výnosné, proto byly provedeny pokusy vysušit některé rybníky. V druhé polovině 19. století se zaváděly do praxe poznatky Josefa Šusty a došlo i na obnovení některých rybníků. V druhé polovině 20.

století se k rybníkům přidávají i pískovny, kde je těžen písek z vody. V posledním desetiletí došlo k obnově dalších zaniklých rybníků, ale i k výstavbě nových menších rybníků.

V rámci Třeboňska můžeme rozdělit rybníky do několika rybníčních soustav:

Třeboňská – je obhospodařována Zlatou stokou;

Vitmanovská – mezi Starou a Novou řekou;

Chlumecká – založená Mikulášem Ruthardem;

Nadějská – původní rybník Naděje byl neúspěšně vysoušen a následně pak obnoven a rozdělen do několika rybníků.

Za zmínku stojí rybník Rožmberk (647 ha), Kaňov (159 ha), Záblatký (310 ha), Velký Tisí (317 ha), Svět (215 ha), Opatovický (161 ha), Staňkov (241 ha), Hejtman (82 ha) či Ženich (s obdélníkovou uzavřenou hrází) a mnoho dalších (ÚAP ORP Třeboň).

Třeboňsko je mimo jiné také bráno jako obrovská zásobárna pitné i užitkové vody. Za účelem ochrany podzemní vody je od roku 1982 západní část území Třeboňska vyhlášena jako Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Třeboňská pánev.

Při těžbě štěrkopísků dochází ke vzniku hlubokých bezodtokých jezer, která jsou v letních měsících hojně využívána pro rekreační účely (Cep, Cep I, Cep II, Tuš', Halámky). Ruku v ruce s vodními poměry jde také vymezení aktivní zóny záplavového území. I přes zpřesnění hranice aktivní zóny záplavového území v roce 2016 (Povodí Vltavy) je podél celého toku řeky Lužnice a Nežárky vymezeno záplavové území.

4.4 Ochrana přírody a krajiny

Převážná část řešeného území má zvýšenou ochranu přírody. Biosférická rezervace UNESCO byla na Třeboňsku vyhlášena v roce 1977, Chráněná krajinná oblast (CHKO) v roce 1979. Dále jsou zde vyhlášeny mokřady mezinárodního významu, které jsou chráněny Ramsarskou konvencí, Třeboňské rašeliniště a Třeboňské rybníky. Najdeme zde také soustavu chráněných území Evropského významu – NATURA 2000, z Evropsky významných lokalit (EVL) je to Cepská pískovna a okolí, Červené blato, Hliniř – Ponědrážka, Lomnický velký rybník, Lužnice a Nežárka, Malý Horusický rybník, Nadějská rybníční soustava, Písečný přesyp u Vlkova, Purkrabský rybník a Točník, Ruda, Široké blato, Štičí rybník,

Třeboň, Třeboň – střed, Velký a Malý Tisý, Žofinka, Žofina Huť; z Ptačích oblastí (PO) Třeboňsko.

Z maloplošně zvláště chráněných území zde najdeme národní přírodní rezervace Červené blato, Stará a Nová řeka, Velký a Malý Tisý, Žofinka; národní přírodní památku Ruda a Vizír; Přírodní rezervace Bukové kopce, Dračice, Horní Lužnice, Horusická blata, Losí blato u Mirochova, Na Ivance, Olšina u Přesecky, Písečný přesyp u Vlkova, Rašeliniště Hovízna, Rašeliniště Pele, Rod, Ruda u Kojákovic, Rybníky u Vitmanova, Staré jezero, Široké blato, V Luhu, Výtopa Rožmberka, Záblatské louky; přírodní památky Branské doubí, Hliníř, Kozí vršek, Kramářka, Lhota u Dynína, Pískovna u dračice, Slepíčí vršek, Soví les.

Dále byly duby na hrázi Rožmberku a na Novořecké hrázi prohlášeny za památné stromy. Kromě těchto souvislých porostů je významná skupina 14 dubů známá jako Vršské doubí (obec Domanín). Zbýlých 21 památných stromů jsou pak většinou jednotlivé stromy. Druhově památným stromům jasně dominuje dub letní (*Quercus robur*). Mimo tyto památné stromy je na území ORP a v jeho blízkém okolí dalších cca 150 výrazných stromů, z nichž některé by jistě zasloužili právní ochranu. Tyto stromy podrobně mapuje projekt Stromy Třeboňska.

K přírodním hodnotám dále patří všechny významné krajinné prvky, tj. lesy hospodářské, ochranné i zvláštního určení, vodní toky a plochy přirozené i umělé, vymezené prvky územního systému ekologické stability.

4.5 Krajinný ráz CHKO Třeboňsko

V předmětném území se výrazně uplatňují rozdíly jednotlivých geomorfologických celků, které spolu s historickou kultivací krajiny, výstavbou rybníků a odvodňovacích soustav, zemědělstvím, lesnictvím a různými formami vesnické zástavby, vytvořily v prostoru Třeboňské pánve celky víceméně homogenní svým krajinným rázem. Území CHKOT lze rozdělit na čtyři oblasti (Vorel, 1996):

- **Borkovická pánev** s „lomnickým“ úsekem toku Lužnice s velkými rybníky na Zlaté stoce (severní část území s plochým reliéfem, kde je vyšší podíl zemědělské půdy a nižší lesnatost, najdeme zde největší rybníky a jejich soustavy vázané na Zlatou stoku, je zde vyšší hustota osídlení, vesnice s bohatší architekturou);

- lesnatá **Českovelenická pánev** se „suchdolským“ meandrujícím úsekem toku Lužnice (jižní část území s plochým až zvlněným reliéfem s výraznou

říční nivou řeky Lužnice, vysoký podíl lesů, rašelinišť, luk a pastvin, rozptýlené osídlení);

- lesnaté **povodí Nežárky** (severovýchodní část území s mírně zvlněným reliéfem s mělkým údolím řeky Nežárky, rozsáhlé lesní porosty, vysoký podíl luk);

- členitá **Chlumská pahorkatina** postupně se zvedající z ploché části Třeboňské pánve směrem k okraji Českomoravské vrchoviny (východní část území s výrazně zvlněným reliéfem, pestrý mozaikovitý charakter krajiny s vysokou lesnatostí a nižší hustotou osídlení v příhraniční oblasti, množství rozptýlené zeleně).

Vnitřní prostředí těchto oblastí se však výrazně liší, proto území dále dělíme na charakterově stejnorodé území s totožnými rysy krajinného rázu, tj. na 13 charakteristických krajinných celků, které lze dále dělit na tzv. charakteristické krajinné prostory uvedené v závorce (AOPK, 2006):

- 1) Borkovická pánev (Horusický a Bošilecký rybník, Záblatí – Ponědraž, Tisý – Káňov);
- 2) Střední tok Lužnice (Rybníky na Lužnici, Lužnice);
- 3) Dolní tok Nežárky (Val, Hamr, Nežárka, Kolence, Novosedly – Jemčina, Mláka);
- 4) Plavská pahorkatina (Cikar – Nítovice, Holná);
- 5) Třeboň (Rožmberk, Břilické rybníky, Svět, Opatovický rybník, Branské rybníky);
- 6) Stará a Nová řeka (Stará řeka, Novořecká hráz, Vitmanovské rybníky, Rybníky Chlumecké soustavy);
- 7) Chlumecká pahorkatina (Staviště, Stříbřec, Mníšek, Žíteč – Lutová, Chlum, Texas, Staňkovské rybníky, Hamr – Pařezí);
- 8) Podřezanský rybník (Cep – Hrachoviště, Bor – Kojan);
- 9) Zámecké polesí, Barbora;
- 10) Českovelenická pánev – Blata (Červené Blato – Jiříkovo údolí, Hranice – Horní Chalupy, Žofina Hut’);
- 11) Českovelenická pánev – Suchdolsko (Benátky, Tři Facky, Dvory nad Lužnicí, meandry Lužnice);

12) Povodí dračice (Zajíc, Klikov – Františkov, Nový York, Rapšach, Spáleníště);

13) Maršovická vrchovina.

4.6 Hospodářské podmínky

Třeboňsko křižují dvě hlavní dopravní tepny, silnice I/24 jdoucí od severu k jihu a silnice I/34 jdoucí od západu na východ. V Třeboni se tyto komunikace potkávají a logicky Třeboni dodávají na důležitosti. Obecně můžeme říci, že všechna důležitá centra ORP najdeme na těchto dvou hlavních dopravních tepnách. Průmyslové plochy při komunikacích I. třídy jsou zde využity a často se také využívají brownfields. Velkým zaměstnavatelem jsou Lázně Třeboň či Rybářství Třeboň.

V Lomnici nad Lužnicí jsou dle územního plánu vymezeny rozsáhlé plochy pro průmysl a skladování, avšak zatím nejsou plně využity. V Suchdole nad Lužnicí najdeme jeden z nejsilnějších podniků na území ORP, a to Moeller Elektrotechnika, hospodářský park v Českých Velenicích, který zároveň nabízí další možnosti pro hospodářský rozvoj. Nemale množství obyvatel ORP je zaměstnáno ve službách a cestovním ruchu, zde se však potýkáme s problematikou sezónnosti.

Na vesnicích najdeme zemědělské areály, které jsou buď využívány pro chov dobytka (Smržov, Ponědraž) či pro drobné podnikání, např. jako truhlářské dílny (Frahelž, Chlum u Třeboně) nebo chátarají (Gigant v Třeboni, Frahelž, Suchdol nad Lužnicí).

4.7 Rekreace a cestovní ruch

„okolo Třeboně, pasou se tam koně“ – písnička, kterou zná každé malé dítě, na Třeboňsku však najdeme také mnoho dalšího. Rovinatý terén je ideální pro cyklisty všech věkových kategorií a cyklistika je dominantní formou turistiky. Nicméně síť cyklotras není úplná (výjimkou je okolí Chlumu u Třeboně) a někteří cyklisté mnohdy bloudí. Často chybí propojení mezi jednotlivými cyklotrasami či sídly. Některé cyklotrasy vedou po frekventovaných silnicích či po cestách s velmi špatným povrchem (panely apod.). Kromě toho tak vzniká problém i u in-line bruslařů, kteří musejí využívat třeba silnice nižších tříd, neboť i v okolí měst chybí dráhy s kvalitním povrchem.

Pěší turistika je na tom obdobně – chybí propojení do některých zajímavých obcí (Ponědražka s vesnickou památkovou zónou) a na některé zajímavé cíle (skalní

útvary Chlumecka). Zajímavostí jsou dvě oficiální turistické trasy pro osoby se sníženou schopností pohybu, byť zdejší rovinatá krajina má pro tyto stezky výrazně větší potenciál.

Řeka Lužnice je tradiční vodáckou cestou. Kolem řeky se nachází několik kempů od Suchdola nad Lužnicí po Veselí nad Lužnicí. V rámci vodáctví jsou využívány oba toky Lužnice – Stará i Nová řeka. Rybník Svět je zároveň evidovanou vodní cestou a kromě výletní lodi se zde prohání příznivci windsurfingu a kitesurfingu. Dalšími rybníky, které jsou využívány pro vodní sporty, jsou Opatovický, Hejtman a Staňkovský. Pro plavání jsou využívány především pískovny – oficiálně ty, kde byla ukončena těžba, neoficiálně i ty, kde těžba probíhá, což v případě Halámské pískovny začíná být velký problém. Sportovní a hobby rybolov je umožněn na části Lužnice, v pískovnách u Suchdola nad Lužnicí a v rybníku Stupský.

Třeboň je známá kromě rybářství a rybníkářství též lázněmi, které zde působí již od konce 19. století. Ve dvou lázeňských domech se zde léčí zejména pohybové potíže pomocí zahřáté rašeliny a slatiny. Lázně Aurora a Berta nabízí nespočet lázeňských balíčků.

V zimních měsících, pokud to sněhová a mrazivá nadílka dovolí, lze vodní plochy využívat k bruslení či běžkování, další využitelnost zde však není. Nejsou zde oficiálně upravovány žádné dráhy pro běžkaře či dálkové bruslaře.

Kolébku historie je město Třeboň, najdeme zde národní kulturní památky – Třeboňský zámek se Schwarzenberskou hrobkou, Klášter Augustiniánů a Rožmberskou rybníční soustavu (ta sahá i na území dalších obcí). Dále je turisticky atraktivní Třeboňské náměstí s loubím, mariánským sloupem, kašnou a historickými objekty, Kotěrova vodárna, pivovar Regent a mnoho dalšího. Chlum u Třeboně nabízí zámek a kostel, který lze pozorovat již z dálky. Většina turistických cílů se nachází v severní části ORP s tím, že největší pohyb turistů je v blízkém okolí Třeboně. Jižní část ORP je z hlediska turistiky klidnější. Některá pěkná místa nejsou z důvodu ochrany přírody přístupná (např. údolí Dračice). Další turistické cíle se nachází těsně za hranicemi ORP – zámek Jemčina, zámek Stráž nad Nežárkou, NPR⁴ Červené blato či Naturpark Blockheide. Třeboňsko lze využít v kombinaci i s jinými turistickými oblastmi v okolí – Česká Kanada, Novohradské hory nebo Waldviertel.

⁴ NPR - Národní přírodní rezervace

Chatové tábory u rybníků Staňkovský, Hejtman, Opatovický či Svět jsou v letních měsících hojně využívány, stejně tak tábořiště a kempy v Suchdole nad Lužnicí, Majdaleně, Mláce či Novém Řadově.

4.8 Osídlení a demografie

Z hlediska osídlení, vývoje sídel a demografie není Třeboňsko jednoduché území. Jižní část ORP – území Západního Vitorazska – byla k Československu připojena až na základě Saint-Germainské smlouvy dne 31. července 1920.

Toto politické rozdělení mělo neblahý vliv na národnostní identitu zdejších obyvatel. Tamější lid se cítil být spíše Rakušany, proto se ani během druhé světové války nehlásili k německé národnosti. Po skončení druhé světové války došlo k zavraždění 14 místních obyvatel v Tušti a dalšímu krveprolití v Rapšachu bylo zabráněno těsně před exekucí. Další ranou pro české pohraničí byl počátek 50. let, kdy došlo k vysídlení a zániku Nové Vsi u Klikova (též Kösslerdorf či Neudorf), Krabonoše (Zuggers), Rybné (Fischbachhäser), Kunšach (Guntschachen).

Sametová revoluce pak umožnila rozvoj některých sídel – např. výstavba průmyslové plochy České Velenice – Gmünd, ale zároveň se v příhraničí zvýšila kriminalita, začaly se budovat herny a kasina, objevila se prostituce (formou jak v nočních klubech, tak pouliční). V posledních letech se podařilo vymýtit pouliční prostituci, některé obce bojují proti hazardu na svém území, některé vítají hazard jako zdroj příjmu pro obecní kasu.

Třeboňskem prochází tři hlavní dopravní tepny:

- silnice I/34 spojující České Budějovice – Třeboň – Jindřichův Hradec – Pelhřimov;
- silnice I/24 spojující Veselí nad Lužnicí – Třeboň – Schrems;
- železniční trať 226 – Veselí nad Lužnicí – Třeboň – České Velenice.

Okrajově sem zasahuje ještě železniční trať 199 České Budějovice – České Velenice.

Silnice I/34 protíná území západovýchodní směrem, tzn. tvoří kratší osu. Tato komunikace byla využívána při cestách z jihu Čech do Brna, potažmo na Moravu. S výstavbou dálnice D3 mezi Českými Budějovicemi a Tábořem však ztrácí poněkud na svém významu a vytížení. Silnice I/24 byla využívána při cestách do Vídně, případně i na jižní Slovensko. Otázkou je, jak moc se dálková doprava na této komunikaci omezí po propojení české dálnice D3 a rakouské S10. Železniční trať

226 měla největší dobu slávy za komunismu, kdy tudy projížděl rychlík Vindobona spojující Berlín, Prahu a Vídeň. Z těchto os z hlediska rozvoje osídlení je nejvýznamnější železnice, která prochází přes všechna města v ORP Třeboň. Pouze Chlum u Třeboně stojí stranou těchto dopravních tepen.

Z hlediska urbanistického vývoje v ORP Třeboň převažují kompaktní sídla, v jižní části území, zejména v území Vitorazska, se pak objevuje původní roztroušená zástavba (Dvory nad Lužnicí, Halámky). Severně od Třeboně převažuje návesní typ zástavby, jižně se pak projevují spíše ulicové zástavby.

V tabulce níže jsou uvedeny jednotlivé obce a jejich statistické údaje (zdroj ÚAP ORP Třeboň). Sloupec za údaji značí pořadí obce v rámci ORP. Tmavě modře podbarvené obce jsou města, světle modře podbarvený je městys. Hustota je počítána počtem obyvatel na km². Hustota osídlení je brána k rozloze obce, hustota v sídle je brána k rozloze zastavěného území. V tomto srovnání jsou zajímavé České Velenice, které mají třetí největší počet obyvatel, ale v rozloze jsou až 15. České Velenice mají poměrně vysoký počet obyvatel díky bývalým železničním opravárnám (dnes zkrachovalý Heavy Machinery Services). Kromě toho mají poměrně velké zastoupení budov kolektivního bydlení – ať už starší bytové domy, nebo novější panelové domy. V případě Suchdola nad Lužnicí se u hustoty v sídle projevil rozsáhlý komplex bývalých Dřevařských závodů (dnes z velké části brownfield), který snižuje ukazatel hustoty obyvatel v zastavěném území. Podobný brownfield (bývalý areál firmy Skloform) pak obdobně snižuje hustotu obyvatel v zastavěném území Chlumu u Třeboně. Rozloha zastavěného území přibližně odpovídá počtu obyvatel v sídle, pouze u některých obcí (Chlum u Třeboně, Smržov, Staňkov) se projevuje výskyt rekreačních zařízení. Z hlediska nezaměstnanosti je zajímavé, že v severní části ORP jsou obce, kde je evidována nulová nezaměstnanost (může to být způsobeno blízkostí Veselí nad Lužnicí). Pouze jedna obec má nezaměstnanost přes 6% - Smržov. Tato obec je o něco stranou hlavním tahům.

Obec	Rozloha - m ²		Počet obyvatel		Nezaměstnanost %		Zastavěné území m ²		Hustota osídlení		Hustota v sídle	
Cep	35507043	5	198	17	4,44	18	359819	17	5,58	25	550,28	19
České Velenice	12086121	15	3429	3	5,56	24	1419036	4	283,71	1	2416,43	1
Domanín	12418253	13	395	11	2,29	10	460828	14	31,81	9	857,15	5
Dunajovice	8176492	19	224	15	2,9	13	303144	19	27,40	11	738,92	10
Dvory nad Lužnicí	15639194	11	322	14	0,97	4	382195	15	20,59	16	842,50	7
Frahelž	3008910	25	159	20	0	1	230236	23	52,84	5	690,60	12
Halámky	6896776	20	180	18	1,85	6	296366	20	26,10	13	607,36	17
Hamr	11953653	16	346	12	3,48	16	533839	12	28,95	10	648,14	15
Hrachoviště	4877455	24	85	23	5,17	22	324049	18	17,43	18	262,31	25
Chlum u Třeboně	47391697	3	1981	4	3,67	17	2550496	3	41,80	6	776,71	9
Klec	6324918	22	171	19	4,46	19	248545	22	27,04	12	688,00	13
Lomnice nad Lužnicí	18887305	10	1777	5	1,97	7	1187131	5	94,08	2	1496,89	3
Lužnice	12144130	14	423	10	1,4	5	523089	13	34,83	8	808,66	8
Majdalena	12948448	12	509	8	4,97	21	596855	9	39,31	7	852,80	6
Nová Ves nad Lužnicí	23827084	7	335	13	2,21	9	590652	10	14,06	20	567,17	18
Novosedly nad Nežárkou	44769268	4	653	6	3,19	14	1064459	6	14,59	19	613,46	16
Ponědraž	5799975	23	130	21	2,53	11	192080	25	22,41	15	676,80	14
Ponědrážka	6364991	21	77	25	0	1	262123	21	12,10	21	293,76	24
Rapšach	28373276	6	558	7	2,65	12	800077	8	19,67	17	697,43	11
Smržov	10902839	17	114	22	7,41	25	365387	16	10,46	23	312,00	23
Staňkov	18931909	9	215	16	5,3	23	539636	11	11,36	22	398,42	21
Stříbřec	18958978	8	436	9	4,87	20	894244	7	23,00	14	487,56	20
Suchdol nad Lužnicí	63587757	2	3591	2	3,38	15	3459056	2	56,47	4	1038,14	4
Třeboň	98303236	1	8394	1	2,03	8	5569098	1	85,39	3	1507,25	2
Záblatí	10281163	18	80	24	0	1	215731	24	7,78	24	370,83	22

Tabulka 3: Charakteristika obcí ORP Třeboň (ÚAP ORP Třeboň, 2017)

5 METODIKA PRÁCE

V první části práce, literární rešerši, dochází k analýze odborné literatury, webových zdrojů a legislativy. Nezpochybnitelným zdrojem informací jsou také územně analytické podklady a platná územně plánovací dokumentace obcí Třeboňska a další studie zpracované v tomto území.

Řešeným územím bylo celé správní území obce s rozšířenou působností Třeboň, jehož charakteristika je představena v další části práce. Charakteristika byla zpracována na základě odborné literatury, územně analytických podkladů a zejména vlastního povědomí. Představuje základní seznámení čtenáře s řešeným územím a názorně ji doplňují mapy v příloze zpracované v programu ESRI ArcGIS (ArcCatalog a ArcMap) verze 10.4. Všechny mapy vychází z dat ÚAP ORP Třeboň a data byla dle potřeby doplňována na základě průzkumu území.

Nejdůležitější částí této práce je kapitola výsledky práce. V této kapitole jsou na základě rozdělení hodnot z rešerše a dle vlastního průzkumu terénu hodnoty definovány a popsány. Rozdělení hodnot vychází zejména z legislativy. Popis hodnot vychází z vlastní praxe pořizovatele územně plánovací dokumentace, jednotlivých katalogů dotčených orgánů a odborných organizací a vlastních znalostí o území. Byly analyzovány jevy hodnotné v rámci širších vztahů v území, tedy hodnotné pro celé ORP, nikoli pro jednotlivé obce.

Hodnoty byly rozděleny do pěti skupin a to na hodnoty přírodní, kulturně historické, urbanistické, civilizační a architektonické, jsou doplněny tabulky hodnocení znaků a hodnot krajinného rázu. Jako hlavní přírodní hodnoty byly definovány vodní plochy, mokřady a rašeliniště, rozsáhlý lesní komplex, údolní niva a vodní toky, významná liniová zeleň a úrodná půda. Kulturně historickými hodnotami jsou rybníční soustavy, křížové cesty a místa spojená s význačnými osobnostmi. Mezi hlavní urbanistické hodnoty byla zařazena roztroušená zástavba, zaniklé obce a návesní prostory. Z pohledu civilizačních hodnot jsou zde vymezeny rekreace a lázeňství, Vodovod Hamr a veřejná vybavenost obcí. Nad rámec legislativního a metodického dělení hodnot jsou v práci dle vlastní pořizovatelské praxe také vymezeny hodnoty architektonické, kterými jsou Zámek Třeboň se Schwarzenberskou hrobkou a Areál kláštera Augustiniánů s kostelem sv. Jiljí, Kotěrova vodárna v Třeboni, hájenky a myslivny, seníky na Mokřých lukách u Třeboně, zámek Chlum u Třeboně, pivovar Regent a sakrální stavby. Jednotlivé

hodnoty jsou ve vlastní práci popsány, doplněny fotografiemi z terénního průzkumu a začleněny dle jevů z územně analytických pokladů.

Na základě dělení hodnot byla zpracována pro každou skupinu mapa analyzovaných hodnot v programu ArcGIS. Jako základ dat byly využity ÚAP, některé hodnoty byly doplněny na základě terénního průzkumu a dokresleny dle podkladového ortofota.

Prvky, které byly znázorněny bodově či liniově, byly převedeny na plochy nástrojem buffer s přiměřenou obalovou zónou, která postihla prvek i okolí, které ovlivňuje. Jednotlivé prvky byly sloučeny a vznikly skupiny prvků s přírodními, kulturně historickými, urbanistickými, civilizačními a architektonickými hodnotami. Jednotlivé skupiny hodnot pak byly zobrazeny podle toho, jak ovlivňují rozvoj daného směru (bydlení, rekreace, průmysl a zemědělství). Následně byly mapy vyexportovány do potřebného formátu a vloženy jako přílohy této práce.

6 VÝSLEDKY PRÁCE

6.1 Přírodní hodnoty

Hlavním zástupcem přírodních hodnot na Třeboňsku jsou vodní plochy, ať již v podobě rybníků, pískoven, tůní, řek, potoků či stok. Vodní toky jsou doplňovány mokřými lukami, mokřady, rašeliništi a lesními porosty. V severní části ORP převažují plochy zemědělské, ve východní části lesní komplex. Celé území je protkáno bujnou vegetací (liniové porosty u komunikací či hrázové porosty rybníků).

6.1.1 Vodní plochy

Vodní plochy na Třeboňsku zabírají téměř 10% celého území. Tyto plochy tvoří tůně a slepá ramena větších řek, rybníky, pískovny a vodní nádrže. Tůně a slepá ramena se nalézají zejména na horním toku Lužnice (od Krabonoše po Suchdol nad Lužnicí), který nebyl regulován – území Přírodní rezervace Horní Lužnice. V tomto území, kromě toho, že se zde koryto vyvíjí přirozenou cestou, se nacházejí některé vzácné rostliny a živočichové – např. kriticky ohrožený Koniklec jarní (*Pulsatilla vernalis*), vzácní bezobratlí. Ojedinele se další tůně a slepá ramena nachází podél Lužnice po celém jejím toku až k Veselí nad Lužnicí (2017).

Obrázek 4: Rybník Opatovický a Svět (URL2)

Obrázek 3: Výpust' rybníka Rožmberk (autorka, 2017)

Budování rybníků bylo pak jednou z možností, jak zúrodnit zdejší krajinu. O tom, že to bylo dobré rozhodnutí, svědčí především četný výskyt krajinářsky hodnotných území v návaznosti na rybníky či rybníční soustavy. Zdejší rybníky jsou minimálně využívány pro chov drůbeže (v minulosti Dobrá vůle, Blaník) či pro rekreaci (Opatovický, Hejtman, Svět a Staňkovský). Pro sportovní rybaření jsou zdejší rybníky využívány okrajově (Hejtman, Staňkovský či Nový Kanclíř). Přírodní hodnota rybníků spočívá především ve vytvoření prostředí pro hnízdiště či zimoviště nejen vodního ptactva, např. volavka bílá (*Ardea alba*), volavka červená (*Ardea purpurea*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) a mnoho dalších druhů.

Obrázek 6: Rybník Perklas (autorka, 2016)

Obrázek 5: Rybník Láska (autorka, 2016)

Vodní plochy v pískovných se nacházejí v okolí Suchdola nad Lužnicí, Halámek a Veselí nad Lužnicí. Pískovny oproti rybníkům jsou napájeny podpovrchovou vodou. Zdejší voda je tedy čistší a je chudší na živiny. V rámci rekultivace již vytěžených prostorů se postupně opustilo od prostého zalesňování a po dohodě s těžaři byla vytvořena různorodá stanoviště, která slouží jako experimentální plochy pro biologický průzkum. Tyto plochy jsou pak útočištěm vzácných živočichů – např. saranče mokřadní (*Stethophyma grossum*), či obojživelníků – blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*), skokan tíhlý (*Rana dalmatina*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), čolek velký (*Triturus cristatus*) a čolek obecný (*Triturus triturus*) (2017).

Obrázek 8: Pískovna Cep II (autorka, 2017)

Obrázek 7: Cep I (autorka, 2016)

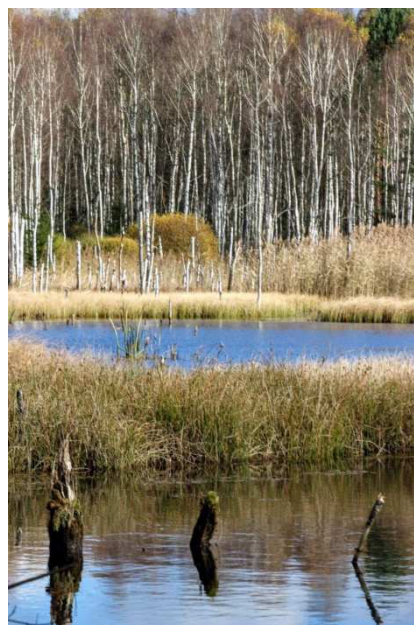
Poslední skupinou stojatých vod v území jsou vodní nádrže. Zpravidla se jedná o betonové nádrže v centrech sídel, která jsou využívány jako požární nádrže. Tyto vodní plochy v současné době nejsou brány jako hodnota.

Obrázek 9: Návesní nádrž v Lutové (autorka, 2016)

6.1.2 Mokřady a rašeliniště

Třeboňsko je původně mokřadní krajina. Postupem času došlo k zúrodňování a vysoušení zdejší půdy. Přesto se zde zachovalo poměrně dost mokřadních společenstev a několik rašelinišť. Mokřadní společenstva se nejvíce vyskytují v nivě Lužnice po většině jejího toku. Od roku 1971 jsou mezinárodní mokřady chráněny tzv. Ramsarskou konvencí, ke které se Česká republika připojila v roce 1990 a v tomto

Obrázek 10: Stará borkovna (autorka, 2017)

roce byly do konvence zapsány také Třeboňské rybníky, následně v roce 1993 i Třeboňské rašeliniště.

Za Třeboňské rybníky bylo prohlášeno území o rozloze 10 165 ha, do čehož je zahrnuto 159 rybníků a biotopy k nim bezprostředně navazující. Území splňuje kritérium Ramsarské konvence svým významem pro vodní ptáky nejen jako hnízdiště, ale především jako tahová zastávka.

Třeboňské rašeliniště jsou vyhlášeny na 1 100 ha na nesouvisejících přechodových rašeliništích s lesním porostem. Centrum tří lokalit tvoří přirozené, místy až pralesovité porosty borovice blatky s bohatým podrostem rojovníku bahenního. Důvodem zařazení území na seznam Ramsarské konvence byla skutečnost, že se jedná o unikátní ostrovní ekosystémy s výskytem mnoha chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů (2017).

Obrázek 11: Rašeliniště u Třeboně (autorka, 2017)

6.1.3 Rozsáhlý lesní komplex

Dle ÚAP ORP Třeboň lesní pozemky najdeme na 24 892 ha celkové výměry ORP Třeboň (tj. 46%). Obecně můžeme říci, že rozsáhlý lesní komplex se rozprostírá po celé východní části ORP Třeboň.

Druhově se zde vyskytuje nejvíce smrk ztepilý (*Picea abies*), na písčitých půdách borovice lesní (*Pinus sylvestris*), v hrázových porostech, ale i mimo ně můžeme narazit na mohutné duby letní (*Quercus robur*). Původní porosty můžeme najít v nivě Lužnice – zejména pak v úseku mezi Novou Vsí nad Lužnicí a

Suchdolem nad Lužnicí – a v přírodní rezervaci Bukové kopce. V narušeném prostředí (zejména po průmyslové těžbě rašeliny) se daří monokulturám bříz, které jsou následně vytlačovány borovicemi. Současné lesní porosty nemají ideální věkovou skladbu, což zapříčiňuje zranitelnosti lesů biotickými a nebiotickými činiteli (škůdci, choroby; vítr, sněhové polomy, kolísání hladiny podzemních vod apod.).

Ve vytěžených oblastech převažuje monokultura břízy v případě těžby rašeliny a borovice v případě těžby písky. Většina lesních pozemků je ve vlastnictví České republiky a ve správě Lesů České republiky, převažují zde lesy hospodářské o výměře 21 322 ha. Lesů ochranných a zvláštního určení je zde 3 741 ha.

Obrázek 12: Pohled z balónu na pěstební plochy lesů ČR (autorka, 2016)

6.1.4 Údolní niva (Horní tok Lužnice, Stará řeka, Dračice), vodní toky a stoky

Řeka Lužnice tvoří přirozenou osu celého Třeboňska a současně reprezentuje jeden z posledních zachovalých (nezměněných) úseků nížinné meandrující řeky na území Čech. 16 kilometrů dlouhý meandrující tok lemovaný svahy říčních teras vytváří na území obcí Nová Ves nad Lužnicí, Dvory nad Lužnicí, Halámky a Suchdola nad Lužnicí nespočet odstavňových ramen a tůní. Břehy řeky Lužnice a její meandry jsou hustě pokryté přirozenými dřevinnými porosty s převahou vrb, dubů, olší a dalšími druhy listnatých dřevin.

Obrázek 13: Niva řeky Lužnice (URL 3)

Řeka Lužnice se za obcí Majdalena dělí na dvě koryta, Starou (původní meandrující tok) a Novou řeku (umělý, téměř 14 km dlouhý kanál s přímými úseky). Toto vodohospodářské opatření bylo vybudováno v 16. století za účelem snížení nebezpečí povodní.

Vodu z řeky Lužnice také odvádí před jezem Pilař uměle vybudovaný kanál (voda se opět do řeky vrací téměř po 48 km, pod Veselím nad Lužnicí), tzv. Zlatá stoka, kterou nechal v letech 1505 - 1520 vybudovat Štěpánek Netolický. Hlavní funkcí stoky je při nedostatečném množství vody zásobování přilehlých rybníků, při výloveh zase vodu z rybníků odvádí z území dál - dochází tak k celoroční cirkulaci vody. Význam vodohospodářský lze odvodit již z názvu a výše zmíněného textu. Z historického hlediska se jedná o unikátní technické dílo s mnoha historickými stavbami (mosty a mlýny). Zlatá stoka je nejen významným krajinným prvkem, ale je také součástí národní kulturní památky Třeboňské rybníční soustavy (jev č. 9 ÚAP).

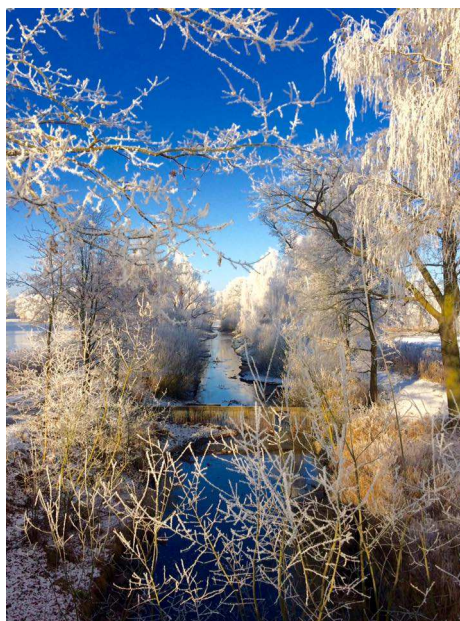

Obrázek 14: Zlatá stoka u pivovaru Regent

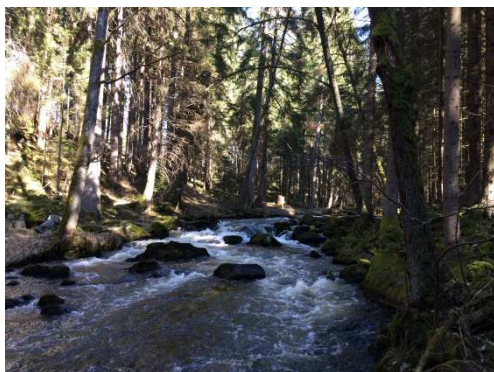
Obrázek 15: Zlatá stoka u Ponědraže (autorka, 2016)

Horní Lužnice byla v roce 1994 vyhlášena jako přírodní rezervace (jev č. 28 ÚAP) a současně je významným krajinným prvkem ze zákona, dalšími chráněnými úseky Lužnice jsou národní přírodní rezervace Stará řeka (jev č. 27 ÚAP), přírodní rezervace Meandry Lužnice, Na Ivance a Krabonošská niva. Periodicky zaplavovaná území nabízí pestrou vegetaci, najdeme zde např. žebratky, stolítky, bublinatky, d'áblíky, stulíky, kosatce a mnoho dalšího. Z místní vyskytující se fauny zde najdeme mnoho zástupců nejen bezobratlých, obojživelníků, plazů, ptáků a savců. Významná je také propojená síť stok a kanálů, které zajišťují regulaci vody.

Obrázek 16: Regulační stoka v Nadějské soustavě

Řeka Dračice, ač není tak významným tokem jako Lužnice, představuje na Třeboňsku příklad ojedinělého koryta řeky s balvany a peřejemi (úsek od státní hranice k Františkovu). Horní divoký tok Dračice s bohatou doprovodnou zelení se pozvolna mění v klidný tok doprovázený prostory strání s rozptýlenou zástavbou. Například Nový York a Bosna tvoří jedinečné scenérie rozptýlené zástavby v kultivované krajině a dotváří typický nezaměnitelný ráz Vitorazské krajiny.

Obrázek 17: Peřeje na Horním toku řeky Dračice 50 (autorka, 2017)

6.1.5 Významná liniová zeleň

Rozsáhlé vodní plochy Třeboňska jsou lemovány hrázovými porosty, které jsou významnou součástí třeboňské krajiny a patří mezi základní znaky krajinářských hodnot. Hrázové porosty jsou tvořeny mnoha druhy dřevin, převládá zde však dub. Porosty hrází jsou spjaty s výstavbou rybníků a převážně jsou tedy uměle vysazené a průběžně musí docházet k jejich revitalizaci a obnově.

Jednou z významných hrází je téměř šest kilometrů dlouhá Novořecká hráz, táhnoucí se od rozvodí Staré a Nové řeky až k Mláce. Na této hrázi najdeme 88 dubů, které byly v roce 1982 prohlášeny jako památné stromy (jejich stáří je odhadováno na 200 – 400 let). Hráz je poseta i stromy menšího vzrůstu a další doprovodnou zelení, nepřehlédnutelné jsou také torza dubů. Předpokládá se, že jen několik nejstarších dubů by mohlo pocházet i z doby výstavby hráze. Přilehlé rezervace Novořecké močály, Stará řeka a Meandry Lužnice jsou z přírodovědného hlediska velice významné. Jsou jádrovou oblastí chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace Třeboňsko.

Obrázek 19: Novořecká hráz
(autorka, 2016)

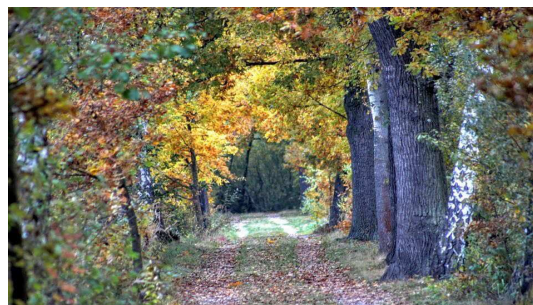
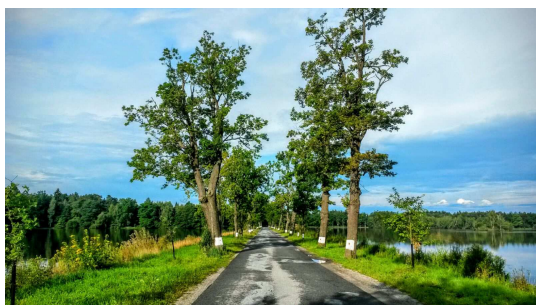

Obrázek 20: Břehová zeleň u Opatovického rybníka
(autorka, 2016)

Obrázek 18: Branská dubina (autorka, 2017)

Branské doubí najdeme asi 3 kilometry od Třeboně ve směru na Brannou. Na území cca 1 km² najdeme kolem sta starých dubů, přičemž na 50 jich má obvod nad 460 cm. Branská dubina je nejen dendrologicky, ale i krajinotvorně velmi významné a bohužel zatím nedoceněné území. Taková koncentrace mohutných starých dubů je jinde v republice zřejmě jen v některých oborách v Polabí a na Pohansku na jižní Moravě (2006).

Obrázek 21: Liniová zeleň u rybníku Vyšehrad a Stolec, na hrázi rybníka Velké Stavidlo a na Nadějské soustavě (autorka, 2016)

Typickým znakem třeboňských hrází jsou také torza stromů, která jsou domovem mnoha živočichů.

Obrázek 22: Torza stromů na Rožmberské hrázi (autorka, 2016)

6.1.6 Úrodná půda

Úrodnost půdy lze odvodit od třídy ochrany (1. až 5.). Nejvyšší třídu ochrany - 1. zastupují půdy s kódem BPEJ⁵ 7.29.01, 7.29.11 a 7.56.00. Celé území se nachází v mírně teplém, vlhkém klimatickém regionu. Součástí zemědělského půdního fondu (ZPF) jsou pozemky druhu orná půda, zahrada, louka, pastviny, trvalý travní porost, chmelnice a vinice. Tyto pozemky zabírají cca třetinu plochy řešeného území.

V celorepublikovém srovnání najdeme na Třeboňsku minimum kvalitních půd, I. třída ochrany je vymezena na 340 ha, II. třída na 3 115 ha, tyto kvalitní půdy se obvykle nachází v blízkosti měst a obcí. Převládají zde organogenní půdy, podzolové hnědé půdy, glejové půdy, hlinitopísčité a v nivách řek nivní půdy.

Obrázek 23: Plužina u Ponědraže (autorka, 2016)

Obrázek 24: Pole u Dunajovic (autorka, 2016)

Na ochranu zemědělské půdy je v současné době kladen velký důraz. Za posledních několik let došlo k mnoha aktualizacím zákona 334/1992 Sb. (o ochraně zemědělského půdního fondu). V případě trvalého vynětí zemědělské půdy pro nezemědělské účely se vybírají poplatky, avšak ani toto opatření nezamezuje rozvoji výstavby. Úrodnost půdy, tedy třídy ochrany BPEJ jsou sledovaným jevem ÚAP č. 41 a současně můžeme konstatovat, že je to také jeden z nejvíce se projevujících limitů při využití území. Nabízí se zde však otázka, do jaké míry je v současné době přesný bonifikační průzkum zemědělských ploch prováděný v 70. letech 20. století a tedy vymezení tříd ochrany. Rebonifikace na žádost provádí pozemkový úřad, ze zkušeností na území ORP Třeboň jsou většinou tyto žádosti oprávněné.

6.2 Kulturně historické hodnoty

Kulturně historické hodnoty charakterizují jedinečnost a výjimečnost území z hlediska předcházejícího vývoje. Jedná se o krajinné i stavební celky a soubory,

⁵ BPEJ - Bonitová půdně ekologická jednotka

keré natolik splynuly s krajinou, že v současné době jsou pro dané území charakteristické, mnohdy také jedinečné (splynutí pouze potvrzuje fakt, že rybníční krajina je také hodnotou přírodní). Tyto hodnoty také zajišťují zachování kulturního dědictví území, sídel či jejich částí, které mnohdy nepožívají zákonné ochrany státní památkové péče.

6.2.1 Rybníční soustavy

Jak bylo již v této práci uvedeno, Třeboňsko je krajinou kulturní, tedy člověkem přetvořenou. Původně bažinatá a nehostinná krajina byla odvodněna pomocí větších a menších stok a vodotečí a následně dala za vznik důmyslně promyšlené rybníční soustavě. V polovině 15. století bylo na Třeboňsku na 20 rybníků, následně se majitelem třeboňského panství stal Petr Vok, který velkoryse podporoval výstavby rybníků.

Obrázek 25: Chlumecká rybníční soustava (dron MěÚ Třeboň, 2016)

Jako první se výstavby budování důmyslné rybníční soustavy ujal Štěpánek Netolický, autor Zlaté stoky. Dalšími díly Štěpánka Netolického jsou např. rybník Horusický, Káňov či Opatovický. Rybníční soustava na Chlumecku je zase dílem Mikuláše Rutharta z Malešova. Zlatou éru výstavby rybníků na Třeboňsku završil Jakub Krčín z Jelčan, který se dále ujal rozšiřování místních vodních ploch, např. Rožmberk, Svět a vybudování umělého kanálu Nová řeka. Následně docházelo k rušení rybníků a až v druhé polovině 19. století došlo k renesanci rybníkářství, zejména díky vrchnímu správci třeboňského velkostatku, Josefu Šustovi.

Obrázek 26: Nadějská rybníční soustava (URL 4)

Dnes tvoří rybníky 16 vodohospodářských soustav spádovaných převážně do povodí Lužnice a Nežárky. Objem zatápěných prostorů nad bilančním profilem Lužnice pod vtokem Nežárky je asi 390 mil. m³ a je možno jej zvýšit o 50 mil. m³ vody. Tento objem mimo jiné chrání Třeboňsko před povodněmi či nadlepšováním malých průtoků. Kromě stále plně využívané rybníkářské soustavy k chovu ryb, jsou na Třeboňsku dodnes stavby, související s rybníkářstvím. Patří mezi ně zvláště bašty, které jsou dnes často využívány jako penziony (2011).

Obrázek 27: Bašta u Ponědraže (autorka, 2016)

6.2.2 Křížové cesty

Přestože sakrálních staveb na Třeboňsku je nespočet, zachovalé křížové cesty jsou pouze v Třeboni (areál kláštera a kostela), na Dunajovické hoře a v Chlumu u Třeboně.

Z rovinaté Třeboňské pánve „vyčnívá“ nad okolí tzv. Dunajovická hora (504 m n. m.). Nejedná se o horu jako takovou, avšak toto místo je nejvyšším bodem třeboňské pánve a nabízí výhled na Třeboňsko, Veselsko i Ševětínsko. V těchto končinách najdeme křížovou cestu se 14ti zděnými kapličkami z 19. století s

novobarošní poutní kaplí sv. Kříže, nazývanou „U Pána Krista“. Každoročně na Svatodušní svátky - vždy sedmou neděli po Velikonoční neděli se zde pořádá pouť se mší svatou (2017).

Dunajovická hora představuje potenciál pro rozvoj turismu, dříve zde bývala dřevěná rozhledna, která pravděpodobně za druhé světové války zanikla. Výstavba rozhledny by nejen napomohla rozvoji turismu, ale otevřela by nové „okno“ do rybníční krajiny. Obec o postavení rozhledny usiluje, vše je však závislé na finančních prostředcích a administrativním povolení.

Místní území není plošně chráněno, křížová cesta ani kaple na Dunajovické hoře nejsou kulturními památkami, přesto je toto místo kulturně historickou hodnotou a v budoucnu zde může vzniknout i významný vyhlídkový bod s pozitivní dominantou.

Obrázek 28: Kaple sv. kříže na Dunajovické hoře a zděná kaplička křížové cesty (autorka, 2016)

Dalším kulturně historickým místem je křížová cesta v Chlumu u Třeboně. Křížová cesta o 14ti kamenných sloupcích lemuje cestu lipovou alejí od místního zámku ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie. Sloupky jsou rozdělené do třech dílů - v prostředním je čelní plocha pokryta pašijovým výjevem, horní část zakončuje kříž. Před sloupky jsou dva schůdky a kamenné klekátko. Hodnotu místa utvrzuje dominantní barokní kostel, se schodištěm a sochami, vystavěný na kopci, kde také křížová cesta končí. Chlumecký kostel byl vystavěn v 18. století, v chrámové kopuli je fresková malba, představující zázračné zachránění zakladatele kostela, tuto událost připomíná také kříž s pamětní deskou na kraji hráze rybníka Hejtman, v místě, kde se tento "zázrak" 31. července 1737 stal. V 19. století byl kostel rozšířen o dnešní zadní

část a také přibýly varhany (2017). Zajímavostí kostela je, že na historických freskách najdeme také hořící tank, který připomíná konec 2. světové války.

Kostel, křížová cesta i objekty v těsné blízkosti (bývalá škola) jsou stavbami zapsanými v ústředním seznamu kulturních památek (jev č. 8 ÚAP) a současně dotvářejí kulturně historickou hodnotu místa. Místní kostel také působí jako pozitivní dominanta území.

Obrázek 29: Křížová cesta v Chlumu u Třeboně (autorka, 2016)

Obrázek 30: Kostel Nanebevzetí Panny Marie (autorka, 2016)

6.2.3 Místa spojená s význačnými osobnostmi

V lese, nedaleko od cesty ze Staré Hlíny do Stříbce, před Stříbřeckým mostem najdeme žulový pomníček operní pěvkyně Emy Destinové, která žila na nedalekém zámku ve Stráži nad Nežárkou. Destinová byla milovnicí přírody a rybaření. V současné době místo jejích procházek a rybolovu připomíná pomníček, mohutný strom a Stezka Emy Destinové.

Obrázek 31: Pomník Emy Destinové (autorka, 2016)

Rybníky Starý Koclířov, Tisý, Opatovický, Horusický, Káňov a Zlatá stoka jsou dílem Štěpánka Netolického, významného rybníkáře 16. století. Štěpánek byl mimo jiné i projektantem měšťanských domů a geometrem. Jeho stavby nebyly mohutné, ale byly důmyslně promyšleny a kvalitně provedeny. Tuto významnou osobou připomíná dům čp. 89 na Masarykově náměstí v Třeboni, který je v současné době Centrem rybníkářského dědictví na Třeboňsku.

Obrázek 32: Dům Štěpánka Netolického (autorka, 2017)

Nástupcem Štěpánka Netolického byl Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan. Za vlády Rožmberků vybudoval mnoho rybníků a zasloužil se o největší hospodářský rozkvět rožmberského panství. Jeho nejznámějším dílem je rybník Rožmberk, Nová řeka či rybník Svět (dříve Nevděk). V Třeboni můžeme najít dům, kde Krčín žil - čp. 114 (do loňského roku zde bylo akvarijní muzeum, v současné době je přestěhováno do Vratislavského domu na Masarykově náměstí). Jakuba Krčina připomíná také socha na hrázi rybníka Svět.

Obrázek 34: Krčinův dům (autorka, 2016)

Obrázek 33: Socha Jakuba Krčina (autorka, 2016)

Nejen Rožmberkové, ale také následně příchozí rod Schwarzenberků, ovlivnili Třeboňsko. V jejich službách byl Josef Šusta, který významně ovlivnil rybníkářství střední Evropy ve druhé polovině 19. století. Jeho systém opatření ke zvýšení úživnosti rybníků cestou hnojení a hydromelioračních zásahů je dodnes používán a je základem polopřirozeného chovu ryb na Třeboňsku. Zavedl také umělé přikrmování ryb a rozšířil chované druhy o síha severního (marénu). Šustu připomíná pomník na hrázi rybníka Svět (2015).

Obrázek 35: Šustův pomník (autorka, 2017)

Českovelenickým rodákem je Adolf Born - grafik, ilustrátor a malíř. Ilustroval nespočet knih a filmů, za zmínku stojí např. Mach a Šebestová či Žofka. František Hrubín, český básník a spisovatel je spjat s městysem Chlum u Třeboně. Chlumská příroda ho natolik zaujala, že zde prožil desítky let a místní krajina a lidé pro něho byli inspirací pro své dílo. Např. lyrická hra Srpnová neděle byla také v místní přírodě zfilmována. František Hrubín je čestným občanem Chlumu u Třeboně. S Chlumem u Třeboně spjat i František Ferdinand d'Este, který odsud odjížděl na svou cestu do Sarajeva.

6.3 Urbanistické hodnoty

Urbanistická hodnota území spočívá v jeho uspořádání, návaznosti a vlastnostech území. Jedná se o hodnoty dlouhodobě urbanisticky rozvíjené, zejména o struktury jednotlivých sídel v souladu s krajinou.

6.3.1 Roztroušená zástavba

Charakteristickým urbanismem jižní části Třeboňské pánve sousedící s Rakouskem (oblast Vitorazsko) je roztroušená zástavba v podobě roztroušených dvorcových usedlostí v rovinaté zemědělské krajině. Zemědělské usedlosti v tomto území jsou složeny z několika hmotově objemnějších staveb semknutých do tvaru písmene „U“ či „O“, popř. klasické „Vierkanty“. Tuto zástavbu doprovází rozvětvená cestní síť a specifická zemědělská plužina, kdy zemědělské pozemky obklopují zemědělskou usedlost.

Obrázek 36: Halámky (URL 5)

Obrázek 37: Dvory nad Lužnicí (URL 6)

Obrázek 38: Chlum u Třeboně - Lipovky (URL 7)

Obrázek 39: Suchdol nad Lužnicí - Tři Facky (URL 8)

6.3.2 Zaniklé obce

Jižní část území ORP Třeboň byla po druhé světové válce silně ovlivněna blízkostí rakouských hranic. Tři obce a jedna osada zde byly vysídleny a následně zcela zbourány, jednalo se o Novou Ves u Klikova, Krabonoš a Kunšach a Rybnou.

První zmínka o obci Nová Ves u Klikova, často také nazývané „Najdorf“ pochází z 18. století, kdy byla u řeky Dračice vystavěna sklárna, která však později byla přemístěna. Obyvatelé z nedalekého území tedy využili potenciál a založili v místě bývalé sklárny ves. Obec se zejména díky rašelině rychle rozvíjela a v roce 1900 dosáhla svého vrcholu (550 obyvatel). Ves měla podobu půldruhého kilometru dlouhé řady domů jednostranné zástavby, kterou doplňovalo několik domů roztroušené zástavby. Vzhledem k politické situaci po roce 1950 bylo kvůli ostraze státní hranice místní obyvatelstvo vystěhováno a objekty byly zdemolovány. V současné době zde najdeme pouze hájovnu, kovový kříž a základy jedné stodoly. Ves v současné době připomíná pouze kříž opatřen tabulkou s datacemi zaniklé obce (2013).

První písemná zmínka o příhraniční obci Krabonoš pochází ze 14. století, před 2. světovou válkou zde žilo přes 400 obyvatel, byl zde hostinec, středisko finanční stráže, obchodu, fara i kostel. Následně však došlo k vyhlášení hraničního pásma, obec byla vystěhována a zničena. V současné době zde najdeme kostel sv. Jana Křtitele s pozůstatky fary a opuštěné kasárny bývalé pohraniční stráže. V lese je možno pozorovat i zbytky základů zničených objektů (2015).

Obrázek 40: Pozůstatky obce Krabonoš - sklepení vodárny a fara s kostelem (autorka, 2016)

Kunšach byl založen v 19. století na území současné obce Rapšach, v roce 1921 zde žilo 254 obyvatel. V současné době z obce můžeme pozorovat zachovalý kříž, dvě studny, několik sklepení a kamennou sut', která se ztrácí pod divokým porostem (2015).

Obrázek 41: Pozůstatky obce Kunšach – studna a kříž (autorka, 2016)

Na území Nové Vsi nad Lužnicí můžeme také zaslechnout název Rybné, popř. bývalé Rybné. Původně je jednalo o osadu několika málo usedlostí na hranici řeky Lužnice, nedaleko rakouského Breitensee. Osada zanikla stejně jako výše uvedené obce po 2. světové válce z důvodu vytvoření hraničního pásma (2015).

Obrázek 42: Ortofoto osady Rybné z roku 1952 a pozůstatky domů (URL 9)

6.3.3 Návesní prostory

Na celkovém utváření jednotlivých sídel se nejvíce podílejí návesní prostory, které představují základní prostor pro setkávání obyvatel při kulturních akcích, či pro každodenní činnosti veřejného života. Návesní prostor musí být dostatečně prostorný s kultivovaným parterem venkovských usedlostí. Z návesního prostoru lze vyčíst

historickou stopu zástavby a jeho kvalitním utvářením lze docílit hodnotné urbanistické struktury. Dvěma z takovýchto hodnotných návesních prostorů, které nemají vyloženě svou ochranu zajištěnou dle památkového zákona, je náves v obci Záblatí a Cep. Oba tyto návesní prostory jsou charakteristické pro jihočeský venkov, obsahující prvky harmonizující centrum sídla. Jedná se o vodní prvek v podobě požární nádrže, dostatkem zelených ploch se vzrostlou zelení a nezbytných malých předzahrádek v parteru zemědělských usedlostí. Konturu celé návsi pak dotvářejí selskobarokní štíty jihočeských statků.

Obec vznikla jako krátká ulicová ves s rozšířením komunikace v okolí malého rybníku. Původní zástavba okolo návsi je kompaktní dvorcového typu. Většina objektů se dochovala do současnosti, případně byla rozšířena o objekty stodol.

Obrázek 43: Náves obce Záblatí (autorka, 2016)

Obec Cep vznikla jako velká okrouhlice okolo návsi s rybníkem. Původní zástavba okolo návsi byla dvorcového typu a je dochována dodnes.

Obrázek 44: Náves obce Cep (autorka, 2017)

6.4 Civilizační hodnoty

Jako civilizační hodnoty byly vymezeny nad rámec definice (zejména veřejná infrastruktura) také ložiska nerostných surovin a rašeliny. Přesto, že ložiska nerostných surovin lze zařadit do přírodních hodnot, jejich těžba a využití je hodnotou civilizační, využití ve stavebnictví – stavby přehrad, továren, dálnic, elektráren atd. Těžba rašeliny naopak zase podporuje lázeňství, popř. zahradnické odvětví.

6.4.1 Ložiska nerostných surovin (štěrkopísky, rašelina atd.)

Z nerostného bohatství najdeme na Třeboňsku živcové písky a štěrkopísky, jíly a kaolin. Je zde třináct dobývacích prostorů a mnoho dalších výhradních a nevýhradních ložisek štěrkopísků a živců. Štěrkopísky se těží a těžily v okolí řeky Lužnice. Centrem těžby bylo okolí města Suchdol nad Lužnicí. V současné době se nachází severně od Suchdola dva aktivní dobývací prostory – Cep II a Cep. O něco jižněji od Suchdola se nachází dobývací prostor Krabonoš, který byl v posledním desetiletí rozšířen až ke státní hranici s Rakouskem. Východně od Suchdola se nachází soustava několika dnes již zrekultivovaných pískoven.

Obrázek 45: Dobývací prostor Cep II a Krabonoš (autorka, 2016)

Další významné pískovny, které se dnes již netěží, se nachází u severního, resp. severovýchodního okraje území a je zde stále evidováno chráněné ložiskové území. Zajímavý je osud ložiska na pomezí obcí Klec, Lužnice a Lomnice nad Lužnicí. Město Lomnice nad Lužnicí chtělo tuto plochu zpřístupnit těžbě ve své územně plánovací dokumentaci, nicméně po dohodě mezi ministerstvy průmyslu a životního prostředí bylo od tohoto záměru opuštěno. Dále se v území nachází soustava zaniklých malých pískoven, které nyní fungují jako stanoviště pro ohrožené rostliny a živočichy (rosnatka okrouhlostá – *Drosera rotundifolia*, plavuňka

zaplavovaná – *Lycopodiella inundata*, ropucha krátkonožá – *Epidalea calamita* či čolek velký – *Triturus cristatus*).

Obrázek 46: Rekultivace na pískovně Cep II (autorka, 2017)

Z ostatních nerostných surovin se zde v současné době těží stavební kámen – lom Lutová. V roce 2016 byl zrušen dobývací prostor Klikov, kde se těžil jíla a kaolín, který byl zpracováván v tamějších keramických dílnách – v datech ÚAP se stále nachází, protože data nebyla aktualizována Českou geologickou službou. Stavební kámen se též těžil na Dunajovické hoře. Kromě této těžby se na Třeboňsku před 20. stoletím těžila i železná ruda – limonit. Kromě nerostných surovin se zde těžila a těží i rašelina. Průmyslová těžba rašeliny je pouze v Hrdlořezích a Branné, těžba pro lázeňství ve Staré Borkovně v katastrálním území Branná.

Ložiska nerostných surovin a rašeliny jsou z hlediska civilizačního hodnotou. Nejen že poskytují pracovní příležitosti, ale štěrkopísky také v hodné míře podporují výstavbu v širším okolí.

6.4.2 Rekreace, lázeňství

Rovinatá Třeboňská pánev přímo vybízí k nenáročným vyjížděnkám na kolech, koloběžkách či koních. Třeboňsko zaujímá první místo v produkci sladkovodních ryb v České republice; je jejich významným vývozcem a označení „třeboňský kapr“ je mezinárodně chráněnou značkou. Rybářství se svou staletou tradicí přispívá k věhlasu Třeboňska a má bezprostřední vliv na turistický ruch a návštěvnost oblasti. V okolí Třeboně se nachází hustá síť cykloturistických tras. Kromě značených cyklotras je zde i několik cyklistických naučných stezek. V území jsou dostupné služby pro cyklisty – půjčovny kol, přeprava kol vlakem a autobusy uzpůsobené pro přepravu kol, cykloservisy atd.

Obrázek 47: Hipoterapie a cyklistika na Třeboňsku (autorka, 2016)

Město Třeboň je přirozeným turistickým centrem bohatým na historické pamětihodnosti, ale také centrem lázeňským. Rašelinná slatina zde byla využívána již od 15. století. Vznik novodobé tradice lázeňství lze připsat Václavu Huckeovi, který v Třeboni v roce 1883 u Zlaté stoky otevřel lázně jménem Berta, v roce 1975 byl otevřen druhý lázeňský komplex jménem Aurora.

Obrázek 48: Sádky Šaloun u Lomnice nad Lužnicí (URL 10)

V současné době jsou oboje lázně ve vlastnictví města Třeboň, vystupují pod názvem Slatinné lázně Třeboň s.r.o. a soustřeďují se na léčbu pohybového ústrojí. Lázeňské komplexy se v posledních letech stávají stále častěji vyhledávaným místem pro soustředění vrcholových sportovců i sportovních týmů.

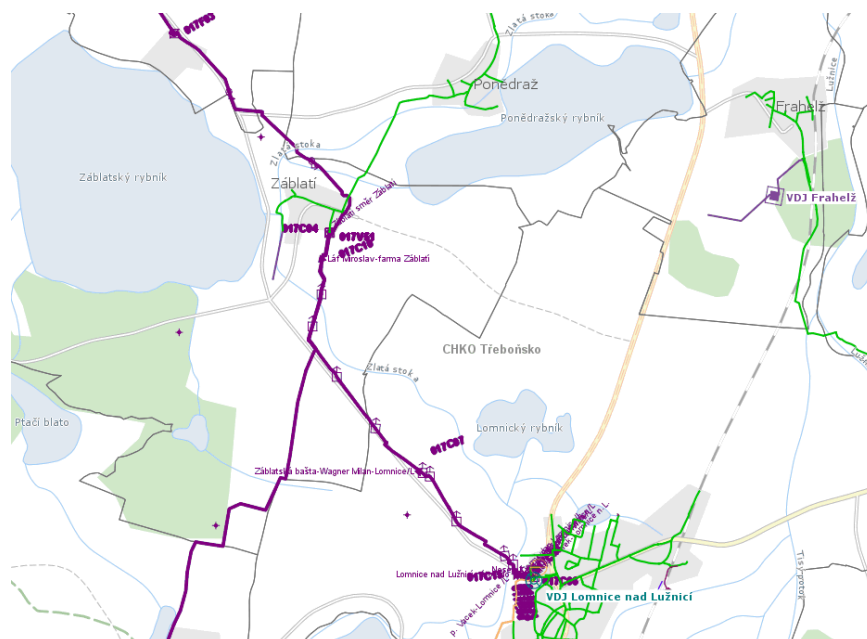
Z hlediska rekreace je sice Třeboňsko často vyhledávaným cílem turistů, avšak je zde problém sezónnosti.

67 Obrázek 49: Komplex lázní Aurora (URL 11)

6.4.3 Zásobování pitnou vodou

Hlavní zdroje pitné vody na Třeboňsku jsou Hamr, Halámky, Suchdol nad Lužnicí a Neplachov. Zajišťování zásobování území kvalitní pitnou vodou je jednou z hlavních priorit udržitelného rozvoje území. Vodovod je jev č. 68 a 69 ÚAP. Vodovod Hamr dostal svůj název od úpravny vody v obci Hamr, resp. v místní části Hamr – Kosky a sdružuje dobrovolný svazek obcí pro zajištění dodávky pitné vody (a také odvádění a čištění odpadních vod). Vodovod má dvě větve, severozápadní (napájí Majdalenu, Třeboň, Novosedly nad Nežárkou a jejich místní části, Klec a Frahelž) a severovýchodní (napájí Chlum u Třeboně, Staňkov, Stříbřec a jejich místní části a další obce mimo ORP Třeboň). Vodovod z Neplachov napájí Lomnici nad Lužnicí, Lužnici, Záblatí, Ponědraž a Ponědražku, zdroj a úpravna jsou mimo ORP Třeboň. Vodovod je natolik důležitý, že jeho rozšíření je také řešeno jako nadmístní záměr v Zásadách územního rozvoje Jihočeského kraje. Suchdolský vodovod napájí Suchdol a jeho místní části. Halánecký vodovod napájí České Velenice.

Obrázek 50: Vodovod u Lomnice nad Lužnicí (URL 12)

6.4.4 Veřejná vybavenost obcí

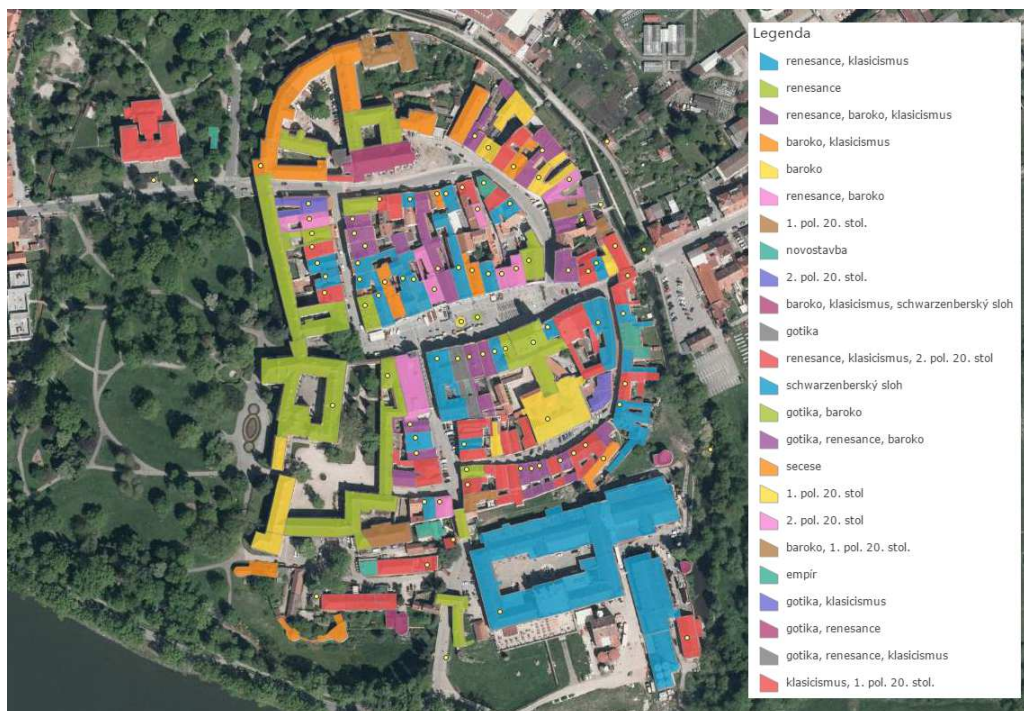
Velkou hodnotou pro obce je přítomnost restauračního zařízení nebo prodejny potravin, zejména u menších obcí může absence této vybavenosti zamezit kulturního a sociálního života. Třeboňsko je specifické svojí sezónností, tudíž je provozování pohostinství a prodeje potravin zejména v zimních měsících limitováno nízkou návštěvností a nízkými tržbami.

Zásobování elektrickou energií a odvádění odpadních vod jsou v dnešní době samozřejmou technickou infrastrukturou, kterou lze snadno zajistit v rámci celého území, proto nejsou pojímány ve smyslu hodnot.

6.5 Architektonické hodnoty

Hlavní architektonické hodnoty Třeboňska tvoří především venkovské usedlosti, měšťanské domy, kostely a drobné sakrální stavby. Nejvýznamnější z těchto staveb byly prohlášeny za nemovité kulturní památky, kterých je na Třeboňsku na 200. Nejvýznamnější z nich byly prohlášeny jako národní kulturní památky - Rožmberská rybníční soustava, Zámek Třeboň se Schwarzenberskou hrobkou a Areál kláštera Augustiniánů s kostelem sv. Jiljí. Území s nejcennějšími stavbami bylo prohlášeno jako památkové území - Městská památková rezervace Třeboň a Vesnické památkové zóny Lutová, Žíteč, Ponědrážka.

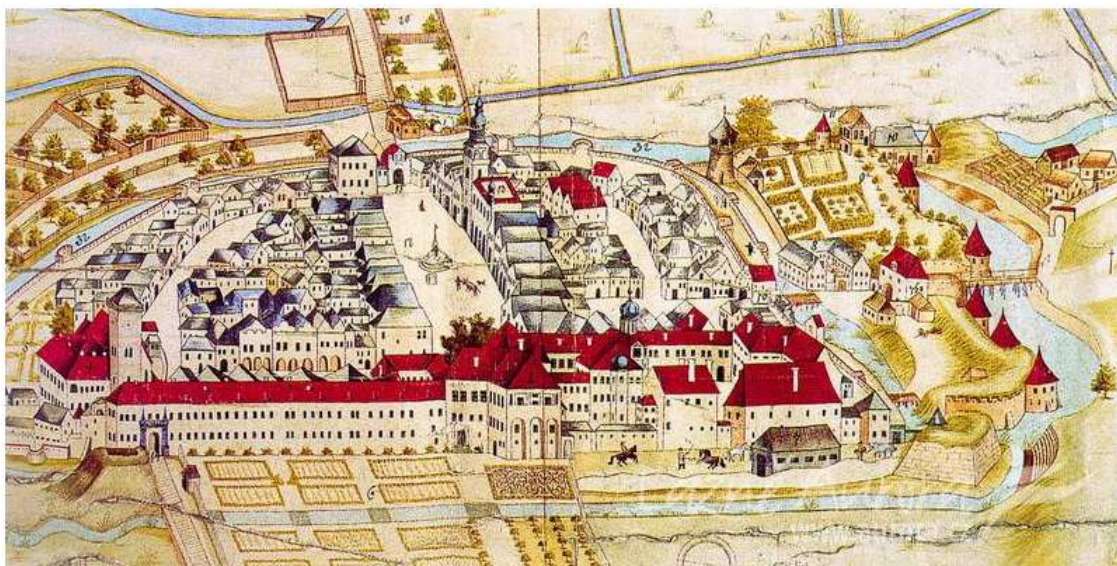
Měšťanské domy v Třeboni dokládají architektonický vývoj stavby od gotiky po klasicismus, viz Obrázek 51. Nejcennější venkovské usedlosti se nacházejí v severní části Třeboňska a jsou to většinou tříboké barokní statky. V jižní části Třeboňska se projevuje vliv rakouské architektury, nachází se zde čtyřboké uzavřené usedlosti, tzv. „Vierkanty“. Místním specifikem jsou stavby ve stylu Schwarzenberské stavební huti, což je forma neogotiky. V tomto stylu vznikaly stavby, které neplnily funkci pouze čistého bydlení, např. hájovny, pivovar nebo hospodářské stavby. Kostely se nacházejí v nejvýznamnějších sídlech, kromě funkcionalistického kostela v Českých Velenicích a kostela ve Stříbci jsou všechny zapsány v ústředním seznamu kulturních památek. Převážně se jedná o původně gotické stavby, které dále byly přestavovány. V menších sídlech se pobožnosti odehrávaly v kaplích. Drobnou sakrální architekturu tvoří zejména litinové křížky na kamenném soklu, sochy svatých na významných místech, ojediněle kapličky a boží muka. Specifikem cepského polesí jsou velké dřevěné barevné kříže, sloužící pro lepší orientaci v lese.

Obrázek 51: Architektura centra města Třeboň (URL 13)

6.5.1 Zámek Třeboň se Schwarzenberskou hrobkou a Areál kláštera Augustiniánu s kostelem sv. Jiljí.

Bezspornu nejcennější architektonické hodnoty území najdeme na jižní straně historického centra města Třeboň a jsou jimi renesanční zámek s anglickým parkem a Klášter Augustiniánský s kostelem sv. Jiljí.

Obrázek 52: Historický pohled na Třeboňský zámek a klášter (URL 14)

První zmínky o panském dvoře pocházejí z roku 1374, největší rozmach města lze však přisoudit vládě rodu Rožmberků, zejména pak Petru Vokovi z Rožmberku, který si Třeboň vybral za své sídlo. Město Třeboň i zámek zažily mnoho požárů a v průběhu let tedy docházelo k různým přestavbám (od panského dvora, přes kamenný hrádek až k renesančnímu zámku). Počátkem 17. století byl zámek spojen s vedlejším klášterem pavlačovou chodbou, tzv. Dlouhou chodbou, kterou v současné době obývá Státní oblastní archiv (najdeme zde archiválie z původního rožmberského archivu). V roce 1660 se novými majiteli Třeboně stali Schwarzenberkové, kteří na břehu rybníka Svět nechali vystavět hrobku, kterou obklopuje 17ti hektarový anglický park. Schwarzenberská hrobka je ojedinělou dvoupodlažní pseudogotickou stavbou o půdorysu pravidelného osmiúhelníku na celém území ORP Třeboň.

Obrázek 53: Současný pohled na třeboňský klášter a zámek (URL 15)

Klášter Augustiniánů byl v Třeboni založen roku 1337, první zmínky o gotickém kostele sv. Jiljí pochází z roku 1280. Dochovaný klášterní komplex, který do značné míry určuje významnou část identity (ať už urbanistické, tak i pohledové) MPR v Třeboni. Přirozená protiváha světského života na zámku. Je to také doklad vývoje klášterů; je zde uchován vývoj od středověkého čtvercového konventu s blízkým kostelem přes barokní modernizaci až po využití budov Schwarzenberky v jejich rozsáhlém hospodářství (2017).

Oba výše uvedené komplexy jsou prohlášené nemovité národní kulturní památky. Historický význam území dále podtrhuje také plošná ochrana, oba areály se

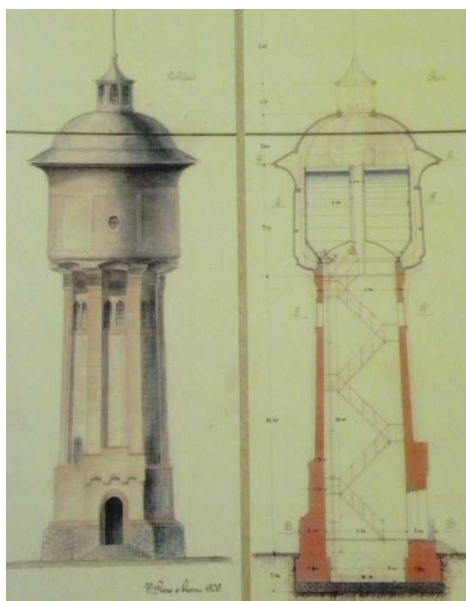
nachází na území Městské památkové rezervace Třeboň, která byla prohlášena v roce 1976. Nemovitosti splňují svým umístěním, charakterem a historickou podstatou podmínky ustanovení § 2 a § 42 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a jsou tedy limitem ze zákona (dle ÚAP jev č. 5 a 9, věž kostela můžeme také zařadit do jevu č. 15). Památkový zákon jasně ukládá vlastníkům památek i nemovitostí v chráněných územích si předem vyžádat závazné stanovisko orgánu státní památkové péče.

Obrázek 54: Třeboňský zámek a Schwarzenberská hrobka (autorka, 2016)

6.5.2 Kotěrova vodárna v Třeboni

Ve východní části města Třeboň, v části zvané Na Kopečku, nad výstavbu vyčnívá 36,5 m vysoká vodárenská věž, o jejíž výstavbě rozhodlo zastupitelstvo města v roce 1898. Samotná výstavba vodárenské věže s vodojemem o objemu 300 m³ započala až v roce 1909. Architektonické řešení stavby navrhl Jan Kotěra, projektové řešení je dílem Karla Kresse.

Obrázek 55: Dokumentace Kotěrovi vodárny a současný pohled (archiv Města Třeboň, 2017)

Celá stavba je osazena na kamenném soklu, mírně kónický dřík objektu a vstupní portál jsou vyzděny z lícovaných cihel. Vrchní část věže (kopule s lucernou) je z monolitického betonu a je vyztužena osmi vnitřními železobetonovými žebry, střešní krytina kopule a oplechování jsou z měděného plechu. Jednoduchá okna s kovanými kovovými rámy jsou zachována v původním provedení, vnitřní ocelová nádrž na vodu a všechny další kovové konstrukce jsou provedeny nýtovanými spoji.

Obrázek 56: Kopule vodárny, vnější a vnitřní pohled (autorka, 2015)

Do poloviny 20. století byla voda do vodojemu čerpána z místních vrtů. V roce 1968 byly však do provozu uvedeny dva velkoobjemové zásobníky pitné vody napojené na úpravnu vody Hamr, čímž využití vodárenské věže pro zásobování města pitnou vodou zaniklo a vodárna je od té doby mimo provoz. Tato technická památka byla dlouho nevyužívána a dodnes zůstala ve vlastnictví města Třeboň. Od roku 2006 je pronajata a slouží soukromému sběrateli jako galerie budhistického umění, konkrétně je součástí konceptu „Asijské kulturní centrum Třeboň“. Věž ve spojení s vedlejším asijským meditačním park „Zahrada soucitu“ a relaxačním centrem s čajovnou „Wu-Wei“ je příkladem originálního využití stavby. Soukromá sbírka především budhisticko-lámaistického obrazového umění Mongolska, Tibetu a Číny posledních staletí je nejen vyhledávaným turistickým cílem, ale také centrem pravidelných duchovních přednášek.

Obrázek 57: Prostory vodárny jsou využívány jako 73 galerie (autorka, 2015)

Kotěrova vodárna v Třeboni je od roku 1958 zapsána na seznam nemovitých kulturních památek (jev č. 8 ÚAP) a současně se také nachází v ochranném pásmu městské památkové rezervace Třeboň (jev č. 5 ÚAP). Rozsáhlá, tři roky trvající, rekonstrukce areálu Asijského kulturního centra probíhala pod dohledem orgánu státní památkové péče a města Třeboň. Nové využití nezasáhlo do stavební ani technické podstaty původní stavby, naopak podtrhlo význam technické památky, jakož to meditačního místa. Veškeré atributy a původní technologie byly zachovány a citlivě opraveny.

6.5.3 Hájenky a myslivny

V 19. století stavební záležitosti spadaly pod správu schwarzenberského stavebního ředitelství v Českém Krumlově. Patřily sem sakrální stavby, hrobka v Třeboni, zdánlivě okrajová tvorba "nižších" stavebních druhů jako jsou zemědělské objekty, hájovny a myslivny, pivovary, hostince, školy a jiné hospodářské či průmyslové stavby. Činnost schwarzenberského stavitelství byla velmi rozsáhlá, v této době vznikl tzv. schwarzenberský sloh. Tyto stavby byly dobře zakomponovány do krajiny Třeboňské pánve i Pošumaví a spoluvytvářely genia loci jižních Čech. Např. Damasus Deworezky se podílel na přestavbě zámku v Hluboké, účastnil se projektu hrobky v Třeboni a jako architekt desítek dalších schwarzenberských stavebních podniků se nejvýrazněji zasloužil o tvář jihočeské architektury druhé poloviny 19. století (Kadlecová, 2015).

Obrázek 59: Myslivna Hamr - Kosky (autorka, 2016)

Obrázek 58: Myslivna na Františkově (autorka, 2016)

Obrázek 60: Myslivna v Lipiči (autorka, 2016)

Obrázek 61: Myslivna Mirochov - Staňkov (autorka, 2016)

Obrázek 62: Myslivna Žofina Hut' (autorka, 2016)

6.5.4 Seníky na Mokrých lukách u Třeboně

Na dvě desítky drobných hospodářských staveb vidíme při výjezdu z Třeboně na Jindřichův Hradec na tzv. Mokrých lukách. Seníky obdélného půdorysu z 1. poloviny 19. století dokládají vývoj zemědělské výroby na Třeboňsku (využití mokrého a bažinatého terénu v okolí Třeboně).

Obrázek 63: Seníky na Mokrých lukách u Třeboně (autorka, 2015)

Seníky se v současné době nacházejí ve velmi špatném technickém stavu, avšak jsou městem Třeboň postupně obnovovány. Seníky v soukromém vlastnictví město odkupuje a snaží se o zachování těchto charakteristických staveb pro budoucí generace.

Obrázek 64: Seník v havarijním stavu a seník po rekonstrukci (autorka, 2015)

Podobných hospodářských staveb bývalo na Třeboňsku nespočet, mnoho z nich bylo také rozsáhlejších. Bohužel do současné doby se dochovalo těchto staveb minimum, za zmínku jistě stojí Schwarzenberský seník jihovýchodně od Třeboně,

který prošel rozsáhlou přestavbou a od roku 2012 je využíván jako ubytovací zařízení.

Drobné seníky na Mokrých lukách splňují svou podstatou podmínky památkové zákona a jsou tedy prohlášeny kulturní památkou (jev č. 8 ÚAP), Schwarzenberský seník není kulturní památkou, avšak nachází se v ochranném pásmo Městské památkové rezervace Třeboň (jev č. 5 ÚAP).

Obrázek 65: Schwarzenberský seník před a po rekonstrukci (URL 16)

6.5.5 Zámek Chlum u Třeboně

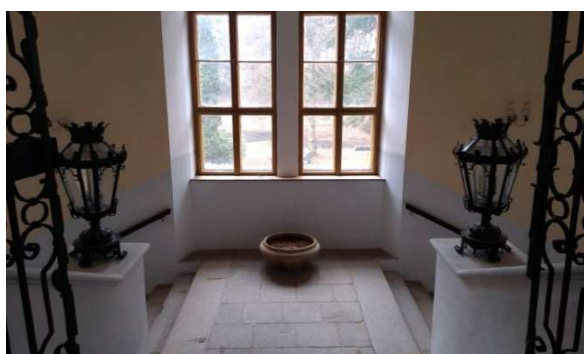
Přesto, že Jihočeský kraj je bohatý na hrady a zámky, na území ORP Třeboň najdeme pouze dva zámky. Pod hrází rybníka Hejtman, v rozlehlém parku narazíme na barokní zámek z roku 1719. Jedná se o dvoupatrovou trojkřídlou budovu s mansardovou střechou a mělkým nádvořím na jižní straně. Do současné podoby nechal zámek přestavět po roce 1900 František Ferdinand d'Este, který také zámek vybavil starožitnostmi, cennými obrazy a loveckými trofejemi – ty však údajně byly převezeny na zámek Konopiště.

Obrázek 66. Zámek Chlum u Třeboně (URL 17)

Osud této skvostné stavby byl doprovázen smutnými událostmi, nejen že odtud vyrazil na svou cestu do Sarajeva František Ferdinand d'Este, ale následně byl objekt využíván k rekreaci vládních činitelů. Dále se stal skladištěm německého letectva, administrativní budovou skláren či internátem. V současné době je objekt v neutěšeném stavu, stále je nabízen na stránkách realitních společností a soukromé vlastnictví jeho stavu také nepřidává. Pro veřejnost je zámek otevřen sporadicky, např. v roce 2014 byl zpřístupněn při 100. výročí od atentátu v Sarajevu a následném rozpoutání první světové války, interiér zámku je zanedbatelný.

Zámek s parkem a sochami je zapsán do ústředního seznamu kulturních památek a je tedy chráněn zákonem č. 20/1987 Sb. (jev č. 8 ÚAP).

Obrázek 67: Sochy a interiér zámku Chlum u Třeboně (autorka, 2015)

6.5.6 Pivovar

Základem knížecího pivovaru, stavěného Schwarzenberky, byla renesanční zbrojnice následně upravovaná do podoby rozlehlého dvorce obdélného tvaru. Objekt pivovaru je jeden z čelních představitelů vyspělého průmyslového stavebnictví druhé poloviny 19. století. Původní zbrojnice byla přestavěna na pivovar s varnou, kvasírnou a sklepy pro skladování sladu. Dnes v pivovaru najdeme nejmodernější technologie potřebné pro výroku piva. Pivovar je určujícím prvkem vzhledu města při pohledu od jihu. Areál pivovaru Regent je zapsanou kulturní památkou (jev č. 8 ÚAP) a současně se nachází v památkově chráněném území - Městská památková rezervace Třeboň (jev č. 5 ÚAP).

Obrázek 68: Pivovar Regent (URL 18)

6.5.7 Sakrální stavby

Významnou část architektonického dědictví naší země tvoří sakrální stavby. Na Třeboňsku najdeme římskokatolické kostely, klášter, kapličky i poutní místa, ale také stavby evangelické církve (Husova kaple v Třeboni) či bývalou židovskou synagogu (Třeboň, čp. 50) nebo židovský hřbitov (mezi Třeboní a Novou Hlínou). Některé ze sakrálních staveb jsou významnou dominantou nejen zástavby, ale také rovinnatého území.

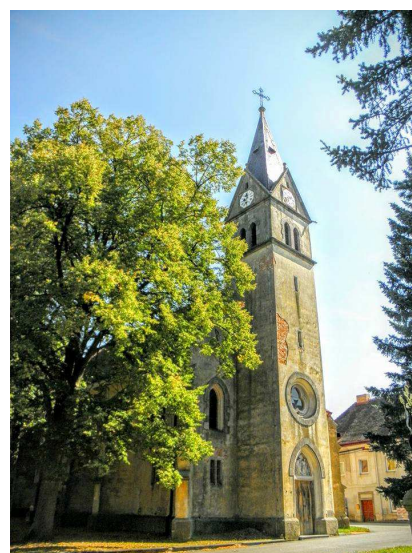

Obrázek 69: Židovský hřbitov u Třeboně (autorka, 2015)

Jednolodní kostel svatého Zikmunda s protáhlým polygonálně uzavřeným presbytářem, sakristií na severní straně a neogotickou hranolovou západní věží, původně ze 14. století, stojící uprostřed vesnice Rapšach. Kostel je zapsán v ústředním seznamu kulturních památek (jev č. 8 ÚAP) a současně také plní funkci významného urbanistického prvku, který dotváří charakter zástavby obce. Vlastníkem kostela je římskokatolická církev, v současné době dochází k regeneraci objektu, na které se finančně také podílí obec Rapšach.

Obrázek 70: Kostel sv. Zikmunda v Rapšachu (autorka, 2016)

Trojdielná románská basilika z roku 1867, nynější kostel sv. Václava, byla vybudována na půdorysu raně gotického kostela z konce 13. století v obci Novosedly nad Nežárkou. Dodnes je tento kostel jednou z pohledově se nejvíce uplatňující

dominantou na území ORP Třeboň (můžeme jej pozorovat např. při cestě z Dunajovic do Třeboně atd.). Kostel sv. Václava je kulturní památkou (jev č. 8 ÚAP).

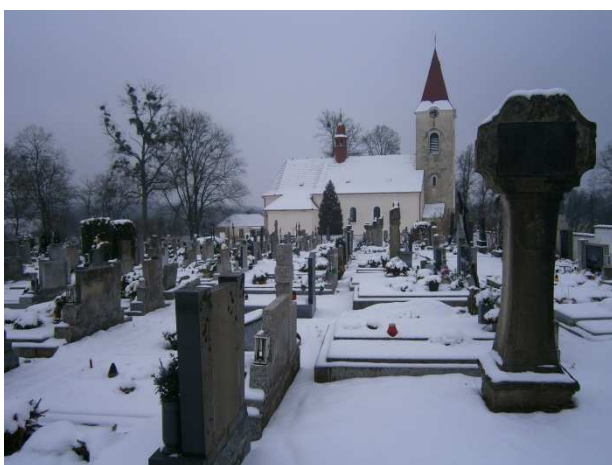
Obrázek 71: Kostel Novosedly nad Nežárkou (autorka, 2015)

V Třeboni najdeme gotický dvojloďný kostel sv. Jiljí, který byl původně postaven v 2. polovině 13. století. Po příchodu Augustiniánů ve 14. století bylo započato s přestavbou na kostel s klášterem, byla přistavěna křížová chodba s kaplí sv. Jana Křtitele. Jak již bylo řečeno výše, kostel je součástí areálu kláštera Augustiniánů, je součástí národní kulturní památky (jev č. 9 ÚAP) a současně se nachází na území Městské památkové rezervace Třeboň (jev č. 5 ÚAP).

Obrázek 72: Kostel v Třeboni (autorka, 2015)

V Chlumu u Třeboně, v místní části Lutová najdeme na mírném návrší nad obcí kostel Všetech svatých. Kostel původně ze 14. století byl v baroku upraven, avšak dominantou zůstává dodnes. Historickou hodnotu místa utvrzuje také těsná blízkost fary se hřbitovem, kde najdeme pozůstatky křížové cesty a boží muka. 14 zastavení křížové cesty kdysi vedlo k nedaleké zřícenině poutního kostela Narození Panny Marie. Z pravděpodobně středověkého kostela, který byl zrušen v době josefínských reforem, se dodnes dochoval pouze fragment zdi z lomového kamene. Velká část obce Lutová je památkově plošně chráněna – vesnická památková zóna Lutová (jev č. 6 ÚAP), výše uvedené stavby jsou kulturními památkami (jev č. 8 ÚAP).

Obrázek 73: Zřícenina kostela Narození Panny Marie, boží muka a kostel Všetech svatých s křížovou cestou (autorka, 2015)

6.6 Identifikace a klasifikace znaků a hodnot krajinného rázu

A Identifikované hlavní znaky kulturní a historické hodnoty		klasifikace znaků		
		dle projevu v krajinném rázu	dle významu v krajinném rázu	dle cennosti
		+ pozitivní - negativní N neutrální	xxx zásadní xx spouštějící x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný
A1	Přítomnost památkových rezervací a zón	+	xxx	xx
A2	Přítomnost památkově chráněných objektů a souborů	+	xx	xx
A3	Přítomnost staveb a technických děl, dokládajících vývoj využití a kultivace krajiny	+	xxx	xxx
A4	Přítomnost historických krajinářských úprav	+	xxx	xx
A5	Existence míst historických událostí	+	x	x
A6	Přítomnost míst, spojených s životem významných osobností	+	xx	xx
A7	Přítomnost drobné sakrální architektury	+	x	x
A8	Přítomnost typických staveb lidové architektury Třeboňska	+	xx	xxx

Tabulka 4: Identifikace znaků kulturní a historické hodnoty (autorka, Vorel, 1996)

ad A1 - stávající Městská památková rezervace Třeboň a Vesnické památkové zóny Lutová, Žíteč a Ponědražka, navrhovaná Krajinná památková zóna Vitorazsko a Třeboňská rybníční krajina a navrhované vesnické památkové zóny Lužnice a Stříbřec;

ad A2 - existence národních kulturních památek (Rožmberská rybníční soustava, Zámek Třeboň se Schwarzenberskou hrobkou a Areál kláštera Augustiniánů s kostelem sv. Jiljí) a kulturních památek;

ad A3 - bašty, mlýny, hamry, hutě, rybníky, technické a hospodářské úpravy krajiny, solitérní statky, ojedinělá dochovaná plužina u Mníšku;

ad A4 - rybníční soustavy, zámecké parky (Chlum u Třeboně, Třeboň), lázeňský park Aurora, park u Schwarzenberské hrobky a Branské dubí;

ad A5 - u rybníka Dvořiště - bitva u Lomnice nad Lužnicí za třicetileté války (1618)

ad A6 - František Ferdinand d'Este, František Hrubín - Chlum u Třeboně, Adolf Born - České Velenice, Josef Šusta, Jakub Krčín, Štěpánek Netolický - Třeboň, Ivan Olbracht - Stříbřec, Ema Destinová - Nová řeka;

ad A7 - litinové křížky, boží muka, křížové cesty (Dunajovice, Chlum u Třeboně), sochy svatých (Adolf, Jan Nepomucký, Hubert, Anděl strážce), kapičky;

ad A8 - tříboké zemědělské usedlosti pšeničných blat - severní Třeboňsko; uzavřené Vierkanty - jižní Třeboňsko.

B Identifikované hlavní znaky přírodně krajinařské hodnoty		klasifikace znaků		
		dle projevu v krajinném rázu	dle významu v krajinném rázu	dle cennosti
		+ pozitivní - negativní N neutrální	xxx zásadní xx spoluurčující x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný
B1	Přítomnost významných krajinných prvků	+	xxx	xxx
B2	Přítomnost zvláště chráněných území	+	xxx	xxx
B3	Přítomnost památných stromů nebo zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů	+	x	xxx
B4	Zastoupení přirozených ekosystémů (mokřady)	+	xxx	xxx
B5	Přítomnost stanovišť s vysokou diverzitou, resp. přítomnost ploch s vysokou ekologickou stabilitou	+	xxx	xxx
B6	Přítomnost břehových a hrázových porostů	+	xxx	xxx

Tabulka 5: Identifikace znaků přírodně krajinařských hodnot (autorka, Vorel, 1996)

ad B1 - ze zákona: lesy (výrazné zastoupení uceleného lesního komplexu přes celé území ORP), rašeliniště (několik lokalit chráněných Ramsarskou úmluvou), vodní toky (kromě přírodních vodních toků také soustava stok napájející rybníky), rybníky, údolní nivy (niva Lužnice na horním toku)

- registrované: kaštanová alej v Českých Velenicích, okrajově také údolí Miletínského potoka (Dunajovice);

ad B2 - velkoplošné zvláště chráněné území (CHKO Třeboňsko a Biosférická rezervace Třeboňsko) a 29 maloplošných zvláště chráněných území (např. NPR - Stará a Nová řeka, Červené Blato, Velký a Malý Tisý, Žofinka; NPP - Vizír, Ruda; PR - Rašeliniště Pele, Rod, Zábłatské louky; PP - Slepíčí vršek, Soví les, Pískovna u Dračice);

ad B3 - Vršské doubí a dalších cca 60 soliterních stromů (popř. také některé stromy na Rožmberké či Novořecké hrázi); přítomnost např. rosnatek, plavínů, vachet, stulíků, vodního ptactva, obojživelníků, bezobratlých, losů, orlů mořských, vyder, sov atd.;

ad B4 - krajina je rybníční až lesní, na území ORP zasahují 4 nadregionální biocentra a 19 regionálních biocenter, které reprezentují přirozené ekosystémy;

ad B5 - velké zastoupení lesních porostů a vodních ploch, malé zastoupení zastavěných ploch a zemědělské půdy

ad B6 - četné vodní plochy jsou lemovány porosty ať již břehovými či hrázovými (Rožmberská hráz, Novořecká hráz, Opatovická atd.)

C Identifikované hlavní znaky krajinářsko vizuální a estetické hodnoty		klasifikace znaků		
		dle projevu v krajině rázu	dle významu v krajině rázu	dle cennosti
		+ pozitivní - negativní N neutrální	xxx zásadní xx spoluurčující x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný
C1	Charakter vizuálně vnímatelných prostorů			
C1.1	Prostor s významnou dominantou na obzoru	+/-	xx	xxx
C1.2	Prostor s výrazným přirozeným přírodním charakterem	+	xx	xx
C1.3	Prostor s harmonickým vztahem zástavby a přírodního prostředí	+	xx	xx
C1.4	Prostor s harmonicky působící architektonickou dominantou	+	x	x
C2	Charakter přírodních prvků			
C2.1	Bohatě členěné okraje lesů	+	x	x
C2.2	Velký podíl rozptýlené zeleně v krajině	+	x	x
C2.3	Meandrující vodní tok s doprovodnou zelení a přirozenými břehy	x	xxx	xxx
C2.4	Vodní plocha v přírodním rámci, rybník s výraznou zelení na hrázi	+	xxx	xxx
C2.5	Přítomnost významných geomorfologických krajinářských prvků	+	x	x
C2.6	Přítomnost výrazných geologických úkazů	+	x	x
C3	Charakter osídlení a zástavby			
C3.1	Harmonicky působící rozptýlená zástavba v přírodním rámci	+	xxx	xxx
C3.2	Okraje kompaktní zástavby s převahou vysoké zeleně	+	x	x
C3.3	Přítomnost výrazné architektonické dominanty v zástavbě obce	+/-	x	x
C3.4	Přítomnost výrazné architektonické dominanty, která se uplatňuje jako krajinářská dominantka	+/-	x	x
C3.5	Zástavba s charakteristickými formami, měřítkem nebo materiály a barevností	+	xx	xx

Tabulka 6: Identifikace krajinářsko vizuální a estetické hodnoty (autorka, Vorel, 1996)

- ad C1.1 - obdobné zastoupení pozitivních (kostely) i negativních (hydrogloby, zemědělské areály) dominant;
- ad C1.2 - přesto, že se jedná o kulturní krajinu, je chápána jako krajina s přírodním charakterem;
- ad C1.3 - většina sídel je drobného měřítka, narušení naddimenzovanými zemědělskými areály je minimální;
- ad C1.4 - sakrální stavby - kostely (Novosedly nad Nežárkou, Rapšach, Třeboň);
- ad C2.1 - velké lesní komplexy jsou zpravidla ohraničeny vodotečemi;
- ad C2.2 - jihovýchodní část ORP (Lutová, Mníšek, Rapšach);
- ad C2.3 - niva Lužnice na horním toku;
- ad C2.4 - celé území kromě Vitorazska;
- ad C2.5 - na východě území Maršovinská pahorkatina, na západě Dunajovická hora, střed Třeboňska na písčiny sedimentech je rovinatý;
- ad C2.6 - výskyt štěrkopísků, jílu, kaolínů, lignitů, na východě území granolitů
- ad C3.1 - jih ORP, zbytek území doplňkově;
- ad C3.2 - humna pozvolna přecházejí do volné krajiny, např. Záblatí, jinde předepsána územním plánem (Lužnice, Třeboň);
- ad C3.3 - kostely a kaple, Kotěrova vodárna;
- ad C3.4 - pouze některé kostely (Rapšach, Třeboň, Novosedly nad Nežárkou);
- ad C3.5 - jih Vierkantý, střed Schwarzenberská stavební huť, sever tříboké vesnické usedlosti.

7 DISKUZE

Diplomová práce analyzuje potencionální rozvoj území Třeboňska v závislosti na specifických vlastnostech a individualitě území, tj. na hodnotách území. Práce vychází z legislativy České republiky, zejména ze zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, ze zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny a metodických prací hodnocení krajinného rázu. Aby informace o území byly komplexní, musí být dodrženy i další zákony, např. zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využívání nerostného bohatství, zákon 254/2001 Sb., o vodách, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, zákon lesní – č. 289/1995 Sb., zákon 20/1987 Sb. o státní památkové péči a mnoho dalších. Rozvoj území spadá na bedra oboru územního plánování. Tento obor má za úkol zajišťovat předpoklady pro udržitelný rozvoj území a současně území řešit komplexně, tedy se zajištěním souladu rozvoje území se všemi zákonnými předpisy. Komplexnost tohoto hodnocení zajišťují územně analytické podklady, které jsou „nosičem“ všech informací o území.

Základní rozdělení hodnot tedy vyplývá ze stavebního zákona a z metodiky MMR a UUR. Jedná se o dělení na hodnoty přírodní, kulturní, urbanistické a civilizační, dle vlastní praxe bylo dělení rozšířeno také o hodnoty architektonické.

Třeboňsko je spjato s rybníkářstvím, lázeňstvím a turistikou, tento potenciál je zde díky příznivým přírodním podmínkám. Jako nejvýznamnější krajinné, neboli přírodní hodnoty byly v mé práci identifikovány vodní plochy, mokřady a rašeliniště, lesní komplex, údolní niva, vodní toky a stoky, významná liniová zeleň a úrodná půda. Z mapy, která analyzuje zastavitelnost území vzhledem k přítomnosti přírodních hodnot je patrné, že tyto hodnoty působí současně také jako limity využití území. Zanesením hodnot do mapy tedy vyselektujeme území, které není v přímém rozporu s hodnotami přírodními. Musíme však zpracovat také další identifikované hodnoty.

Jako nejvýznamnější kulturně historické hodnoty byly vybrány rybníční soustavy, křížové cesty a místa spojená s význačnými osobnostmi. Tyto hodnoty charakterizují území z hlediska předcházejícího vývoje. Jak bylo v práci řečeno, krajina Třeboňska je krajinou kulturní, tedy téměř celé Třeboňsko je člověkem přetvořeno. Výsledkem působení člověka jsou uměle vytvořené rybníční soustavy, které dokonale splynuli s krajinou. Právě proto jsou tedy zařazeny jak do hodnot

přírodních, tak do hodnot kulturně historických. Z pohledu rozvoje území rybniční soustavy působí opět jako limit využití území. Na rozdíl od křížových cest a míst spojených s význačnými osobnostmi, které ač v případě ochrany dle zákona mohou být také limitem, spíše podporují rozvoj rekreace a turismu.

Podrobně pospanými urbanistickými hodnotami jsou roztroušená zástavba, zaniklé obce a návesní prostory. Tyto hodnoty ukazují specifika uspořádání sídelní struktury a dokládají původní urbanistický rozvoj. Charakteristická roztroušená zástavba a návesní prostory mohou působit jako limit využití území (zejména v případě snahy zahuštění zástavby). Zaniklé obce naopak vytváří potenciál pro rozvoj osídlení.

Mezi hlavní civilizační hodnoty byly zařazeny ložiska nerostných surovin, rekreace a lázeňství, Vodovod Hamr a veřejná vybavenost. V tomto případě se nabízí otázka, proč ložiska nerostných surovin a rašeliny jsou v hodnotách civilizačních. Dle tabulky č. 2 jsou ložiska nerostných surovin hodnotou přírodní, což toho zařazení nikterak nepochybuje, pouze to potvrzuje, že jednotlivé hodnoty se navzájem prolínají a jejich zařazení je subjektivní záležitostí. Využití nerostných surovin a rašeliny jsem tedy zahrнула do hodnot civilizačních, zejména pro stavebnictví (např. stavba jaderné elektrárny Temelín, dálnic), lázeňství a rekreaci tyto hodnoty určují civilizační vývoj území. Veřejná infrastruktura a vybavenost je z hlediska civilizačního přímo podmiňujícím faktorem a zvyšuje potenciál využití území.

Poslední popsanou skupinou hodnot jsou hodnoty architektonické. Přestože odborná literatura je řadí spíše do hodnot kulturně historických, dle mého názoru si zaslouží skupinu samostatnou. Jedná se o stavby, které jsou hodnotné v měřítku celé ORP, ale také o stavby, které svou architekturou dokládají vývoj stavitelství na Třeboňsku a spoluvytvářejí typický ráz krajiny. Identifikovány a popsány zde byly: Zámek Třeboň se Schwarzenberskou hrobkou a Areál kláštera Augustiniánů s kostelem sv. Jiljí, Kotěrova vodárna v Třeboni, hájenky a myslivny, seníky na Mokřých lukách, zámek Chlum u Třeboně, pivovar Regent a sakrální stavby.

Vzhledem k faktu, že Třeboňská krajina je územím bohatě chráněným, je zde dále také zpracována základní identifikace a klasifikace znaků a hodnot krajinného rázu. Toto hodnocení je zpracováno na základě Hodnocení území chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace z hlediska krajinného rázu (Atelier V, 1996)

upraveného dle vlastního posouzení krajinného rázu. Jednotlivé identifikované znaky jsou pod tabulkami popsány a prolínají se s výše popsanými vymezenými hodnotami.

Na území Třeboňska najdeme nespočet hodnot, které jsou legislativně chráněny. Měly bychom se však také zaměřit na hodnoty měkké, tedy ty, které nemají oporu v právních předpisech, avšak jsou pro dané území specifické a vytváří jeho individualitu. Zachování těchto hodnot můžeme zajistit jejich definováním v územně plánovací dokumentaci. Ač se tomu často projektanti brání, např. už vymezení hodnot ve schváleném zadání územního plánu může být bráno jako utvrzení hodnoty. Následně vydaný územní plán s popisem a vymezením hodnot je důležitým nástrojem ochrany hodnot. Tento nástroj je však v rukách samospráv, projektantů a částečně také pořizovatelů územně plánovacích dokumentací.

Tato práce analyzuje specifické hodnoty a ochranné režimy na území obce s rozšířenou působností Třeboň. Z práce vyplývá, že architektonické, civilizační, urbanistické a částečně kulturně historické hodnoty podporují potencionální rozvoj území. Naopak hodnoty přírodní působí jako největší limit z hlediska využití a potencionálního rozvoje území. Jednotlivé hodnoty však nelimitují rozvoj stejně. Bydlení limitují přírodní hodnoty, kulturně historické a architektonické. Urbanistické a civilizační hodnoty naopak rozvoj bydlení podporují. Rozvoj výstavby budov sloužících rekreaci limitují přírodní a urbanistické hodnoty. Architektonické a kulturně historické hodnoty tento rozvoj podporují. Civilizační hodnoty nemají na tento rozvoj zásadní vliv. Zemědělství a průmysl jsou na tom obdobně. Obě tyto činnosti limitují přírodní, kulturně historické, urbanistické a architektonické hodnoty. Pouze civilizační hodnoty podporují tento rozvoj.

Vzhledem k legislativní propracovanosti však toto území není zcela zakonzervované. V případě nové výstavby v území Správa CHKO Třeboňsko k danému záměru musí vydat kladné závazné stanovisko a tím je budoucí vývoj stavby značně limitován, ale ne zcela zastaven. Stejně tak veškeré zastavitelné plochy v územně plánovacích dokumentacích musí projít sítím požadavků dotčených orgánů.

Bohužel i v dnešní době v legislativě najdeme mnoho nedostatků. Stavební zákon v §188 umožňuje územní plány vydané před rokem 2007 dle aktuálního znění stavebního zákona upravit, v rozsahu provedených úprav projednat a územní plán následně vydat. Projektanti tohoto ustanovení stále častěji využívají při pořizování nových dokumentací a urbanistické koncepce pouze „překlápí“. Dochází pak pouze

k překreslení původních zastavitelných ploch i přesto, že již nejsou koncepčně vymezeny. Nové logicky využitelné plochy se však na úkor těch starých již do zastavitelných ploch nedostanou a dochází k zakonzervování území. Kompenzační opatření za nepřevzetí ploch z původních územně plánovacích dokumentací do nových také rozvoji území nepomáhá.

Všechny koncepční dokumenty i konkrétní záměry musí být v souladu s požadavky příslušných dotčených orgánů (ochrany přírody a krajiny, památkové péče, hygieny atd.). Na vymezených ložiskových územích a zvláště chráněných ložiskových územích zastavitelné plochy navrhnout nejde vůbec. Z pohledu stavitelství pak narážíme na nepříznivé inženýrsko-geologické podmínky, zakládání staveb na rašelinném a jílovém podloží může stavby značně zkomplikovat. Limitem je také záplavové území, tedy vymezená aktivní zóna záplavového území. Břehy rybníků jsou obestavěny stavbami pro rekreaci, avšak i ty se povětšinou nachází v aktivní zóně, stejně tak chatové oblasti podél Koštěnického potoka, Lužnice apod.

Při prvotních pracích na této studii jsem žila v domnění, že najdu zcela nové lokality pro rozvoj bydlení, rekreace či průmyslu. Při důkladné studii území, vymezení jeho hodnot a vzhledem k jeho specifičnosti jsem však rozsáhlé plochy nenašla. Z hlediska ploch pro bydlení, rekreaci, zemědělskou výrobu či průmysl nelze předpokládat značný nárůst nových ploch.

S ohledem na demografický vývoj obyvatelstva Třeboňska by nové rozsáhlé plochy pro bydlení neměly být vymezovány. V nutně potřebné míře lze k rozvoji bydlení využívat proluky v zastavěném území, popř. na zastavěném území pozvolna navazovat, avšak nové plochy by neměly iracionálně vybíhat do volné krajiny. Výjimkou může být obnovení zaniklých sídel v pohraničí a drobné rozšíření rozvolněné zástavby Vitorazska. Rozvoji ploch bydlení nenapomáhá zejména fakt, že Třeboňsko je vyhledávaným rekreačním centrem. Na vesnicích je až 50% objektů využíváno k sezónním rekreačním účelům (projektanti pak těžko mohou odůvodnit potřebnost nových zastavitelných ploch, když obce mají čím dál tím menší počet obyvatel).

Nároky na plochy pro rekreaci jsou v dnešní době téměř totožné, jako na plochy pro bydlení. Největší potenciál je na severozápadním okraji Opatovického rybníka, je zde vymezena plocha pro Lázeňský komplex Lavana. Tento záměr má také platné stavební povolení, avšak dlouhodobě zde žádné stavební práce neprobíhají. Pozemky jsou zasíťované, byly zde provedeny krajinné úpravy, ale další

stavby i realizace je prozatím v nedohlednu. Toto území má silný potenciál a realizací záměru by jistě došlo k posílení nejen cestovního ruchu celého území. Na realizaci lázeňského komplexu je navázána také další etapa výstavby – výstavba bydlení. Tento záměr byl schválen před více než 20 lety, za současné legislativy by byl již v předprojektové fázi zastaven.

Pole a louky Třeboňska nejsou příliš úrodná, spíše se můžeme setkat s porostem podmáčeným. Trvalé travní porosty jsou využívány k pastvě dobytka. Dlouhodobě zde nebyla ani poptávka na vymezení nových lokalit. Až v posledním roce lze sledovat mírný nárůst ruchu kolem zemědělských areálů, které jsou na kraji své životnosti a lze je spíše nazývat brownfieldy než zemědělskými areály. Pro zemědělské účely by tedy přednostně měly být využívány nefunkční zemědělské areály a není nutno vymezovat nové plochy na „zelené louce“.

Obdobně tomu je při vymezení ploch pro průmysl a skladování. Jako skladovací prostory či truhlárny v posledních letech bývají využívány brownfields. Co do rozlohy jsou plochy pro průmysl vymezeny v jižní části ORP, hospodářský park v Českých Velenicích (již mimo území CHKO Třeboňsko) a na severu území, v Lomnici nad Lužnicí (v blízkosti plánovaného obchvatu města).

8 ZÁVĚR

V diplomové práci byly identifikovány specifické hodnoty území v závislosti na jejich ovlivnění rozvoje území. Nejsilnějšími hodnotami území jsou hodnoty přírodní, které současně také působí jako největší limit využití území.

Na základě územně analytických podkladů a průzkumu terénu byly učeny další ochranné limity, které vycházejí z legislativy České republiky – 119 jevů ÚAP.

Je zajímavé, že krajina nepůvodní – člověkem po staletí přetvářená si „vybuduje“ natolik silné krajinné hodnoty. Krajinné hodnoty určují specifický charakter území Třeboňska, jeho individualitu a jednoznačně převyšují všechny ostatní hodnoty.

Přesto, že v budoucnu nelze předpokládat na území Třeboňska rozmach zastavitelných ploch, toto území samo o sobě působí vyrovnaným dojmem. Hodnoty přírodní, kulturně historické, urbanistické, civilizační i architektonické spoluutváří Třeboňskou pánev a dodávají jí jedinečnost.

Přesto že tato práce je o území, ve kterém jsem se narodila a žiji zde celý svůj život, stále narážím na něco nového. Díky této práci jsem si zase o něco prohloubila znalosti o území a navštívila nová místa. Tato práce může čtenáři posloužit k pochopení specifických vlastností a Třeboňska, k názorné ukázce hodnot území či může být námětem pro příští letní dovolenou.

9 PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

Bibliografické zdroje:

- Bauer, J. 2010. Okolo Třeboně krajem tří růží. Regia. Praha. Tajemné stezky. ISBN: 978-80-86367-80-4.
- Bečka, M., Dodoková, A., Maier, K. 2010. Seminář - Výzkum pro řešení regionálních disparit v České republice: pořádaný v rámci projektu "Návrh hodnotícího modelu pro posouzení disparit a metodický postup pro jeho využívání" WD-41-07-1 : sborník příspěvků. Ostrava, 28. ledna 2010. ATACO. Ostrava. ISBN: 978-80-254-6456-4.
- Beran, V., Dlask, P. 2005. Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí. Academia. Praha. ISBN: 80-200-1201-X.
- Bínová, L., Lacinová, Y. 2010. Hodnocení krajinného rázu Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. Praha.
- Cílek, V. 2013. Krajiny domova: chodit, hledat a dívat se. Albatros. V Praze. ISBN: 978-80-00-03335-8.
- Cílek, V. 2005. Krajiny vnitřní a vnější: texty o paměti krajiny, smysluplném bobrovi, areálu jablkového štrúdlu a také o tom, proč lezeme na rozhlednu. 2., dopl. vyd. Dokořán. Praha. ISBN: 80-736-3042-7.
- Day, C. 2004. Duch a místo: uzdravování našeho prostředí : uzdravující prostředí. ERA. Brno. ISBN: 80-865-1795-0.
- Demek, J. 1999. Úvod do krajinné ekologie. Vydavatelství Univerzity Palackého. Olomouc. ISBN: 80-706-7973-5.
- Dneboská, M. A. 2006. Ochrana krajinného rázu: třináct let zkušeností, úspěchů i omylů .. In: . Naděžda Skleničková. Praha. s. 13. ISBN: 80-903206-7-8.
- Dykyjová-Sajfertová, D. 2000. Třeboňsko: příroda a člověk vkrajinně pětileté růže. Carpio. Třeboň. ISBN: 80-901-9458-3.
- Forman, R. T. T. 1993. Krajinná ekologie. Academia. Praha. ISBN: 80-200-0464-5.
- Gojda, M. 2000. Archeologie krajiny: vývoj archetypů kulturní krajiny. Academia. Praha. ISBN: 80-200-0780-6.
- Graeber, D. 2001. Toward an anthropological theory of value: the false coin of our own dreams. Palgrave. New York. ISBN: 03-122-4044-9.
- Hačková, V. 2013. Tendence udržitelného rozvoje území obce s rozšířenou působností Třeboň (na základě posouzení Rozboru udržitelného rozvoje území 2008, 2010 a 2012). Bakalářská práce. České Budějovice. Vysoká škola technická a ekonomická. Vedoucí práce Ing. arch. Aleš Valder.

- Havrlant M. Buzek L. 1985. Nauka o krajině a péče o životním prostředí. SPN. Praha.
- Hradecký, J. 2001. Nauka o krajině. Ostravská univerzita. Ostrava. Učební texty Ostravské univerzity. ISBN: 80-704-2804-X.
- Kadlecová, J. 2015. Schwarzenberský knížecí architekt. Časopis historického spolku Schwarzenberg [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://www.hss.barok.org/text-clanku.php?t=609&c=32>>
- Kučová, V. 2006. Architektonické dědictví krajiny: Možnosti ochrany kulturní krajiny v ČR. sborník k mezinárodnímu sympoziu. Cheb.
- Kupka, J. 2010. Krajiny kulturní a historické: Vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny. České vysoké učení technické. Praha. ISBN: 978-80-01-04653-1.
- Květ, R. 2003. Duše krajiny: staré stezky v proměnách věků. Academia. Praha. ISBN: 80-200-1012-2.
- Lipský Z. 1999. Krajinná ekologie pro studenty geografických oborů. Karolinum. Praha.
- Löw J. Buček A. Lacina J. Míchal I. Petříček V. 1995. Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability. Brno.
- Löw, J., Míchal, I. 2003. Krajinný ráz. Lesnická práce. Kostelec nad Černými lesy. ISBN: 80-863-8627-9.
- Maier, K., Vorel, J., Vozábal, J., Bečka, M. 2012. Grada. Praha. ISBN: 978-80-247-4198-7.
- Manych J. 1988. Ekologie pro lékaře. Avicenum. Praha.
- Mezera, A. 1979. Tvorba a ochrana krajiny. Státní zemědělské nakladatelství. Praha. Lesnictví, myslivost a vodní hospodářství.
- Novotná, D. (ed.). 2001. Úvod do pojmosloví v ekologii krajiny. Enigma. Praha. ISBN: 80-721-2192-8.
- Pešková, J. 1998. Role vědomí v dějinách a jiné eseje. Nakladatelství Lidové noviny. Praha. Knižnice Dějin a současnosti. ISBN: 80-710-6217-0.
- Pokorný, J., Zykmond, A., Mareš, J., Lusk, S., Šilhavý, V. 2015. České rybníky a rybářství ve 20. století. Typ. České Budějovice. ISBN: 978-80-87699-06-5.
- Prudký, L. 2004. Hodnoty a normy v české společnosti - stav a vývoj v posledních letech: studijní text pro učitele občanské výchovy. Akademické nakladatelství CERM. Brno. ISBN: 80-720-4358-7.

- Psíková, J., Ziegler, J. 2009. Třeboň. Paseka. Praha. Zmizelé Čechy. ISBN: 978-80-7185-988-8.
- Rozmanová, N., Gajdíková, Z. 2016. Principy a zásady urbanistické kompozice v příkladech. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha. ISBN: 978-80-7538-073-9.
- Sklenička, P. 2003. Základy krajinného plánování. Vyd. 2. Naděžda Skleničková. Praha. ISBN: 80-903-2061-9.
- Stibral, K., Dadejík, O. (ed.). 2009. Krása, krajina, příroda I.: kapitoly o roli estetických hodnot ve vztahu k přírodě, krajině a životnímu prostředí. Dokořán. Praha. ISBN: 978-80-7363-286-1.
- Ševčík, J. 2006. Třeboňsko: krajina vyder a orlů mořských. Beta. Praha. Naše krajina (Beta). ISBN: 80-730-6222-4.
- Vorel, I. 1996. Třeboňsko: Hodnocení území chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace z hlediska krajinného rázu. Praha.
- Vorel, I. 2007. Krajinný ráz a jeho ochrana. 3.část – Obraz krajiny. ISSN 1210-258-X.
- Vorel, I., Kupka, J. 2011. Krajinný ráz: identifikace a hodnocení. České vysoké učení technické. Praha. ISBN: 978-80-01-04766-8.

Internetové zdroje:

- 1000 otázek ke stavebnímu právu. 2016. Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. MMR. Praha. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/1000-otazek/default.asp>>
- 1000 otázek ke stavebnímu právu. Www.uur.cz [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/1000-otazek/?action=heslo&id=218&IDtema=17>>
- Agentura ochrany přírody a krajiny [online]. 2016. Třeboň. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <<http://trebonsko.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/podnebi/>>
- Agentura ochrany přírody a krajiny: Regionální pracoviště Jižní Čechy [online]. 2017. AOPK ČR. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <<http://trebonsko.ochranaprirody.cz/>>
- Chlumutrebone.cz: Kostel a křížová cesta [online]. 2017. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://www.chlumutrebone.cz/kostel-a-krizova-cesta>>

- Jihočeské pískovny [online]. 2017. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <<http://www.calla.cz/piskovny/autori-a-spolupracovnici.php>>
- Kadlecová, J. 2015. Schwarzenberský knížecí architekt. Časopis historického spolku Schwarzenberg [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://www.hss.barok.org/text-clanku.php?t=609&c=32>>
- Obec Dunajovice [online]. 2017. Dunajovice. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://www.obecdunajovice.cz/>>
- Památkový katalog [online]. 2017. Národní památkový ústav. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://www.pamatkovykatalog.cz/>>
- Rozbory Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko [online]. 2006. AOPK. Třeboň. [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <<http://trebonsko.ochranaprirody.cz/res/archive/168/021841.pdf?seek=1402574230>>
- UUR, MMR. 2016. Principy a pravidla územního plánování [online]. Brno. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/pap-komplet-pro-tisk-23-03-2016.pdf>>
- ÚS Třeboňsko - Novohradsko. 2009. Geoportál Jihočeského kraje [online]. Krajský úřad Jihočeského kraje. České Budějovice. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/gs/us-trebonsko-novohradsko/>>
- Stromy Třeboňska [online]. 2006. MěÚ Třeboň. Třeboň. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://stromy.trebonsko.org/>>
- Trebonsko.cz [online]. 2015. Třeboň. [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <<http://www.trebonsko.cz/josef-susta>>
- Třeboňsko.cz: Historie rybníkářství na Třeboňsku [online]. 2011. Třeboň. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <<http://www.trebonsko.cz/historie-rybnikarstvi>>
- Zaniklé obce a objekty [online]. 2015. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://www.zanikleobce.cz/>>
- Zaniklá sídla na Třeboňsku. 2013. Jízdní a střelecký spolek [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <<http://strelci.webnode.cz/news/zanikla-sidla-na-trebonsku-po-roce-1945-2-cast-/>>

- URL 1: Čisté Tuřany, z.s. [online]. 2017. In: . Tuřany. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.cisteturany.cz/uzemni-planovani/>>
- URL2: Ze-vzduchu.cz [online]. 2017. In: . [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <www.zevzduchu.cz>
- URL 3: Přírodní rezervace Horní Lužnice: letecký pohled [online]. In: Třeboň. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://itras.cz/trebonsko/galerie/3754/>>
- URL 4: Ze-vzduchu.cz [online]. 2016. In: Frahelž. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-a-az-h-12/category/45-frahelz>>
- URL 5: Ze-vzduchu.cz [online]. 2017. In: Halámky. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-a-az-h-12/category/47-halamky>>
- URL 6: Ze-vzduchu.cz [online]. 2017. In: . Dvory nad Lužnicí. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-a-az-h-12/category/43-dvory-nad-luznici>>
- URL 7: Mapy.cz [online]. 2017. In: . [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<https://mapy.cz/zakladni?x=14.9437479&y=48.9572650&z=16&base=ophoto&source=muni&id=778>>
- URL 8: Mapy.cz [online]. 2017. In: . [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<https://mapy.cz/zakladni?x=14.8547415&y=48.8792111&z=16&base=ophoto&source=muni&id=778>>
- URL 9: Zanikleobce.cz [online]. 2017. In: . [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=203952>>
- URL 10: Ze-vzduchu.cz [online]. 2017. In: . [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-ch-az-o-13/category/112-lomnice-nad-luznici>>
- URL 11: Lázně Aurora [online]. 2016. In: Třeboň. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<https://www.aurora.cz/gallery/la/letecke-snimky/107>>
- URL 12: ČEVAK [online]. 2017. In: . [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<https://gis.cevak.cz/mapserver2013/AppExt/Login.aspx?NOLOGINPLUGIN=True&CS=CS>>

- URL 13: Mesto-trebon.cz [online]. 2017. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://mesto-trebon.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=22d2f47ce71145aaa896c368ebae174f>>
- URL 14: Lázně Aurora [online]. 2017. In: Třeboň. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://aurora.yconix.com/cz/lazne-aurora/mapy>>
- URL 15: Ze-vzduchu.cz [online]. 2017. In: Třeboň. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-p-az-z-14/category/202-trebon>>
- URL 16: Senik-trebon.cz [online]. 2016. In: Třeboň. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.senik-trebon.cz/historie-seniku>>
- URL 17: Ze-vzduchu.cz [online]. 2017. In: Chlum u Třeboně. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-ch-az-o-13/category/76-chlum-u-trebone>>
- URL 18: Ze-vzduchu.cz [online]. 2017. In: Třeboň. [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <<http://www.ze-vzduchu.cz/fotografie-obci-p-az-z-14/category/202-trebon?start=19>>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Nástroje územního plánování (autorka, stavební zákon).....	22
Tabulka 2: Územně analytické podklady obcí (autorka, vyhláška č. 500/2006 Sb.) .	26
Tabulka 3: Charakteristika obcí ORP Třeboň (ÚAP ORP Třeboň, 2017).....	41
Tabulka 4: Identifikace znaků kulturní a historické hodnoty (autorka, Vorel, 1996)	83
Tabulka 5: Identifikace znaků přírodně krajinářských hodnot (autorka, Vorel, 1996)	84
Tabulka 6: Identifikace krajinářsko vizuální a estetické hodnoty (autorka, Vorel, 1996)	86

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma metody hodnocení krajinného rázu (Vorel, 1996).....	19
Obrázek 2: Hierarchie uspořádání dokumentů územního plánování (URL 1)	22
Obrázek 3: Výpusť rybníka Rožmberk (autorka, 2017)	44
Obrázek 4: Rybník Opatovický a Svět (URL2)	44

Obrázek 5: Rybník Láska (autorka, 2016).....	45
Obrázek 6: Rybník Perklas (autorka, 2016).....	45
Obrázek 7: Cep I (autorka, 2016).....	46
Obrázek 8: Pískovna Cep II (autorka, 2017).....	46
Obrázek 9: Návesní nádrž v Lutové (autorka, 2016).....	46
Obrázek 10: Stará borkovna (autorka, 2017).....	46
Obrázek 11: Rašeliniště u Třeboně (autorka, 2017).....	47
Obrázek 12: Pohled z balónu na pěstební plochy lesů ČR (autorka, 2016).....	48
Obrázek 13: Niva řeky Lužnice (URL 3).....	49
Obrázek 14: Zlatá stoka u pivovaru Regent.....	49
Obrázek 15: Zlatá stoka u Ponědraže (autorka, 2016).....	49
Obrázek 16: Regulační stoka v Nadějské soustavě.....	50
Obrázek 17: Peřeje na Horním toku řeky Dračice (autorka, 2017).....	50
Obrázek 18: Branská dubina (autorka, 2017).....	51
Obrázek 19: Novořecká hráz (autorka, 2016).....	51
Obrázek 20: Břehová zeleň u Opatovického rybníka (autorka, 2016).....	51
Obrázek 21: Liniová zeleň u rybníku Vyšehrad a Stolec, na hrázi rybníka Velké Stavidlo a na Nadějské soustavě (autorka, 2016).....	52
Obrázek 22: Torza stromů na Rožmberské hrázi (autorka, 2016).....	52
Obrázek 23: Plužina u Ponědraže (autorka, 2016).....	53
Obrázek 24: Pole u Dunajovic (autorka, 2016).....	53
Obrázek 25: Chlumecká rybníční soustava (dron MěÚ Třeboň, 2016).....	54
Obrázek 26: Nadějská rybníční soustava (URL 4).....	55
Obrázek 27: Bašta u Ponědraže (autorka, 2016).....	55
Obrázek 28: Kaple sv. kříže na Dunajovické hoře a zděná kaplička křížové cesty (autorka, 2016).....	56
Obrázek 29: Křížová cesta v Chlumu u Třeboně (autorka, 2016).....	57
Obrázek 30: Kostel Nanebevzetí Panny Marie (autorka, 2016).....	57
Obrázek 31: pomník Emy Destinové (autorka, 2016).....	58
Obrázek 32: Dům Štěpánka Netolického (autorka, 2017).....	58
Obrázek 33: Socha Jakuba Krčína (autorka, 2016).....	59
Obrázek 34: Krčínův dům (autorka, 2016).....	59
Obrázek 35: Šustův pomník (autorka, 2017).....	59
Obrázek 36: Halámky (URL 5).....	60

Obrázek 37: Dvory nad Lužnicí (URL 6)	60
Obrázek 38: Chlum u Třeboně - Lipovky (URL 7)	61
Obrázek 39: Suchdol nad Lužnicí - Tři Facky (URL 8)	61
Obrázek 40: Pozůstatky obce Krabonoš - sklepení vodárny a fara s kostelem (autorka, 2016)	62
Obrázek 41: Pozůstatky obce Kunšach – studna a kříž (autorka, 2016).....	63
Obrázek 42: Ortofoto osady Rybné z roku 1952 a pozůstatky domů (URL 9).....	63
Obrázek 43: Náves obce Záblatí (autorka, 2016).....	64
Obrázek 44: Náves obce Cep (autorka, 2017)	64
Obrázek 45: Dobývací prostor Cep II a Krabonoš (autorka, 2016).....	65
Obrázek 46: Rekultivace na pískovně Cep II (autorka, 2017).....	66
Obrázek 47: Hipoterapie a cyklistika na Třeboňsku (autorka, 2016)	67
Obrázek 48: Sádky Šaloun u Lomnice nad Lužnicí (URL 10)	67
Obrázek 49: Komplex lázní Aurora (URL 11)	67
Obrázek 50: Vodovod u Lomnice nad Lužnicí (URL 12)	68
Obrázek 51: Architektura centra města Třeboň (URL 13).....	70
Obrázek 52: Historický pohled na Třeboňský zámek a klášter (URL 14).....	70
Obrázek 53: Současný pohled na třeboňský klášter a zámek (URL 15).....	71
Obrázek 54: Třeboňský zámek a Schwarzenberská hrobka (autorka, 2016).....	72
Obrázek 55: Dokumentace Kotěrovi vodárny a současný pohled (archiv Města Třeboň, 2017).....	72
Obrázek 56: Kopule vodárny, vnější a vnitřní pohled (autorka, 2015).....	73
Obrázek 57: Prostory vodárny jsou využívány jako galerie (autorka, 2015).....	73
Obrázek 58: Myslivna na Františkově (autorka, 2016).....	74
Obrázek 59: Myslivna Hamr - Kosky (autorka, 2016)	74
Obrázek 60: Myslivna v Lipičí (autorka, 2016).....	75
Obrázek 61: Myslivna Mirochov - Staňkov (autorka, 2016).....	75
Obrázek 62: Myslivna Žofina Hut' (autorka, 2016).....	75
Obrázek 63: Seníky na Mokrých lukách u Třeboně (autorka, 2015).....	76
Obrázek 64: Seník v havarijním stavu a seník po rekonstrukci (autorka, 2015)	76
Obrázek 65: Schwarzenberský seník před a po rekonstrukci (URL 16).....	77
Obrázek 66. Zámek Chlum u Třeboně (URL 17)	77
Obrázek 67: Sochy a interiér zámku Chlum u Třeboně (autorka, 2015)	78
Obrázek 68: Pivovar Regent (URL 18).....	79

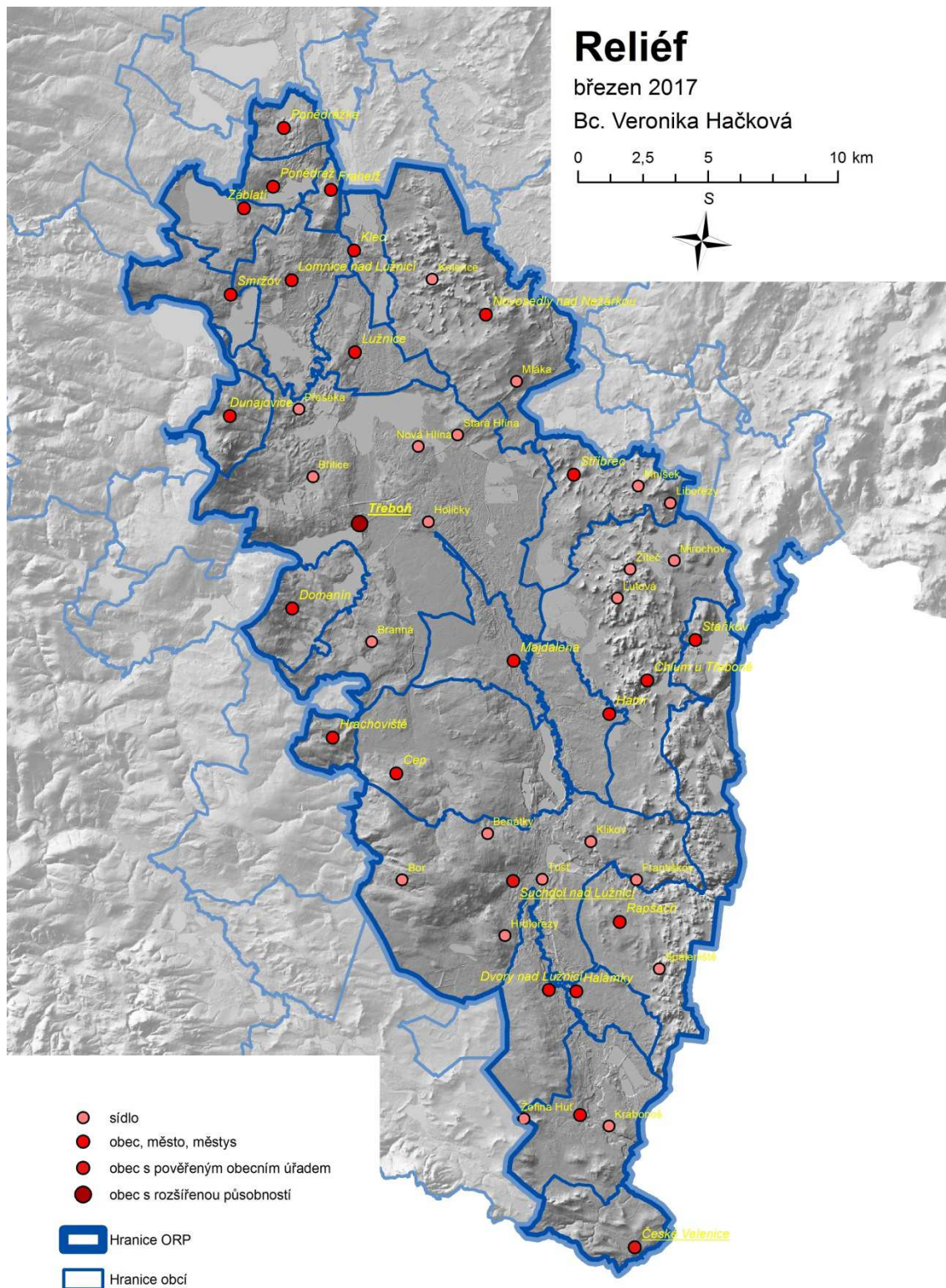
Obrázek 69: Židovský hřbitov u Třeboně (autorka, 2015)	80
Obrázek 70: Kostel sv. Zikmunda v Rapšachu (autorka, 2016)	80
Obrázek 71: Kostel Novosedly nad Nežárkou (autorka, 2015)	81
Obrázek 72: Kostel v Třeboni (autorka, 2015)	81
Obrázek 73: Zřícenina kostela Narození Panny Marie, boží muka a kostel Všech svatých s křížovou cestou (autorka, 2015).....	82

Seznam map

Mapa 1: Reliéf (autorka, 2017)	103
Mapa 2: Geologie (autorka, 2017)	104
Mapa 3: Těžba surovin (autorka, 2017)	105
Mapa 4: Vodní režim I (autorka, 2017)	106
Mapa 5: Vodní režim II (autorka, 2017)	107
Mapa 6: Ochrana přírody I (zvláště chráněná území) (autorka, 2017)	108
Mapa 7: Ochrana přírody II (NATURA, Ramsar) (autorka, 2017)	109
Mapa 8: Ochrana přírody III (krajinný ráz (autorka, 2017).....	110
Mapa 9: Demografie (autorka, 2017).....	111
Mapa 10: Využití pozemků (autorka, 2017)	112
Mapa 11: Hospodářské podmínky (autorka, 2017).....	113
Mapa 12: Přírodní hodnoty - samostatná příloha (autorka, 2017)	
Mapa 13: Kulturně historické hodnoty - samostatná příloha (autorka, 2017)	
Mapa 14: Urbanistické hodnoty - samostatná příloha (autorka, 2017)	
Mapa 15: Civilizační hodnoty - samostatná příloha (autorka, 2017)	
Mapa 16: Architektonické hodnoty - samostatná příloha (autorka, 2017)	
Mapa 17: Analýza rozvoje území vzhledem k přítomnosti hodnot - samostatná příloha (autorka, 2017)	

10 PŘÍLOHY

Mapa 1: Reliéf (autorka, 2017)

Hranice ORP a hranice obcí jsou data ÚAP ORP Třeboň, mapa reliéfu je on-line sdílena formou WMS služby od Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.

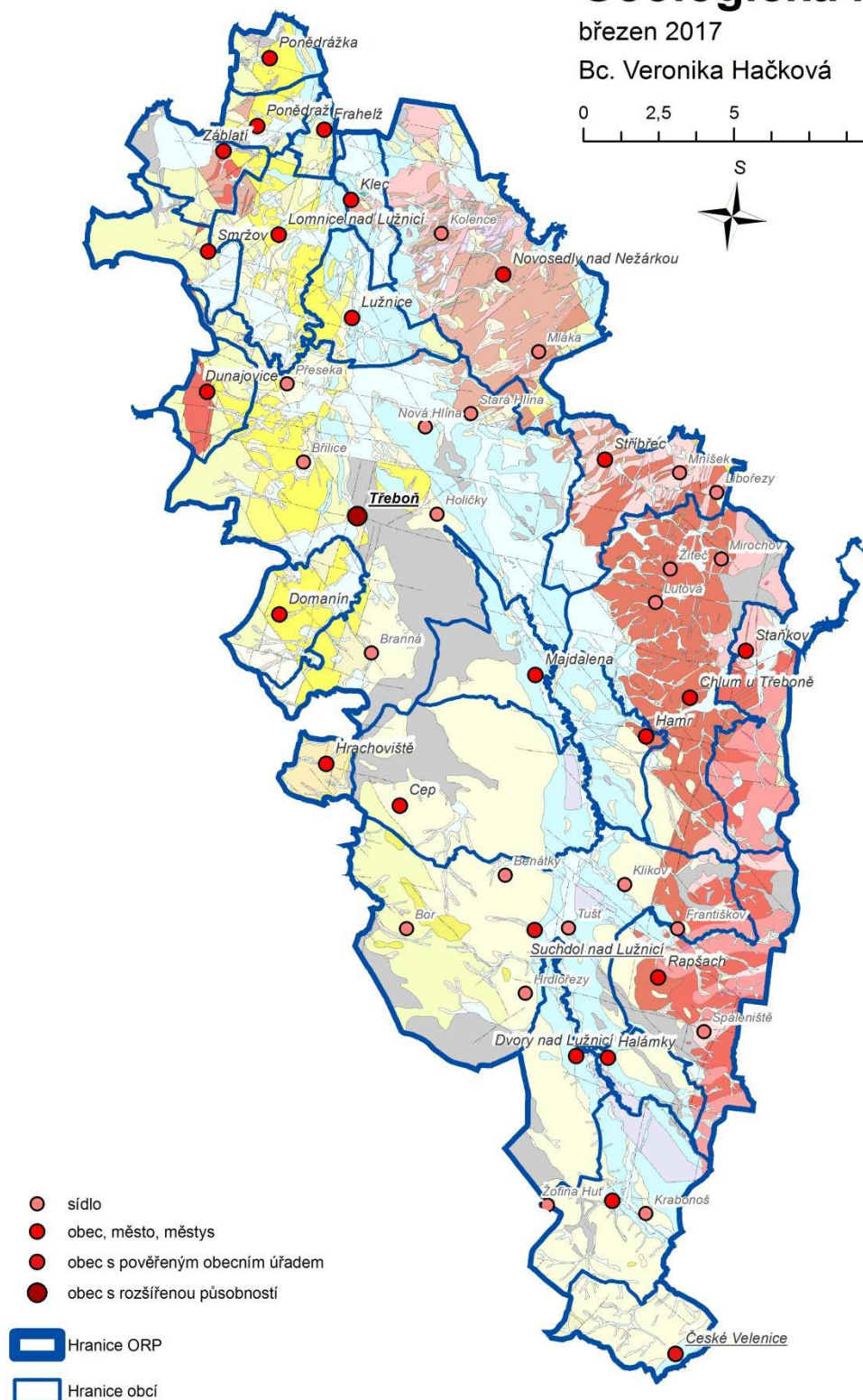
Mapa 2: Geologie (autorka, 2017)

Geologická mapa

březen 2017

Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

Hranice ORP a hranice obcí jsou data ÚAP ORP Třeboň, Geologická mapa je on-line sdílána formou WMS služby od České geologické služby.

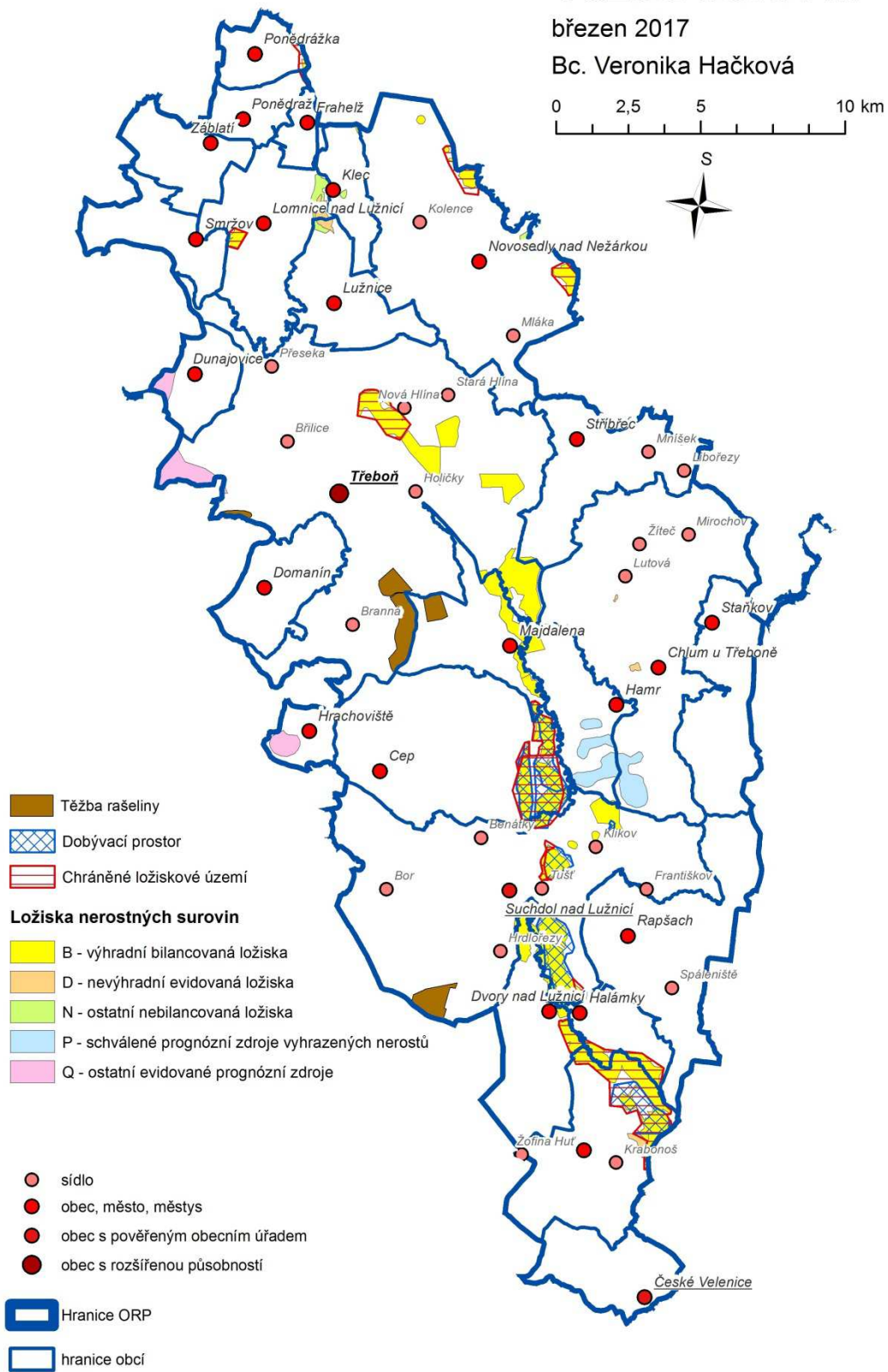
Mapa 3: Těžba surovin (autorka, 2017)

Těžba surovin

březen 2017

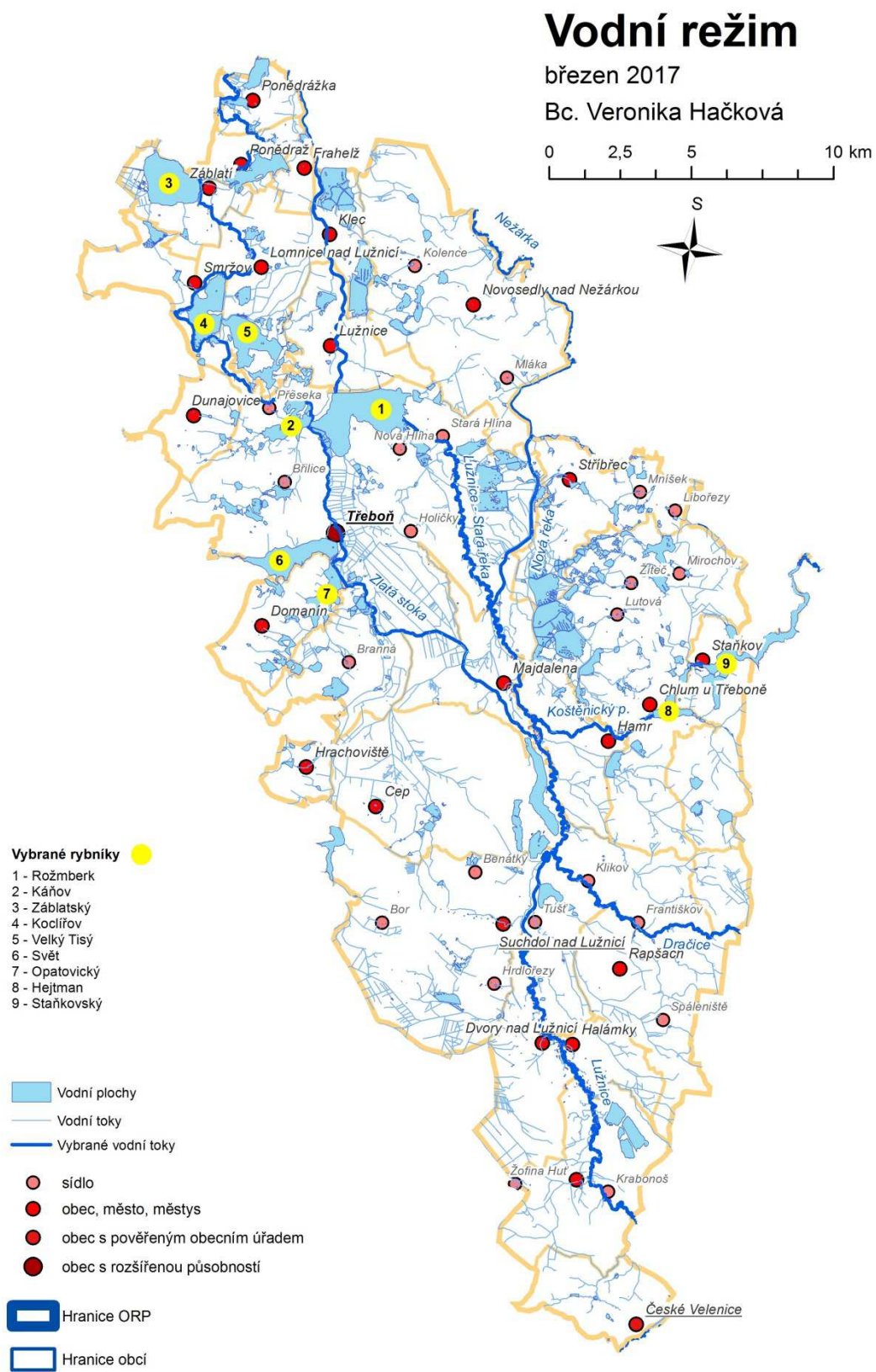
Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

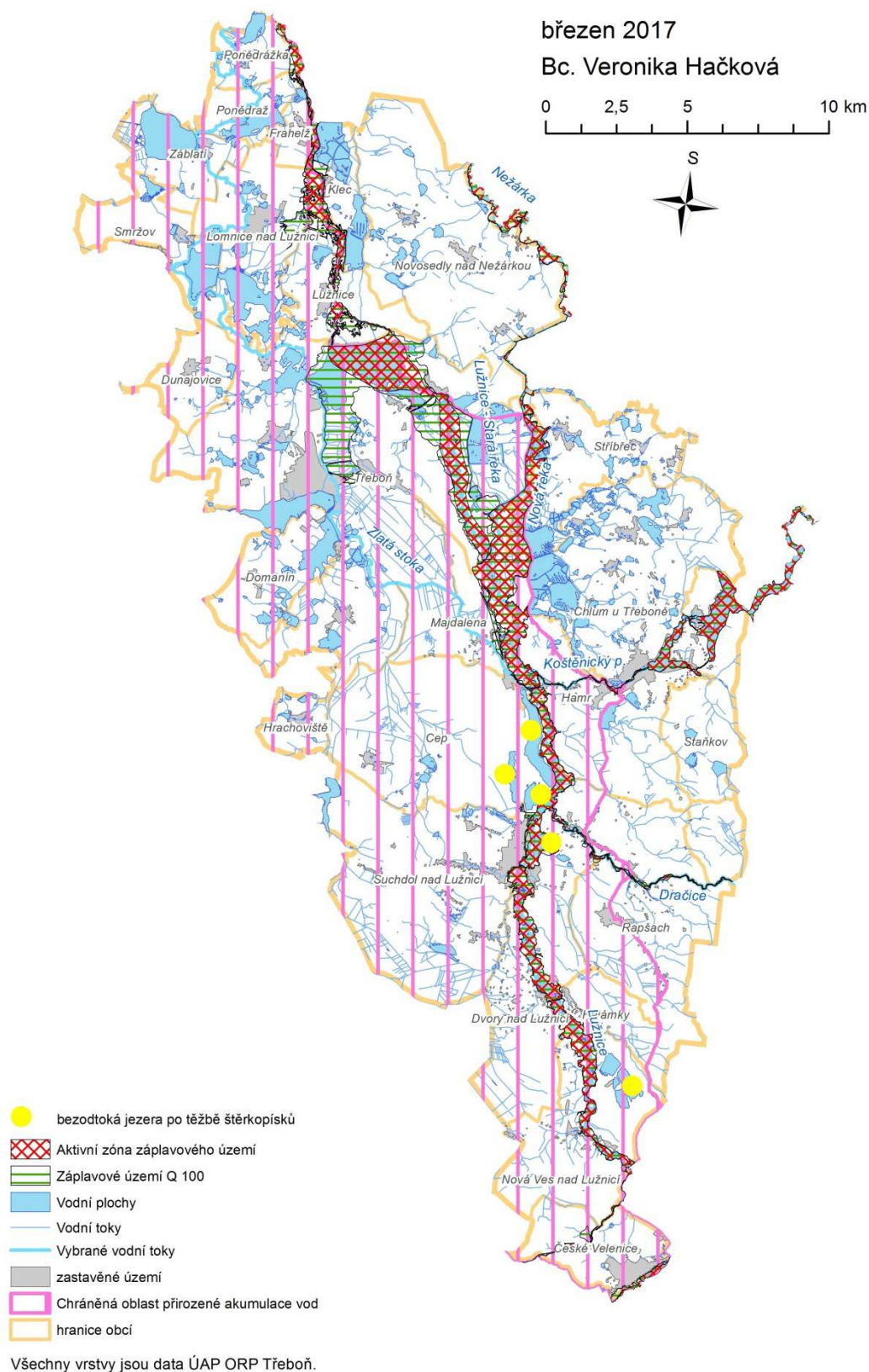
Všechny vrstvy s výjimkou vrstvy sídel jsou data ÚAP ORP Třeboň.

Mapa 4: Vodní režim I (autorka, 2017)

Všechna data s výjimkou vrstvy sídel jsou data ÚAP ORP Třeboň.

Aktivní zóna záplavového území a další limity

Mapa 6: Ochrana přírody I (zvláště chráněná území) (autorka, 2017)

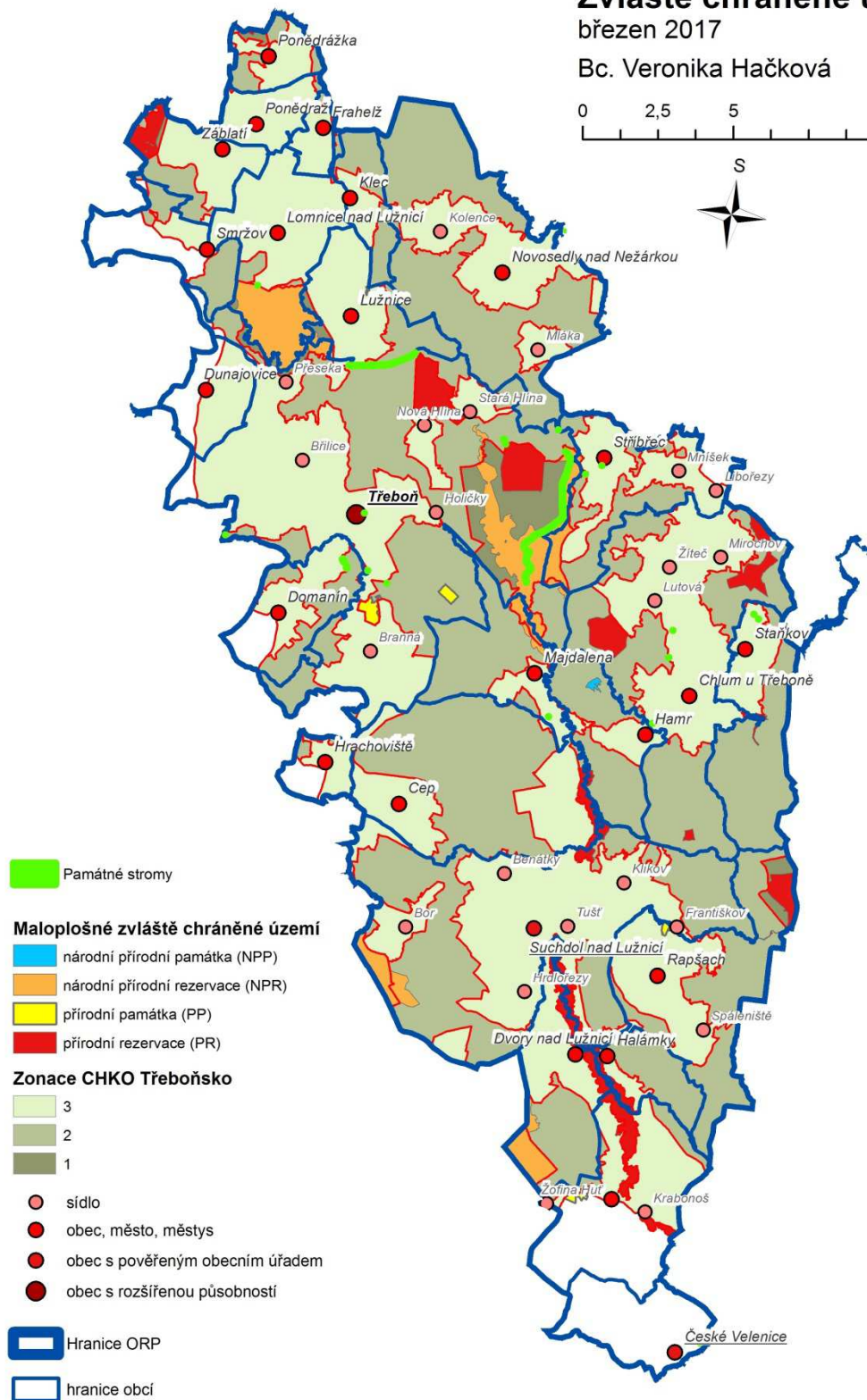
Ochrana přírody

Zvláště chráněná území

březen 2017

Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

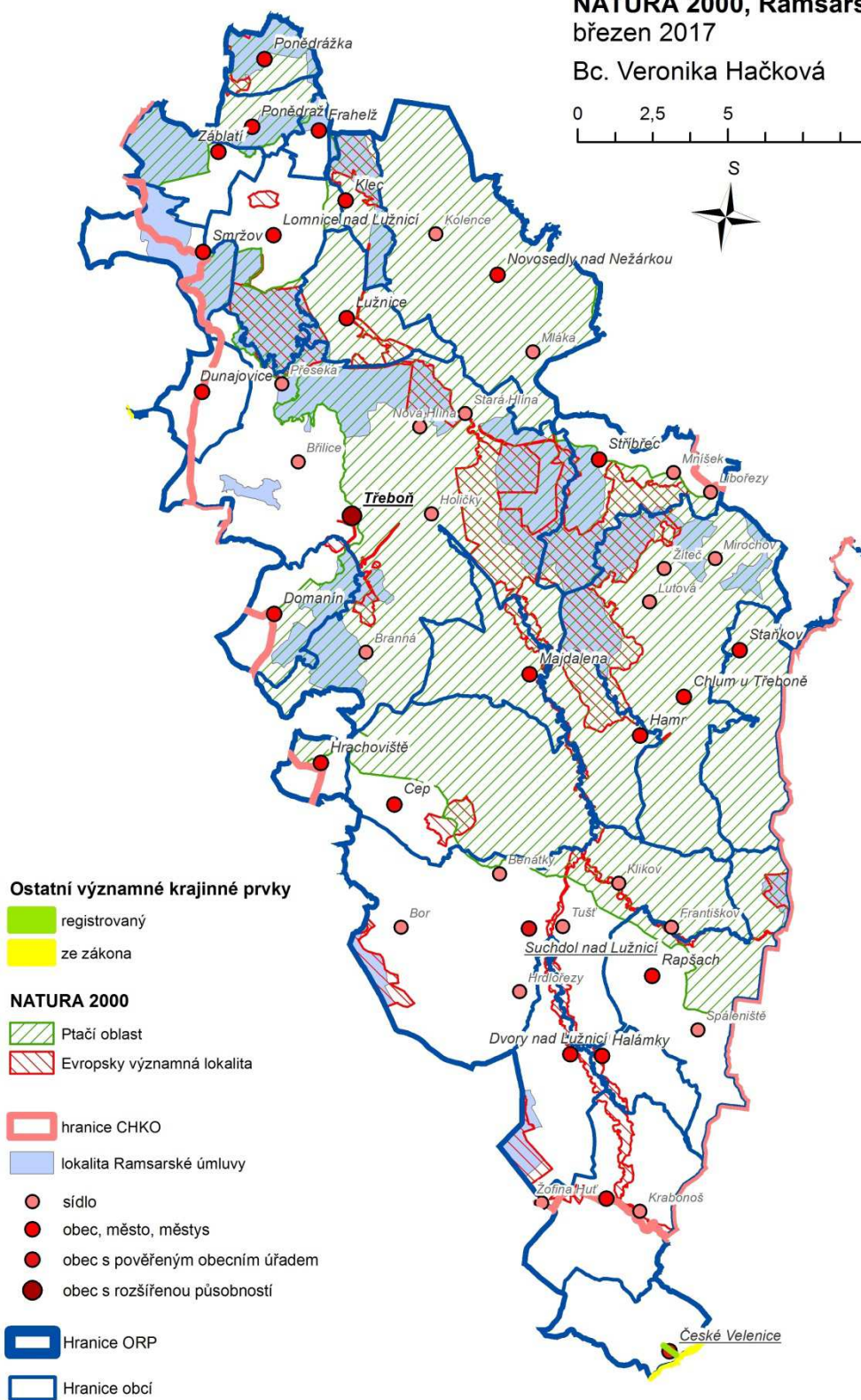
Všechny vrstvy s výjimkou vrstvy sídel jsou data ÚAP ORP Třeboň.

Ochrana přírody

NATURA 2000, Ramsarská úmluva
březen 2017

Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

Všechny vrstvy s výjimkou vrstvy sídel jsou data ÚAP ORP Třeboň.

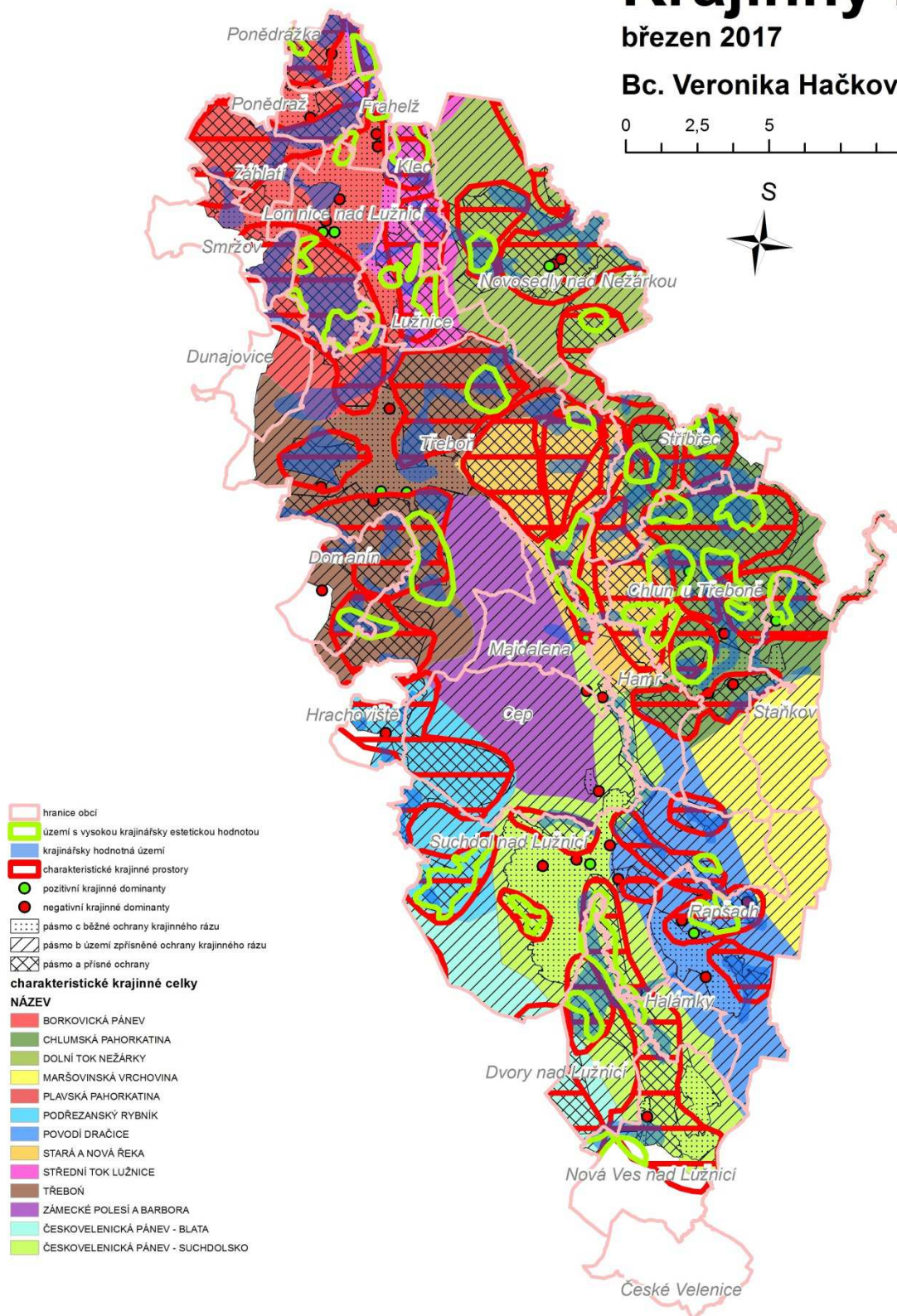
Mapa 8: Ochrana přírody III (krajinný ráz (autorka, 2017)

Krajinný ráz

březen 2017

Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

Data vycházejí z ÚAP Třeboň, které převzaly Studii hodnocení území chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace z hlediska krajinného rázu - Atelier V, Praha, prosinec 1996

Mapa 9: Demografie (autorka, 2017)

Demografie

březen 2017

Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

Obec	Počet obyvatel	Rozloha (ha)
Ponědrážka	77	637
Záblatí	80	1 028
Hrachoviště	85	490
Smržov	114	1 090
Ponědraž	120	580
Frahelž	159	301
Klec	171	633
Halámky	180	690
Cep	198	3 551
Staňkov	215	1 893
Dunajovice	224	818
Dvory nad Lužnicí	322	1 564
Nová Ves nad Lužnicí	335	2 383
Hamr	346	1 195
Domanín	395	1 243
Lužnice	423	1 214
Stříbřec	436	1 897
Majdalena	509	1 296
Rapšach	558	2 835
Novosedly nad Nežárkou	653	4 472
Lomnice nad Lužnicí	1 777	1 889
Chlum u Třeboně	1 981	4 738
České Velenice	3 429	1 208
Suchdol nad Lužnicí	3 591	6 358
Třeboň	8 394	9 831
Celkem	24 548	53 016

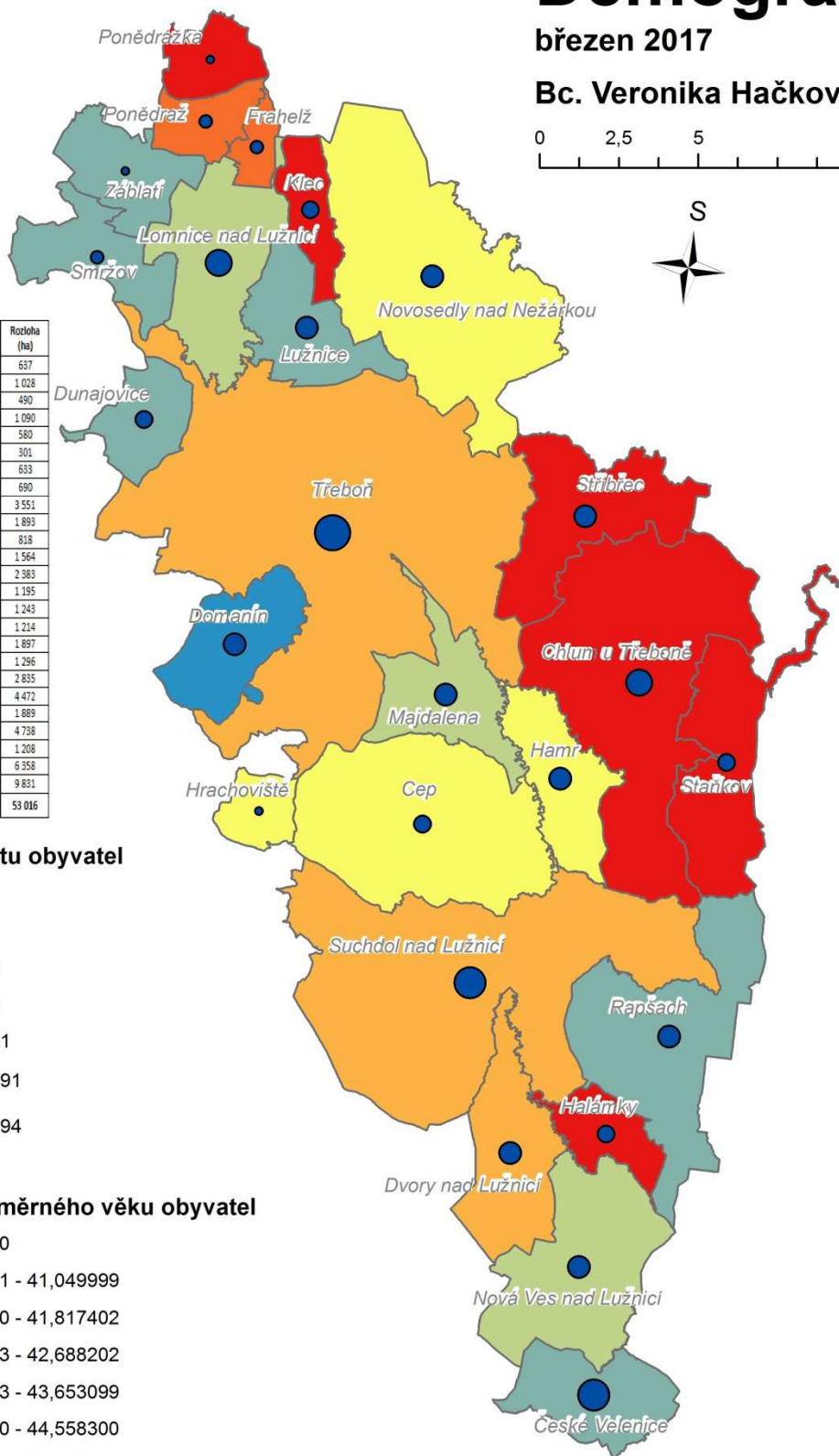
Obce dle počtu obyvatel

- 77 - 85
- 86 - 159
- 160 - 224
- 225 - 653
- 654 - 1981
- 1982 - 3591
- 3592 - 8394

Obce dle průměrného věku obyvatel

- 37,517700
- 37,517701 - 41,049999
- 41,050000 - 41,817402
- 41,817403 - 42,688202
- 42,688203 - 43,653099
- 43,653100 - 44,558300
- 44,558301 - 46,928902

Všechny vrstvy jsou data ÚAP ORP Třeboň.

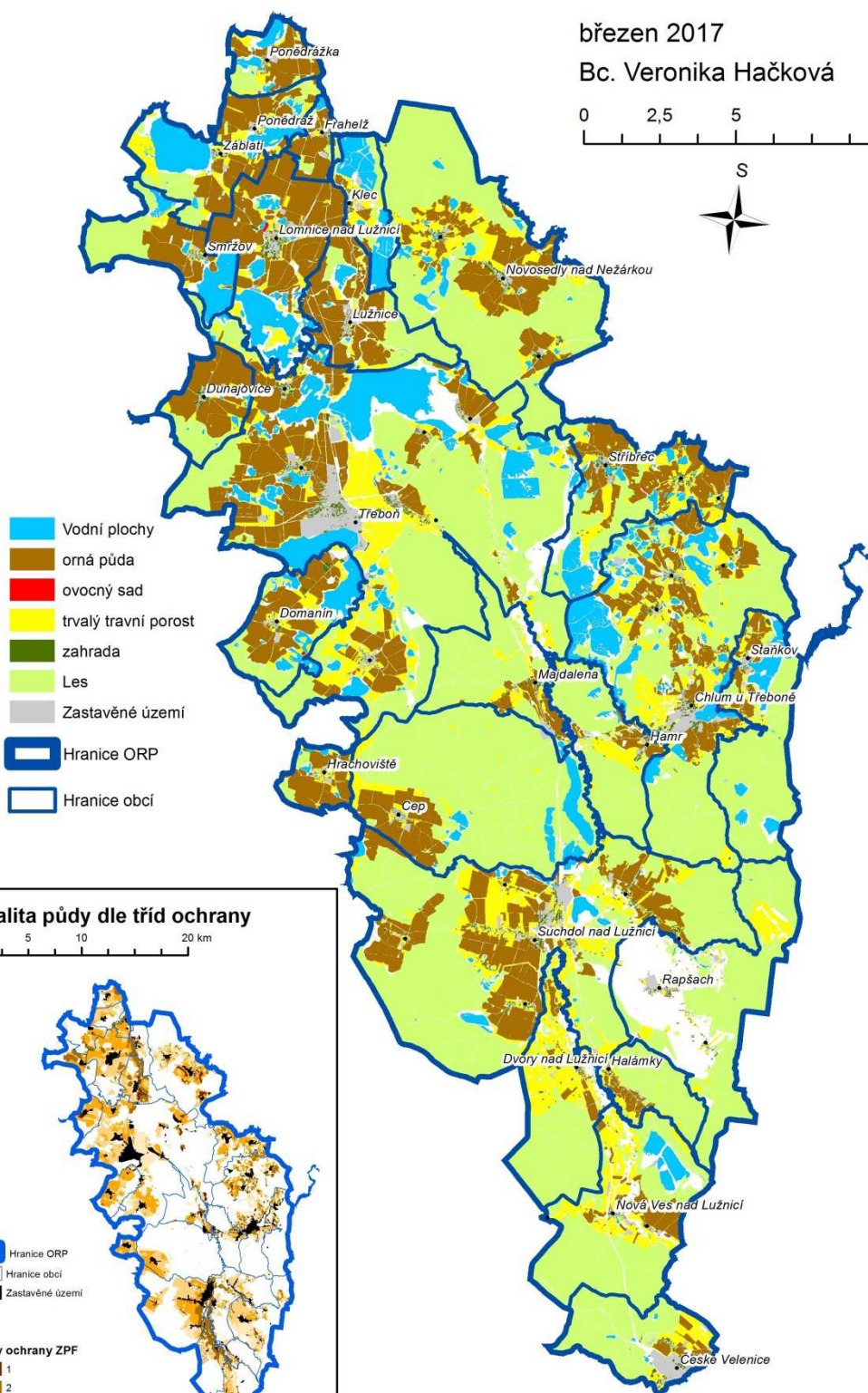
Mapa 10: Využití pozemků (autorka, 2017)

Využití pozemků

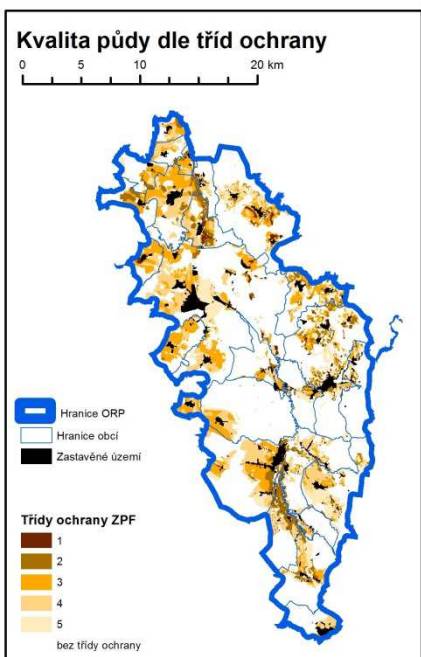
březen 2017

Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

- Vodní plochy
- orná půda
- ovocný sad
- trvalý travní porost
- zahrada
- Les
- Zastavěné území
- Hranice ORP
- Hranice obcí

Všechny vrstvy s výjimkou vrstvy sídel jsou data ÚAP ORP Třeboň.

Mapa 11: Hospodářské podmínky (autorka, 2017)

Hospodářské podmínky

březen 2017

Bc. Veronika Hačková

0 2,5 5 10 km

- Třeboň
- AH_hranice_obce_P

Podniky

- brownfield
- funkční zemědělský areál
- rozvojová plocha pro průmysl
- významný průmyslový podnik
- významný zaměstnavatel
- změna využití areálu

Počet obyvatel

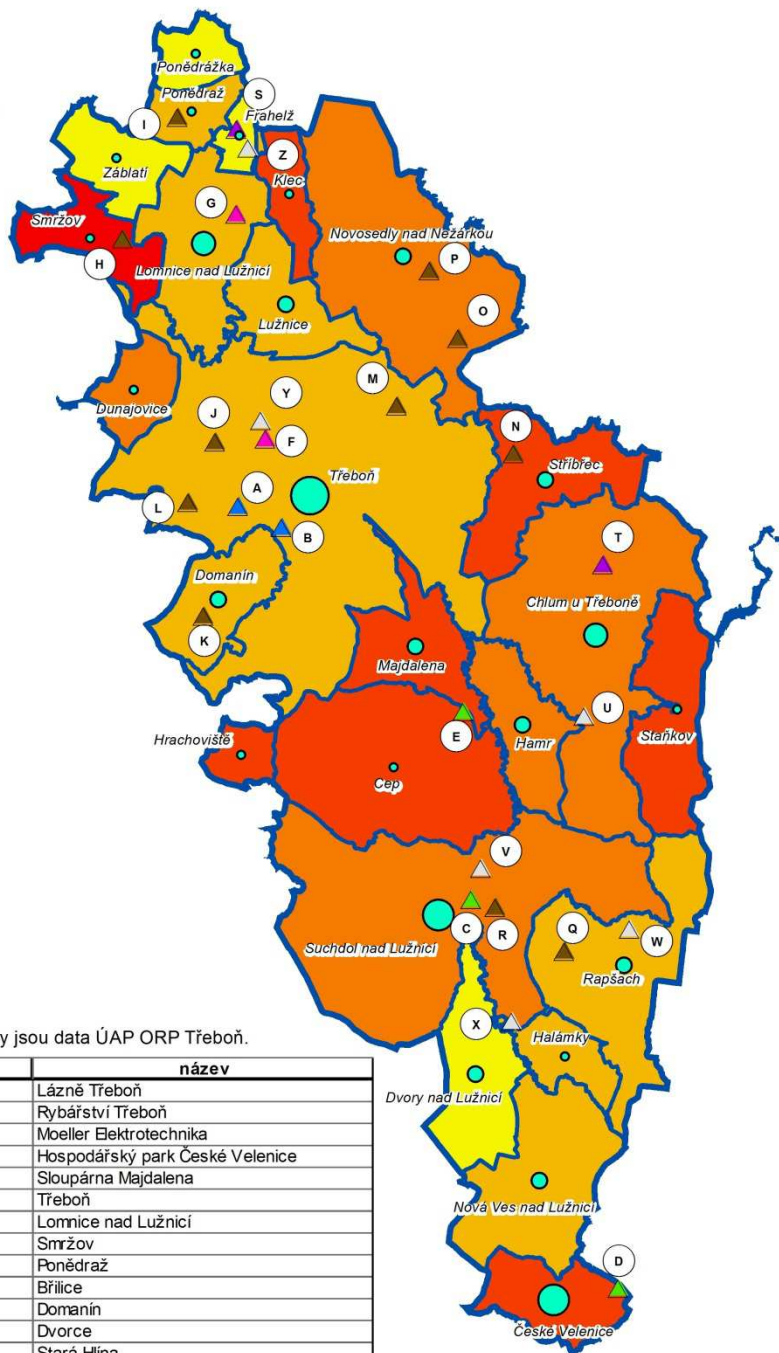
- 77 - 224
- 225 - 653
- 654 - 1981
- 1982 - 3591
- 3592 - 8394

Nezaměstnanost

- 0,000000 - 0,970000
- 0,970001 - 2,650000
- 2,650001 - 3,670000
- 3,670001 - 5,560000
- 5,560001 - 7,410000

Všechny vrstvy s výjimkou vrstvy podniky jsou data ÚAP ORP Třeboň.

popisek	typ	název
A	významný zaměstnavatel	Lázně Třeboň
B	významný zaměstnavatel	Rybářství Třeboň
C	významný průmyslový podnik	Moeller Elektrotechnika
D	významný průmyslový podnik	Hospodářský park České Velenice
E	významný průmyslový podnik	Sloupárna Majdalena
F	rozvojová plocha pro průmysl	Třeboň
G	rozvojová plocha pro průmysl	Lomnice nad Lužnicí
H	funkční zemědělský areál	Smržov
I	funkční zemědělský areál	Ponědraž
J	funkční zemědělský areál	Břilice
K	funkční zemědělský areál	Domanín
L	funkční zemědělský areál	Dvorce
M	funkční zemědělský areál	Stará Hlína
N	funkční zemědělský areál	Stříbřec
O	funkční zemědělský areál	Mláka
P	funkční zemědělský areál	Novosedly nad Nežárkou
Q	funkční zemědělský areál	Rapšach
R	funkční zemědělský areál	Tušť
S	změna využití areálu	Frahelž
T	změna využití areálu	Chlum u Třeboně
U	brownfield	Sklárny Chlum u Tř.
V	brownfield	Dřevařský podnik Suchdol n. L.
W	brownfield	Zemědělský areál Rapšach
X	brownfield	Zemědělský areál Tušť
Y	brownfield	Zemědělský areál Gigant
Z	brownfield	Zemědělský areál Frahelž

11 DATOVÝ NOSIČ - CD/DVD